

ПОЛИТИКИ

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Аустрија 40.00 ATS,
Шведска 28.00 SEK, Македонија 65.00 DEN, Словенија 250 SIT,
Русија 3.50 USD, Хрватска 12.00 HRK, БиХ 2.00 KM,
Грчка 750 GRD

ISSN 0032-339-x



9 770032 339010



ЗАБАВАНИК



20. VIII 1999. • ИЗЛАЗИ ГЛАВНИ КОМ • ГОДИНА LXI • ЦЕНА 20 ДИНАРА • БРОЈ 2480

КО ЈЕ ИЗДА
НА КОСОВУ

Фирма

Веровали или не!



ПАДАЊЕ У
ТРАНС И
ПРОБАЊАЊЕ
ОБРАЗА
НОЖЕВИМА
И
ЗАШИЉЕНИМ
ШТАПОВИМА
УПРАЖЊАВА-
ЈУ ОБОЖАВА-
ОЦИ БОГА
СУБРАМАНИЈА
У ИНДИЈИ.



12000 ОЧИЈУ
ИМА ЛЕПТИР.



БАЛАНСИРА-
ЊЕ НА ЖИЦИ
3152 МЕТРА
ОД ЗЕМЉЕ

ИЗВОДИО ЈЕ
ЧИТАВИХ 30
МИНУТА МАЈКА
МИНИН АВГУСТА
1989. ГОДИНЕ УЗ
ПОМОЋ БАЛОНА СА
ТОПЛИМ ВАЗДУХОМ.



ТИТУЛУ
СВЕТСКОГ ШЈАМ-
ПИОНЈА У СВЕ ТРИ
КАТЕГОРИЈЕ
ИСТОВРЕМЕНО

ДРЖАО ЈЕ
ХЕНРИ
„УБИЦА ХЕНК“
АРМСТРОНГ
1938.
ГОДИНЕ.

ЈЕСТЕ ли већ чули да...

• • • на једној аукцији у Лондону маја 1996. године продата је плочица за микроскопске препарате са остацима културе из које је 1928. године шкотски физиолог Александар Флеминг издвојио пеницилин. Ову научну знаменитост купила је једна велика али неименована фармацевтска фирма за око 600.000 динара ■

• • • године 1964. путевима Италије кретало се око 4,5 милиона аутомобила. До 1992. године њихов број је порастао на више од 32 милиона ■

• • • Норманска или Каналска острва у Ламаншу налазе се на 20 километара од обале француске Нормандије, а ипак припадају Британији. То острвље било је за време Другог светског рата једина енглеска територија коју су Немци окупирали ■

• • • познати светски музиколог Роналд Прајс тврди да свирање на харфи помаже у борби против церебралне парализе. Пошто су о овоме опширно писали многи листови у свету, занимање за тај инструмент вишеструко се повећало како међу студентима музике тако и међу лекарима ■

• • • почетком овог века многи часописи посветили су знатну пажњу истраживањима која су се бавила питањем колико је жена природа „обдарила“ брковима. У Истанбулу је тада утврђено да бркове има чак двадесет одсто тамошњих припадница лепшег пола ■

• • • у неким крајевима Јужне Африке у школама је недавно поново на снази необично правило: да не би задремали, ученици

на часовима морају да стоје на једној ноzi ■

• • • за време експлозије која се 1963. године догодила у једној великој посластичарској радњи, у аустралијској савезној држави Квинсленду, на улици је истекао прави поток течног карамела који се брзо стврдноу и читаву улицу прекрио слојем дебелим метар и по ■

• • • дански Институт за церебралну патологију чува више од 9.000 људских мозгова потопљених у нарочит раствор. То су мозгови пацијената који су између 1940. и 1982. године умрли у психијатријским болницама широм света ■

• • • у неким крајевима Јапана рибари још и данас, пре но што баце мреже, положе у море велику, вештачку кокошију главу живих боја која

плива по површини. Овим чином они желе да умилогостиве духове мора и на тај начин осигурају добар улов ■

• • • као и људи, и биљке могу да испољавају знаке албинизма. Код њих је он последица неспособности да производе хлорофил и због тога делови захваћени њиме нису зелени, већ остају бели. Постоји, такође, и облик делимичног биљног албинизма код кога се на иначе зеленим листовима појављују само беле мрље ■

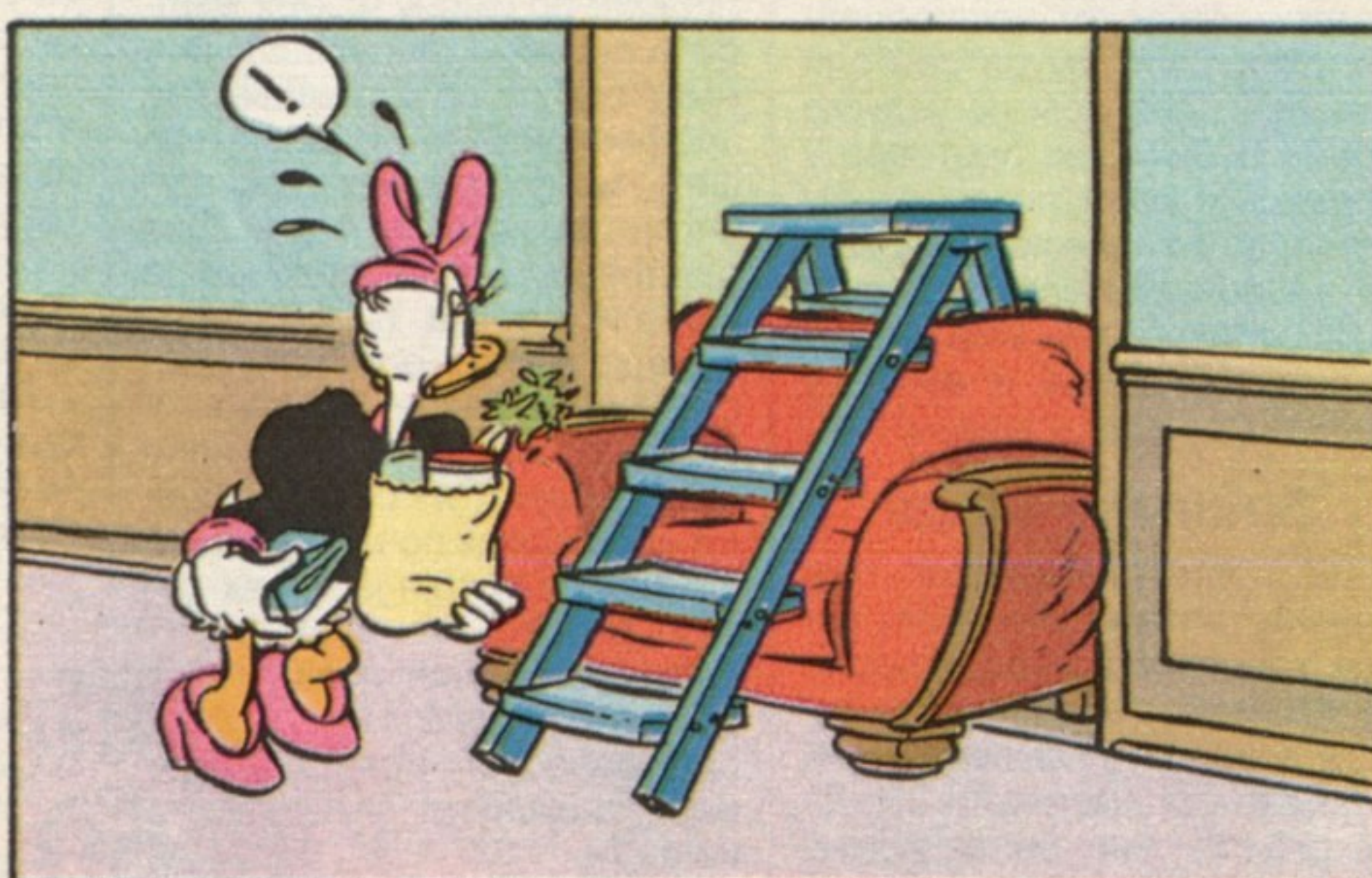
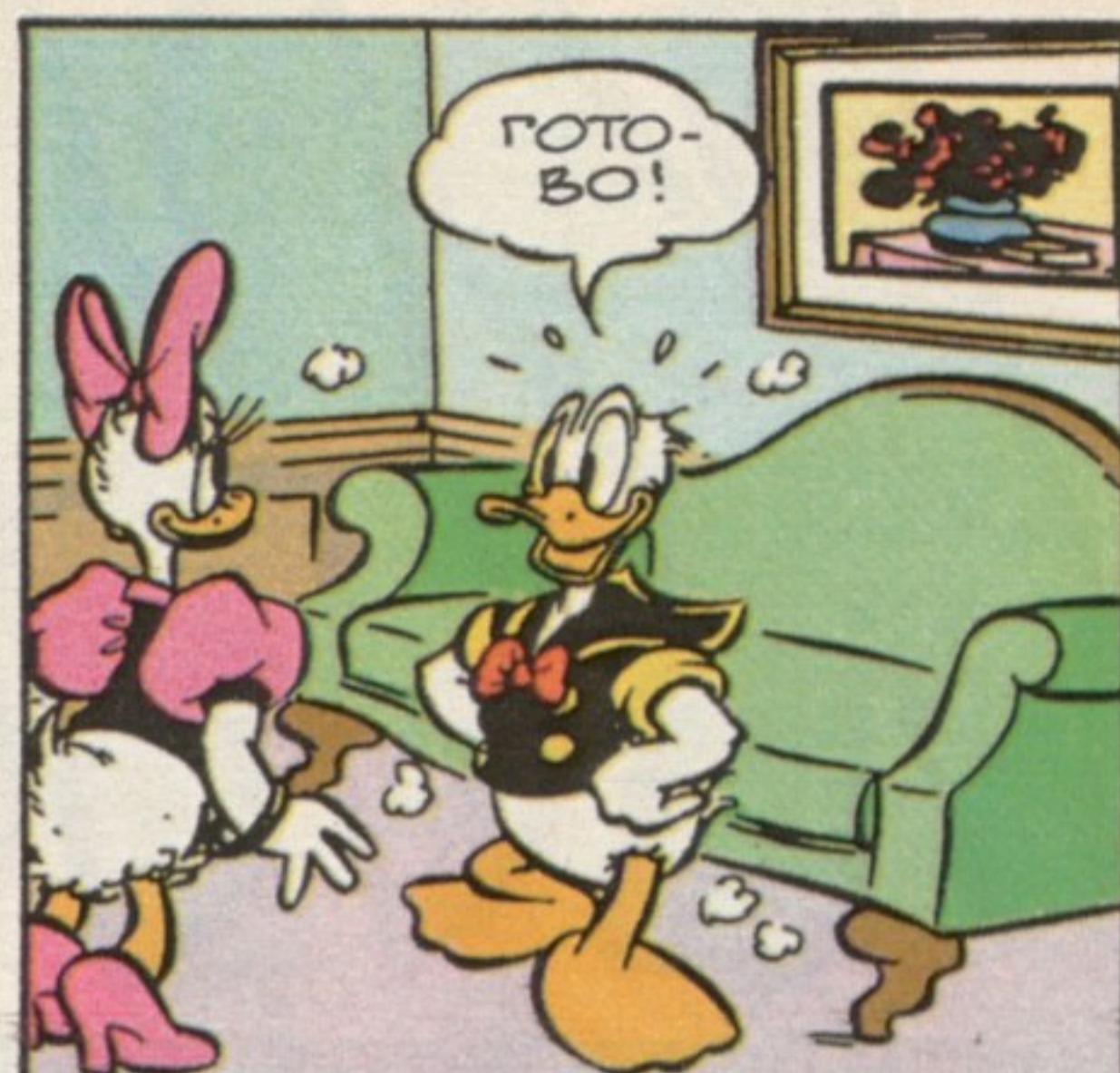
• • • са једним увученим дуванским димом у тело пушача продре 12.000 разних хемијских материја ■





WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК



КНИША ЗА

ГРМИ, СЕВА, ВРЕМЕ СЕ МЕЊА...

50 ДОЛ

Човек је на разне начине покушавао да надзире временске прилике и да њима управља. У ранијим временима, а понегде и данас, врач би проучавао утробу пилета или кокошке и, мрмљајући „чаробне речи“, покушавао да умоли облаке не би ли се излили на земљу. Ако киша падне, заслуга се приписивала њему, а ако не накваси земљу, он се правдао вишим силама.

Неки су шамани, племенски врач, пажљивији и бистрији од осталих чланова племена, вероватно запазили да после шумских пожара падају обилне кише, да између дима и падавина постоји извесна веза. До сличног закључка дошли су и неки научници који су живели у доба када је у употребу ушао барут, а нарочито топови већег калибра. Запазили су, наиме, да су после сваке велике топовске битке наступале провале облака. И обични војници из првих борбених редова, већином нешколовани, приметили су да се бели топовски дим који се уздиже према небу убрзо претвара у облаке из којих потом севају муње, да се небески свод који се на почетку ватреног окршаја плавио покрива потом тамним облацима, а муње су праћене ветром и кишом.

Бојне непогоде

За време Америчког грађанског рата (1861–1865) после топовске паљбе редовно су наилазиле обилне кише које су војници у писмима својим породицама називали „бојне непогоде“. Ако би се битка водила кад је дувао слаб ве-

четири

Војници из првих борбених редова, већином нешколовани људи, приметили су да су после сваке велике топовске битке наилазиле провале облака

тар или га уопште није било, плускови који су наилазили после ње били су изузетно јаки.

Пред крај 19. века Аустралијанац по имену Френк Мелбурн почео је, допутовавши у Америку, да се оглашава као професионални „изазивач кише“. Његов „рецепт за кишу“ био је, разуме се, тајна. Око одређеног места подизао је зид од платна висок десет метара и у тај ограђени простор никог није пуштао. У огромно буре сипао би неке хемикалије и из суда би према небу одмах почео да се диже густ дим који је првих десет метара усмеравао право увис кроз висок метални чунак. После извесног времена плуснула би киша.

Године 1891. округ Гудленд у Канзасу вапио је за водом. Фармери су прикупили новац и унајмили Френка Мелбурна да „прекине сушу“. Он је своју „радионицу“ поставио на дно исушеног језерца и одатле отпослао тајанствени дим у небеско плаветнило. Иако недељама пре тога на небу није било ни облачка, тог дана око подне небо су прекрили тешки, тамни облаци, а пред ноћ су људи заиграли од радости не склањајући се с плуска који је на-тапао њихове њиве.

Као ватромет

Група тексаских банкара основала је после тога компанију за кишу и, уз погодбу да и он учествује у добити, наговорила Мелбурна да им прода своју формулу. На њихову жалост, наступиле су кишне године, компанија се распала, а Мелбурн је отишао у Африку јер су га убеђивали да ће се тамо, захваљујући својој вештини, сигурно обогатити.

Била је то преурањена одлука јер из старих новина се види да је већ 1893. године један отпражник возова, извесни Џуел, почео у Канзасу да се бави „прављењем кише“, готово на исти начин као и Мелбурн само што је призор био узбудљивији. Он је испод једног

балона везивао свежањ динамитских штапина, пуштао га у висину од 160 до 300 метара и помоћу нарочите жице активирао експлозив.

На тај начин, објашњавао је Џуел, он је са знатно мање експлозива постигао исти учинак као топови јер је до експлозије долазило на већој висини. Његово „прављење кише“ било је за посматраче права представа, слична ватромету, а фармери су били одушевљени јер би после пала обилна киша која не само што би наквасила њихова поља, већ и напунила цистерне и резервоаре за воду.

Од кише нису страдали само фармери, већ и железница – кад ништа не би родило, ни железнице нису имале шта да превозе. Стога је управа железнице за област Род Ајленда направила уговор с Џуелом: она ће бесплатно превозити њега и његову опрему – разуме се дуж њених пруга – а он ће од једног до другог насеља пуштати кишу и то наплаћивати од фармера.

Забележено је да је Џуел у томе редовно успевао. Понекад је долазило и до незгода, али само због преобилних падавина. – Ја могу да пустим кишу – правдао се он у таквим случајевима – али нема тог човека који може да заустави плускове.



ПОЛИТИЧКИ
ЗАЈАВНИК

Можда је најпознатији и најомиљенији од свих мајстора за добијање кише био Чарлс Мелори Хетфилд. Његово занимање за вештачки изазване падавине родило се оног дана када му је, још сасвим младом, доспела у руке књига Едварда Пауреса, написана још 1871. године, која је говорила о научном приступу плувикултури (од латинске речи „pluvia” – киша). Суштина те књиге била је: киша се може добити научним методом.

Хетфилд је упорно експе-

риментисао и толико је напредовао да је већ 1902. године напустио свој позив продаваца шиваћих машина и почео да продаје – кишу. Изазивао ју је на начин сличан Џеоловом и Мелбурновом: одашиљањем густог дима у атмосферу. Начинио је велик дрвени танк који је почивао на дрвеним подупирачима високим четири метра. У ту дрвену посуду убацио би своје хемикалије, сипао одређену количину воде и неке киселине, све то промешао, ставио дрвени поклопац и сишао на зе-

мљу. Пошто би сачекао двадесетак минута, дугачком мотком одгурнуо би поклопац и облаци густе паре непријатног мириса сунули би увис.

Хетфилд, тих и скроман човек, никад није тврдио да уме да прави кишу, већ да он својим поступком само помаже природи. Како? Поремећајем атмосферске равнотеже, и то на тај начин што се влага прикупља уместо да се слободно шири.

Његов први плаћени посао – 50 долара – била је киша коју је 1903. године наручио је-

дан фармер из околине Лос Анђелеса. На запрепашћење и радост домаћина и окупљених суседа, пало је 2,5 центиметара кише и фармер је удвостручио награду. За следећих 25 година Хетфилд је у околини Лос Анђелеса „пустио кишу” више од 500 пута наплаћујући своје услуге од 50 до 16.000 долара.

Године 1922. незапамћена суша претила је да унесређи јужне крајеве Италије. Влада је затражила помоћ од Хетфилда и он се одмах одазвао. Да није успео, његова слава била би помрачена, али – успех није изостао. Обилне кише, праве провале облака, напуниле су цистерне, резервоаре, речна корита и донеле нов живот земљи коју је суша угрожавала. Хетфилд је постао јунак дана, његове фотографије биле су на првим страницама свих италијанских новина.

Уђуткани критичари

Аљаска, Канада, Аргентина, пустиња Мохаве, свуда је правио кишу. Било је научника који су тврдили да је Хетфилд преварант и да је увек мудро чекао да се суша приближи крају и тек онда „пустио” кишу. Хетфилд је на то повео групу новинара у Мохавску пустињу где суши никад нема краја и изазвао прави потоп!

Стари мајстор за кишу умро је 1958. у 82. години, у Перлс блосому, у Калифорнији. Доживео је ипак да сазна како Сједињене Америчке Државе троше милионе долара за опите у „прављењу” кише, од којих су се неки заснивали на његовом методу. Године 1951. доктор Ервинг Лангмјур обавио је за Морнарицу низ испитивања после којих је изјавио новинарима:

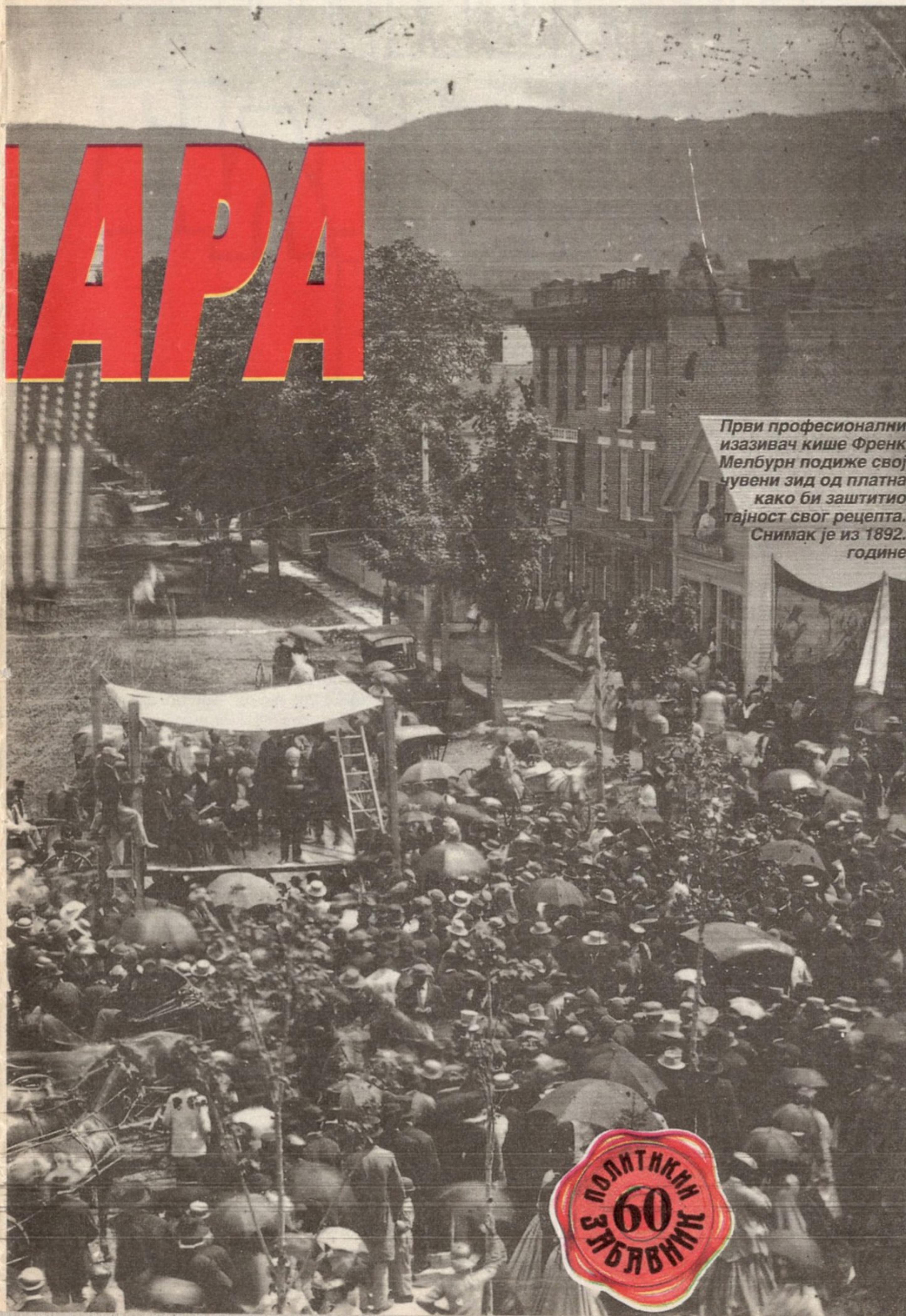
– Ја могу да пошаљем у атмосферу паре сребрног јодида у, рецимо, Мексику и тиме изазовем кишу која би падала све до Мичигена!

После те његове изјаве мичигенски власници хотела и летовалишта сетили су се кише које су им те сезоне нанеле огромну штету, па су дигли толику буку да је Морнарица оповргла Лангмјурову тврдњу, а он сам о томе никад више није проговорио.

Опити с вештачки изазваном кишом настављени су, али се о њима више није јавно говорило. Зна се само да су научници и даље говорили о засејавању атмосфере сребрним јодидом и неким другим хемикалијама да би изазвали стварање сићушних капи које су се сједињавале и претварале у кишу.

К. В.

— пет





Шта би стари Београд без ханова! Истина, помињу се још у средњем веку, чак и у Душановом законнику, али су их Турци својатали све до прве половине прошлог века када су ханове почели да подижу Цинцари.

Кад су Срби преузели власт од Турака, ханови су били грађевине без којих се није могло. Иако се на први поглед чини да су претече хотела јер су превасходно служили за коначиште путника, намена им је била разноврснија. Главни гости ханова били су кириџије, али и трговци, београдске занатлије, сарафи (мењачи новца), уопште сви који су склапали какав посао.

Начичкани око Главне чаршије

Нису сви ханови били исти, као што нису сви зидани од исте грађе. Постојале су три врсте ханова: сезонски, друмски и трговачки. Сезонски су подизани поред места где су људи одлазили на одмор и, као што им и назив каже, нису радили током целе године. Били су колико-толико пристојног изгледа, за разлику од друмских и трговачких у којима је једини намештај у соби за спавање била асура на поду, а у углу просторије ибрик с водом и лавор!

Трговачки ханови су најраспрострањенији и налазили су се по варошима. У Београду су углавном били начичкани око Главне чаршије (Улица Седмог јула) и Мезулане – поштанске штале у којој државна пошта мења коње, одакле полази и где стиже. Мезулана се налазила на месту касније подигнуте куће Марка Стојановића која и сада постоји и последња је зграда с леве стране Кнез-Михаилове улице идући ка Калемегдану. У близини су се налазили Даутов и Топал-Насков хан. Први је припадао муслиману, други хришћанину.

Шаролик је свет коначио или се само сакупљао у београдским хановима. Кириџије и трговци издалека и одседали су и трговали у хановима. Београдски трговци, пак, одмах би се сјатили да чују вести о врсти и цени робе у градовима све до Сереза и Солуна, ту се исплаћивало и наплаћивало. Чим би у двориште хана ушли каравани с робом натовареном на коње или камиле, београдски трговци захтевали су да се товари распакују и роба разастре по асурама.

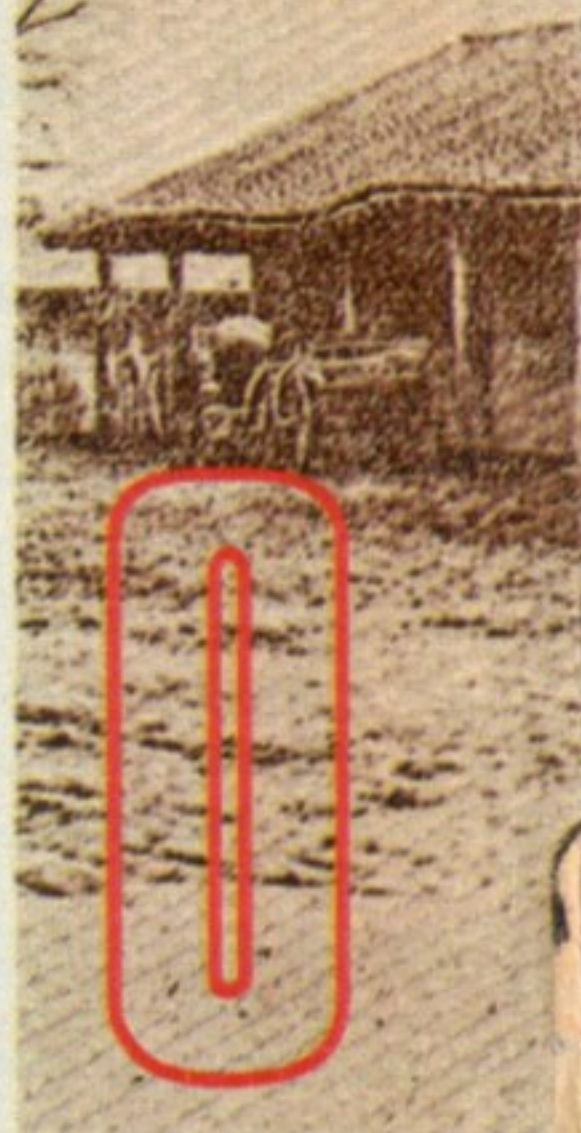
Улаз у хан морао је да буде толико висок да кроз њега може да прође камила с газдом на леђима. Камиле су за

ВАЖНО ПРАВИЛО КАМИЛИ И ГАЗДИ

**ХАНОВИ,
ПРЕТЕЧЕ
ХОТЕЛА,
НИСУ
СЛУЖИЛИ
САМО КАО
КОНАЧИШТЕ.
ИМАЛИ СУ
МНОГО ВЕЋИ
ЗНАЧАЈ ЈЕР
ТУ СЕ
ТРГОВАЛО,
СТИЦАЛО
БОГАТСТВО,
ПРЕНОСИО
НОВАЦ,
РАЗМЕЊИВАЛЕ
НОВОСТИ И
„БИСТРИЛА”
ПОЛИТИКА**

Београђане биле чудо невиђено. За разлику од коња, нису смеле да се задржавају у дворишту хана, већ су вези-

Хан на
Батал-џамији
који се
налазио у
Косовској
улици,
иза
данашње
Савезне
скупштине.



ване на пољу испод Савамале где се налазио Мали пијак, тик до данашњег хотела „Бристол”! Последњи караван камила приспео је у Београд 1854. године.

У хановима се разговарало о политици, доживљајима кириџија, бунама и устанцима, хајдучима и добрим људима. Цео тај шаролики свет допуњавали су сарафи. Њихово је присуство било и те како значајно. Сарафи су били покретна мењачница јер је тада у Србији у оптицају било више од десетак важних монета. Једино је Јеврејин Меворах имао стални дућан у Главној чаршији. Волео је да се шали, а цела чаршија памтила га је по узречици коју је често понављао:

– За прошлост ич не даје, фир Моша!

Стекао је велики иметак на сарафском послу.

Остали сарафи обично су заузимали место десно од улазне капије. Прострли би асуру у дворишту хана, а новац су носили у врећи.

Кириџије су, поред своје, доносиле и наручену робу београдским трговцима





истовремено примајући нову наруџбину за следеће путовање. До Смедерева би се кретали у колони, а онда се власник каравана одвајао и журио у Београд да обезбеди конак за своје људе и место за одмор коња. Често би то чинио власников поверљив човек. Једино би Вака из Ниша, који је држао десет кола са воловском запрегом, и чувени Зиса из Сереза, који је имао караван од 60 коња, пожурили у Београд да се сами побрину за место у хану.

Све на голу реч

Поверење између кириџија и београдских трговаца било је неписани закон. Између њих није се пословало на признаницу и потпис. Колико се пута догодило да мали трговац из унутрашњости Србије дугује новац београдском трговцу. Када би враћао дуг, редовно је новац предавао власнику каравана да га у Београду преда оном коме је дужан. Власник каравана с таквом је пажњом чувао новац да би га надокнадио чак и ако би га успут опљачкали.

Ханови су били једноставне грађевине,

ређе приземне, чешће једноспратне – скромне величине са једном, мало кад две просторије за госте и подигнути од бондрука – дрвеног костура који је попуњаван ћерпичем, непеченом циглом.

Ханови који су старим Београђанима остали у сећању били су једноспратне грађевине, углавном од камена, квадратне или правоугаоне основе. Постојао је један улаз који је водио у велико двориште. У приземљу су се налазиле штале, магаци, радионице, а на спрату собе за путнике (мале, налик ћелијама) и једна просторија у којој се кувала кафа. Из дворишта се дрвеним степеницама ишло на спрат на такође дрвени чардак или трем који је опасивао целу зграду. Са трема се улазило у собице за спавање.

Двориште је било најважнији део хана. На средини су били бунар или чесма, а поред њих алов за појење стоке. С обзиром на значај, мало које двориште није било калдрмисано. Али, како су каравани непрекидно долазили и одлазили, дворишта су била пуна прљавштине. Власник хана нимало се није узбуђивао због тога, најважније је било да посао цвета!

Ипак, без ханова се није могло, ханови су били базари на којима се „првио“ новац.

Прохујало с рушењем

У хану се све плаћало – од хране, преноћишта до места за коња!

Тешко је рећи који је београдски хан најстарији, али Цинцар-хан свакако спада у ту групу. Налазио се у данашњој Улици Седмог јула број 7. Срушен је око 1840. године када је започета градња хотела „Код јелена“ познатијег као „Старо здање“. Градњу је платио кнез Михаило Обреновић. Каснијом препродајом постао је Дирекција железнице. Срушен је после Другог светског рата да би уступио место новоградњи.

На углу данашње Улице Кнеза-Михаила и Седмог јула био је такође значајан Поливаков хан (неки га зову Поливаков и Пуливаков). Власник је потицао из Водена, био је Цинцарин. Београђани су га веома волели.

Турски хан је заузимао место на коме је касније подигнут хотел „Империјал“ у Васиной улици. Сада је ту плато Филозофског факултета.

Крстићев хан налази се до Поливаковог, у Кнез-Михаиловој 48. Ту се касније сместио Варошки првостепени суд. У Крстићевом хану најрадије су одседали Срби.

Највише података има о Јамандијном хану. Налазио се у Кнез-Михаиловој 38. Јамандија је побегао од Турака из Битоља. Отворио је малу радњу за продају ћевапчића и бурека, стекао иметак и купио хан на углу улица Кнез-Михаилове и Вука Караџића. Кад је хан порушен, на том простору саграђен је хотел „Русија“. Зграда хотела и данас постоји. Хан је престао да ради 1875. године. О Јамандији и његовој угоститељској вештини кружиле су многе приче. У том хану одседали су сељаци.

Како не поменути Деспотов хан, власништво некога Деспота Стефановића, када је на развалинама тога хана подигнут хотел „Грчка краљица“, данас кафана и најстарија зграда у Кнез-Михаиловој улици! Или Цукер-хан, у коме су се окупљали трговци шећером, па Чизма-хан са трговцима чизмама, Ханзикин-хан у Солунској 7, Јени-хан, Куманудијев хан у Кнез-Михаиловој 49, Нонин хан подигнут на месту на коме је касније подигнута зграда Ђумрукане, Пириноч-хан у Улици цара Душана 10–14, Татарски хан, Ристићев хан... Сваки је прича за себе. Данас не постоји ниједан!

Миленко Тодоровић

седам





ПОВОД ЗА РАЗВОД

Људи се разводе из различитих разлога. Најчешћи је, како наводе, „неслагање нарави“. А ево због чега је један брачни пар из Бирмингема поднео молбу за раскид тридесетогодишње брачне заједнице. Пре две године набавили су малог папагаја. Жена је птицу упорно учила да говори и упорност се исплатила. Тигрица је знала да каже „Добар дан“, „Бао“, „Како си“ и још неколико једноставних реченица. То је у реду. Али, супруга је, желећи да се нашали с мужем, папагаја научила да каже „Били дебели“...

Били из Бирмингема у почетку се томе смејао, али пошто се то понављало сваког дана по неколико пута, човек је полако лудео. Молио је супругу да тигрицу покрене неком, али она за то није хтела ни да чује. На крају су повели бракоразводну парницу. Судији је све то било смешно, поготово кад је угледао и Билијеву супругу, која је била „шира него дужа“. У суду су добили и бесплатан савет који су обоје прихватили. Неће се развести, али птичица мора да оде из куће. Где? Сагласили су се да је однесу једној од својих кћерки■



ВРАТИ МИ НАЛЕПНИЦУ МОЈУ!

На колима марке „шевролет“ паркираним испред великог тржног центра у Ивансвилу, у америчкој држави Индијани, јавља нам један наш читалац, видео је налепницу на којој пише: „Ко је овај аутомобил залепио за моју налепницу?“■

ОСАМ



РЕЦИ „АВ“, АЛ' НЕ ГРИЗИ!

Цин Хокинс, ветеринар који у Њујорку већ десет година има приватну ординацију за псе, тврди да и четвороноге љубимце редовно треба водити на преглед зуба. И не само то. Било би пожељно да власници, макар једном дневно, Цекија и Фифија натерају да отворе уста и онда им најпре четкицом и пастом, потом и концем, очисте зубе који, како каже Хокинс, и псима већ у другој години живота почињу да се кваре, али и да се стварају насlage каменца. Редовна нега спречила би да наши љубимци, баш као и људи, у поодмаклом добу остану без зуба■

ПОШТА(Р) И ЈОШ ШТОШТА

Кад неко у Фламбороу има тешкоћа у браку потражи Марка Артлија. Његове савете слушају и људи који су болесни или су се нашли у некаквој другој невољи. Мало необично јер четрдесетдеветогодишњи Марк није ни адвокат ни лекар – он разноси пошту у овом селу у енглеској грофовији Хамберсајд, а у ствари је свештеник. Посао поштар намерно је преузео јер, како каже, захваљујући томе током недеље успе да обиђе готово свих 600 домаћинстава, колико их у Фламбороу има.

– У почетку црква није баш благонаклоно гледала на моју одлуку да разносим писма и остале пошиљке – каже Марк Артли – али убрзо су сви схватили да је то прави начин да непрестано будем у вези са свим верницима у селу■



ПА, И РАНИЈЕ ЈЕ КРАО...

Избезумљена Лори Браун утрчала је у дежурну болницу у Чикагу распитујући се за мужа. Саопштили су јој да јој је супруг рањен, да је са два метка погођен у стомак, али, утешили су је, ипак је имао среће. Ране нису смртоносне и он ће се, после операције, опоравити за неколико недеља. Лори се смирила, али ипак је сачекала хирурга, да јој лично саопшти да ли је заиста све у реду. Кад је лекар коначно изашао из операционе сале, Лори му је одмах притрчала. У близини су стајала и два полицајца. Завршивши разговор с хирургом, Лори се обратила и њима: „Мој Били и раније је крао и пљачкао, али досад нико није пуцао на њега. Зашто сте морали да га раните?“■

В. С.



Илустровао Зоран Петканић Петко





Ричард Х. Лајон, упорношћу једног Шерлока Холмса, већ годинама ослушкује различите машине у жељи да их или утиша или да им оплемени звук

Како звук претворити у мук?

УСИСИВАЧ НА ОПЕРАЦИОНОМ СТОЛУ

Да би машине што мање бректале, звекетале, чангрљале, посебна група стручњака труди се да их, колико је то могуће, утиша и да нам ионако бучну околину учини бар мало пријатнијом. Да не бисмо оглувели од толиких децибела

О тима се, испушта неке непријатне звуке који подсећају на крике, али ништа му не вреди, везан је за сто. Чак и кад би се ослободио веза, не би му помогло. Разним жицама и кабловима прикључен је за мониторе рачунара и друге справе. Људи му прилазе, ослушкују зашто је тако бучан, врте главом.

Пацијент је – усисивач, а испитују га доктори, али акустике, односно науке о звуку. Све су то инжењери запослени у фирми „РН Лајон Корпорација“ са седиштем у Кембриџу, америчка држава Масачусетс.

Имам муке због буке

Ричард Х. Лајон још од студија је био опседнут звуком. Некада редован, сада почасни професор на Масачусетском институту технологије (МИТ), председник Америчког удружења акустичара, писац је неколико књига из ове области и оснивач фирме која носи његово име.

– Куд год кренеш, посебно људи у градовима, изложен си буци – објашњава Лајон. – То је и био разлог што сам пре четврт века основао фирму за, како је у шали зовем, борбу против буке.

Од Ричарда Лајона први су потражили помоћ инжењери из „Сингера“, фабрике за израду машина за шивење. Кроз „Лајон Корпорацију“ прошли су разни уређаји: фрижидери, замрзивачи, фенови, млинови...

Један од Лајонових најтежих задатака био је кад су га из Америчке морнарице замолили да им подморницу на нуклеарни погон утиша или када су га одговорни из Насе позвали да нешто учини не би ли свемирске ракете, приликом узлетања, правиле мању буку.

Чудан створ тај композитор

Шта је било са усисивачем са почетка приче? Да би сазнали зашто толико урла чим се спусти на тепих, везали су га за постоље, а потом компјутерски направили неку врсту звучног отиска сваког, и најситнијег, дела мотора који покреће усисивач. Тада почиње посао који неупућенима може да личи на рад неког замишљеног композитора. Неки од Лајонових акустичара пажљиво ослушкују на рачунару шкрипање, бректање, чангрљање апарата. Када се утврди који је од делова крив за то што је усисивач сувише бучан, пола посла је обављено. Инжењери ће га лако променити или поправити, али не само то. Лајон или неко од његових акустичара даће и предлог како да се, на најбољи могући начин, усклади рад свих делова и просто претвори у „музику“, али усисивач или нека друга машина нипошто не сме потпуно да утихне. Лајону се догодило да су

га из једне познате фабрике машина за прање веша звали у помоћ пошто су направили тако нечујну машину да се није чуло кад узима, а кад испушта воду.

Ричард Лајон до сада је радио и за „Ценерал моторс“, „Форд“, „Ксерокс“, „Нисан“, дакле фирме које се труде да купце задовоље у сваком погледу.

Сине Беле, одреди децибеле!

Што се тиче јачине звука, треба подсетити да се мери децибелима, десетим делом бела – јединице која се практично и не употребљава, а која је добила име по Грахаму Белу, чувеном научнику и изумитељу телефона. Између границе чујности и границе бола,

кад човек може и да оглуви, скала звучне јачине мења се од 0 до 130 децибела.

Према томе се одређује и радно време запослених у бучним просторима. Тамо где је бука 90 децибела, ради се пуних осам сати. У фабрикама где се „чује“ 95 децибела постоји скраћено, четворочасовно радно време, а на послу су само два сата они који раде у буци од 100 децибела.

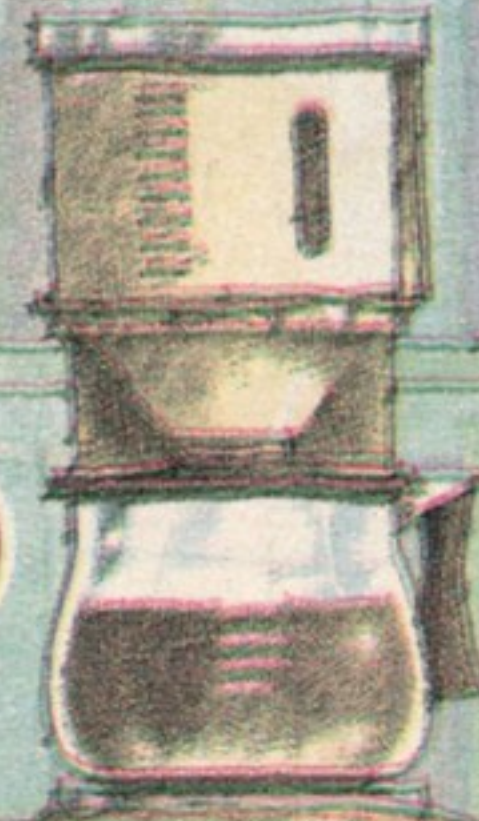
Ма колико се Ричард Лајон и његова мала али одабрана група психоакустичара, како их зову, трудили да овај свет учине пријатнијим, живимо у свету који постаје, хтели ми то или не, све бучнији.

Молим, шта сте рекли, не чујем вас! Заглушујућа је бука! ■

В. С.

Апарат за кафу на погрешном месту, у библиотеци, може да створи неопisivу буку. Али, није добро ни кад је машина толико нечујна да власник није сигуран да ли она ради добро или не

ПСССТ!
МОЛИМ ЗА
ТИШИНУ!



DIK
BROWNE



ХОГАР СТРАШНИ

ХОГАРОВА НОГНА МОРА

АУХ!
МУИИ МЕ
ЖЕЛУДАЦ!

ПАШТЕТА ОД БАКАЛАРА
ПРЕКО СВИЊСКИХ ШНИЦЛИ И
ЈУНЕКИ ПАПРИКАШ ОЧИГЛЕД-
НО НЕ ИДУ
ЗАЈЕД-
НО!

ХОГАРЕ!

КО МЕ
ТО
ЗОВЕ?

ЈА! ДУХ СВИХ РИБА КОЈЕ
СИ ПОЈЕО У ЖИВОТУ!

ГДЕ БЕ ТИ ДУША, ХОГАРЕ? ИМАШ
ЛИ ТИ САВЕСТИ? ЗНАШ ЛИ ДА ЈЕ
СВАКА ОД НАС ИМАЛА ПОРОДИЦУ?

ОВАЈ...
НИКАДА
О ТОМЕ
НИСАМ
РАЗМИ-
ШЉАО...

ТРЕБАЛО ЈЕ! ЈЕДЕШ
ДВЕСТА РИБА ГОДИШЊЕ
И ТАКО ВЕК ПЕДЕСЕТ
ГОДИНА! ИЗРАЧУНАЈ
КОЛИКО ЈЕ ТО! А
КОЛИКО СИ РИБЉИХ
ПОРОДИЦА УНЕСРЕ-
КНО?

У ПРАВУ СИ! НЕЋУ ВИ-
ШЕ ДА ОКУСИМ НИ
БАКАЛАР!

НАДАМ СЕ ДА
БЕ ТАКО ДА
БУДЕ!

ЈА САМ СВОЈЕ ОБАВИЛА! САД ЈЕ
НА ВАС РЕД!

© King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.



ДИНАСТИЈА

КОЈА ЈЕ
ОБЕЛЕЖИЛА
ВЕКОВЕ



ЦАРСТВО РОМАНОВИХ

За нешто више
од три stoleћа
Русијом је –
а и добрим
делом Европе
– владала
царска кућа
која готово
да и није
имала руске
крви. Али,
тешко да је
било већих
Руса од већине
њих...

У салон-вагону царског воза који је, враћајући се с фронта према Санкт Петербургу, заустављен у напуштеној железничкој станици у Пскову, император Николај II је, уз присуство наоружаних представника побуњеника, дрхтавом руком ставио потпис испод већ спремног текста о абдикацији. Био је 15. март 1917. године. Четрдесетдеветогодишњи владар одрекао се престола у корист свог брата, великог кнеза Михајла. И он је, међутим, абдицирао наредног дана. Био је то крај владавине династије Романов (Руси изговарају Романов), дуге 304 године.

Физички крај царске породице збио се нешто касније, у ноћи између 16. и 17. јула 1918. године.

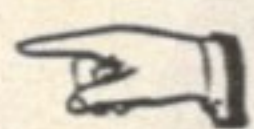
У кући Ипатијевих у Јекатеринбургу, главном граду Уралске области, те касне вечери царској породици је објашњено да се спреми за фотографисање. Наиме, како их је известио Јаков Јуровски, командант месних бољшевика, Москвом су се шириле гласине да су побијени, те ће фотографија оповргнути те нимало лепе приче по нову власт.

Последњи цар Николај II и његова жена Александра окружени децом. Слева на десно: велике кнегиње Таијана, Олга, Анастасија и Марија, доле је престолонаследник Алексеј.





ЦАРСКО СТАБЛО ДИНАСТИЈЕ РОМАНОВИХ



Исход
царских
ликова
и
њихових
имена
исписане
су
године
царевања.



Николај II
(1894 – 1917)



Александар III
(1881–1894)



Александар I
(1801–1825)



Павле I
(1796–1801)



Николај I
(1825–1855)



Александар II
(1855–1881)



Петар III
(1762)



Катарина II Велика
(1762–1796)



Петар II
(1727–1730)



Иван VI
(1740–1741)



Ана Ивановна
(1730–1740)



Јелисавета Петровна
(1741–1762)



Петар I Велики
(1682–1725)



Катарина I
(1725–1727)



Иван V
(1682–1696)



Алексеј Михајлович
(1645–1676)



Фјодор Михајлович
(1676–1682)



Михајло
Фјодорович
(1613–1645)

Царица Александра је села испод прозора, поред зида, а из ње су стале три кнегиње. Цар је сео у средину, одмах поред престолонаследника Алексеја, који је седео на јастучету стављеном на дрвену столицу. Једна кнегиња, доктор Боткин, лакеј, кувар и служавка стајали су иза Николаја. Кад су их тако разместили и припремили за фотографисање, у скучену и омалену собу, из које је претходно изнет сав намештај, ушао је стрељачки вод. Њих осморица.

Истог тренутка Јуровски је потегав револвер и, циљајући право у срце, убио цара Николаја који је својом десном руком покушао да заштити сина. Онда се проломио плотун, па још један. Соба се испунила барутним димом. Пошто су царевић и једна његова сестра још давали знаке живота, убице су се машиле сабљи и ножева. Преживео је једино Алексејев пас пошто, како је касније објаснио један од злочинаца, није лајао.

Седморо чланова најуже царске породице камионом је однето ван града и пре него што су запаљени посути су соном киселином. Остаци су закопани у Копјатској шуми, поред једног напуштеног рудника и донедавно им се није знало ни трага.

Сутрадан, 18. јула, на заседању Врховног совјета Јаков Свердлов, један од најближих Лењинових сарадника, прекинуо је седницу да би присутне известио о извршењу револуционарног задатка у Јекатеринбургу. Шест година

МИ И РОМАНОВИ

Од наше три династије – Петровића, Карађорђевића и Обреновића – прве две су родбински везане за Романове.

Петровићи су везани преко две кћери краља Николе. Милица је била удата за великог кнеза Петра Николајевича и са сином и кћеркама успела да избегне судбину већине Романових. Стана је најпре била удата за кнеза Ђорђа, војводу од Лајхтенберга. После се преудала за великог кнеза Николаја Николајевича, старијег брата првог мужа. И она је на време избегла из Русије.

Карађорђевићи су такође везани за Романове. Принц Томислав и његово потомство, престолонаследник Александар и његово потомство, те кнез Александар Павлов могу извести двоструко или троструко директно порекло.

Ако је веровати ондашњој народној причи, Романови су били чак и наши владари. Наиме, Шћепан Мали, владар Црне Горе од 1766–1774, докопао се трона под Ловћеном издајући се за руског цара Петра III, оног коме је Катарина II дошла главе. Његош га је овековечио у свом делу „Лажни цар Шћепан Мали” ■



доцније, 1924, Јекатеринбург је преименован у Свердловск. Недавно му је враћено старо име.

Из манастира на престо

Невероватан сплет околности, или је то нека игра судбине, веже почетак и крај династије Романових за име Ипатијев. Страдали су у кући Ипатијевих а из Ипатијевског манастира је, 1613. године, по прву круну Романових у Вазнесењски сабор у московском Кремљу кренуо Михајло Фјодорович, први од укупно осамнаест царева (и царица) из породице Романових.

Као и мноштво људи који су обележили Русију, и родоначелници бојарске породице Романових су странци. Браћа Андреј и Фјодор Кобила доселили су се у 14. веку из Пруске. Њихов праунук бојар (племић) Роман Јурјевич (по коме су потомци и прозвани Романови) удао је своју кћер Анастасију за цара Ивана IV Грозног који је своју кнежевску титулу 1547. године подигао на степен царске. Романови почињу пресудну борбу за царски трон.

Након кратке владавине малолетног и малоумног Фјодора, сина Ивана Грозног и Анастасије, распламсала се крвава борба за наслеђе. Нимало необична, не само у Русији. Престола се, опет не задуго, докопао Борис Годунов који је успео да свог сестрића Фјодора Никитича Романова пошаље у манастир. Овај је, под именом Филарет, најпре постао ростовски митрополит, а потом и патријарх.

Сурова свргавања и убиства претендената и самозванаца на руски царски трон прекинуо је 1613. године Велики земски сабор у Москви и, једногласном одлуком, за цара изабрао Михајла Фјодоровича Романова, сина патријарха Филарета. Романови су, коначно и неопозиво, освојили највише место у Руском царству. Да га ником не препусте, до свог краја и до краја Царства.

Велики владари

Први цар из династије Романових царевао је прилично дуго, 32 године, тек нешто краће од Петра Великог и Катарине Велике. И мада није остварио неке опипљиве резултате попут својих потомака – изгубио је, рецимо, излаз на Балтичко море – успео је да оснажи Русију натеравши, између осталог, пољског краља Владислава IV да заборави своју жељу да седне на руски престо. Довољно за, бар с те стране, безбедну будућност Романових на царском трону који ће, доц-

МОГУЋИ НАСЛЕДНИЦИ



Већина данашњих Романова не живи у Русији, негде око стотинак њих, мада неколико директних потомака живи и у земљи предака.

Као могући наследници, односно они који би имали право на престо старешине дома Романових, цара дакле, помињу се две личности. Прва је велика кнегиња Марија Владимировна, односно њен син Георгије Михајлович, а други је кнез Николај Романович.

Тешко је пресећи и рећи овај или ова је старешина дома Романових мада и једна и друга страна имају томовете потврда и правних тумачења у своју корист. Неки краљевски домови признају једне, други друге.

Основна невоља је, пак, у томе што могући претенденти не задовољавају Устав династије, а ту се пре свега мисли на третман бракова. Млада не може бити испод ранга младожење и мора пре венчања бити крштена у православној вери. И, још, брак мора бити закључен уз потпуну сагласност старешине дома. У ова два случаја ту много шта није у складу с Уставом Романових.

Не чуди, стога, што су се углавном женили немачким принцезама које су биле протестанткиње јер су католичке породице својим принцезама забрањивале промену вере. А православних принцеза, све до краја 19. и почетка 20. века, сем у Русији, наравно, нигде није било ■



Романови данас: кнез Николај Романович, чукунунук Николаја I (горе) и велика кнегиња Марија Владимировна с мужем и сином Георгијем Михајловичем чији је прадеда био браћ цар Александра III (доле).





није, ту исту Пољску сматрати једном од својих губернија.

Незахвално је, наравно, у једном новинском тексту испричати причу поименице о сваком владару из куће Романових. И прескочити, рецимо, цара Алексеја Михајловича, сина првог из династије Романових. Столовао је 31 годину и много тога учинио на устројству државе која, почесто, није знала ни где су јој границе ни с ким се све граничи. Од њега је потекла и замисао да све словенске народе обједини под својом влашћу.

Ипак, историја је потврдила да су два највећа владара из династије Романових с правом носила придев Велики, Петар I и Катарина II. Уз њих, важно место заузима и Александар II. Он без сличног придева мада га је народ често називао Добри.

Царевање Петра I Великог може се, у најкраћем, подвести под – велико. За 43 године столовања на руском престолу успео је да једну споредну, скрајнуту, готово егзотичну земљу приближи тада моћним европским државама. Не либећи се, чак, ни да својим рукама гради бродове за своју будућу моћну армаду, верујући да спас Русије лежи у отвореним везама са светом. А за то је, онда, ваљало имати излазе на сва могућа мора.

Уосталом, море му је и дошло главе. С јесени 1724. прехладио се лично учествујући у спасавању брода који је страдао у Финском заливу, одмах уз тек основани Санкт Петербург, где је, 1712. године, превео престоницу из Москве. Од последица прехладе умро је 28. јануара наредне зиме.

А у име државе, онакве какву је он замислио, убио је и свог сина, царевића Алексеја, батинама.

Кад је интерес државе био у питању, ни Катарина Велика, у том смислу, није била мала. У прве две године њене 34 лета дуге владавине страдала су два цара. Најпре њен муж Петар III који је, како је говорио, више волео свој родни Кил него сву руску царевину, а онда и несрећни Иван VI који је царевао само у пеленама, али је био могући такмац у корист незадовољних племића.

Загледана у неостварене снове Петра Великог, успела је да коначно освоји Крим и створи моћну Црноморску флоту. Мада Немица и по оцу и по мајци, била је већа Русиња од свих Руса. У њено време Русија је била право ловиште за све странце образоване и пуне знања. Волтер је називао „Семирамидом Севера“, а успела је да откупи и целокупну библиотеку Дидроа за коју

четрнаест

Француска, тада, није имала слуха. Уз то, највећи део свих непроцењивих уметничких и културних добара које и данас поседује Русија највећма су из времена Катарине Велике.

Александар II, владар пуних 26 година, успео је, поред осталог, да укине ропство у Русији – да мужици, душе које су биле својина племића, коначно буду своји – познатим Манифестом о укидању крепосног права од 19. фебруара 1861. године. Уз то је, још више приближавајући се па и надмашујући ту много хваљену западну Европу, преуредио државну управу, судство и војску. Био је цар који је послушковао време.

И овако је било

Једна стара руска пословица каже да је мало оних који су срећни. Тешко да су у овоме изузетак и владари без обзира шта о свему томе (не)мисли пук.

За дуге 304 године и Романови су, уз опипљиве успехе, имали и падова. Ту су били и многи скандали, сулуди закони и цареубиства. Рецимо, пет царских глава није умрло природном смрћу: Иван VI, Петар III, Павле I, Александар II и Николај II. Готово трећина владара. Ако им је за утеху, ни другде владарске куће нису биле без сличних грехова.

Скандали којима су цареви из династије Романових и, посебно, царице биле склони тешко да се могу и само по-



КАД СУ ЖЕНЕ ВЛАДАЛЕ

На трону породице Романових налазиле су се и званично четири царице – Катарина I, Ана Ивановна, Јелисавета Петровна и Катарина II Велика. Укупно су царевале 67 година: најдуже Катарина II, 34 лета, а најкраће Катарина I, две године



НОВА САХРАНА ОЖИВЕЛА СТАРЕ ПРИЧЕ

Седамнаестог јула 1998. године, тачно 80 година од смакнућа царске породице, њихови остаци су сахрањени у Петропавловском сабору у Санкт Петербургу, граду одакле је Николај II са породицом пошао у изгнанство и смрт. Обреду који је био реприза сахране цара Александра III, чији је ковчег 1894. пренет са Крима, присуствовао је и руски председник Борис Јељцин. У складу са ставом Руске православне цркве, која сумња у веродостојност посмртних остатака, нису посебно помињана имена чланова царске породице. Било је уочљиво и одсуство данас водећих чланова династије, као и представника или изасланика европских краљевских кућа.

Тела су случајно нађена 1991. године у једној брезовој шуми поред Јекатеринбурга. На основу испитивања ДНК која се узима као пресудан чинилац у току утврђивања нечијег идентитета, закључено је да су то посмртни остаци породице последњег руског цара. Једино нису нађене кости царевића Алексеја и принцезе Анастасије. То је, наравно, довело до разних спекулација по којима су они преживели покољ, те су нарасле свакојаке приче о њиховим каснијим животима.

О Анастасији су Американци недавно снимили и нови филм, без обзира што су живот царева кћери екранизовали још 1956, када је Ингрид Бергман за тумачење насловне улоге добила и Оскара.

Царевић Алексеј, иначе тешко болестан од хемофилије, у време стрељања имао је тринаест година. Приче дотекле до наших дана кажу да има оних који су га препознали у извесном Филипу Семјонову, затворенику сибирског радног логора четрдесетих година. Не само да је тај несрећник невероватно личио на сина Николаја II, него је и до најмањих ситница умео да опише двор и дворане из последњих дана последњег руског цара

ТАЈНА СМРТИ АЛЕКСАНДРА I

Цар Александар I званично је умро 1825. године, док се налазио на одмору у Таганрогу. Када је, по доласку у Санкт Петербург, где је требало да буде сахрањен, отворен његов ковчег, у њему је нађено само камење.

Његова смрт и до данас је углавном остала загонетна. По свој прилици, најстарији син цара Павла I тада није ни умро. Носећи дуго у себи грижу савести због учествовања у завери против оца који је задављен еشارпом, он је одлучио да побегне од света оглашавајући сопствену смрт. Онда се, под именом Фјодор Кузмич, повукао у Сибир где је као испосник живео још дуго година ■

бројати. Ни ту се, уосталом, нису много разликовали од свих угледних европских владарских породица. Ипак, љубавним пустоловинама царице Јелисавете Петровне и Катарине II тешко да где, по својој отворености, има равних. Уз власт, дакако, почесто иде и сласт.

Што се тиче закона и којекаквих уредби, Петар Велики је, зарад добробити Царства, био у праву кад је племство по рођењу заменио племством по служби и наплаћивао таксу за ношење браде. Велико је питање да ли нешто

слично може да се каже за његову кћерку царицу Јелисавету Петровну. Она јесте укинула смртну казну, али је, зато, једном, наредила да све дворске даме обрију главу пошто је она, не могавши да скине боју са своје косе, морала то да уради.

Посебна је прича везана за кратко трајно царевање Петра III. Болесно везан за све што је пруско, знао је да клечи пред сликом Фридриха II и да, чак, носи његов портрет на царском прстену. А онда је, да би се забавио, или мислећи да је и то дужност владара, наредио да се сви племићи разведу и да их он, по својој вољи, поново ожени. Не зна се, пак, ни како су болесници примили његову уредбу да сви они у најкраћем могућем времену оздраве.

Ни Павле I, његов званични син с Катаринином Великом, није био несклон доношењу посебних указа. Мада је био отац десеторо деце, болесно је страховао да ће му неко доћи главе. И донео је наредбу да се све дрвље и жбуње око његовог дворца, докле год поглед досеже, посече. Да може на време да види могућег непријатеља. Није, уосталом, сасвим чиста ни његова наредба да се по мајчиној смрти, после 34 године, ископају остаци његовог оца, Петра III, и да се у заједничкој поворци пронесу Санкт Петербургом и на истом месту сахране.

Светска империја

Наравно да се династија Романових нити може нити сме, зарад какве-такве историјске истине, вредновати само кроз овакве неприличности. У сушти-

стигло готово четири тоне златних полуга, односно 46 милиона долара. Исто тако, велики део богатства послат је у Јапан. „Бели“ генерал Колчак, године 1919, послао је у „Јокагама Спешу“ и хонгконшку „Шангај“ банку чак 86 тона чистог злата, чија вредност данас премашује милијарду долара. Следеће године Колчак је у Јапан послао 20 сефова пуних златника.

Уз то, бољшевичка власт је, склапајући сепаратни мир с Немцима, у септембру 1918. године послала у Берлин 120.799 милиона рубаља у злату, односно 93 тоне овог скупог метала. Одатле је, према Версајском мировном уговору, благо Романових дато на чување Француској, односно „Банк д'Франс“. Запад је, међутим, 1963. године успео да убеди Никиту Хрушчова да у Паризу овим златом плати наводне дугове Романових који су се нагомили између 1888. и 1914. године. Кад су се свели рачуни, остале су 93 тоне злата ■



ни, оне им дају и неку, ако тако може да се каже, људску црту.

Династија Романових је — званично руска, мада је у мушкој линији као таква изумрла 1730, с Петром II, а у женској лози 1761, с Јелисаветом Петровном, коју је наследио Петар III из династије Холштајн = Готорп = Романов — од Русије као европске периферне, неистражене и готово егзотичне земље створила царство светских размера и европску велесилу. Они су својим реформама (посебно Петар Велики, Катарина Велика и Александар II) утицали и преобразили не само Русију него и Европу. У неколико случајева су, и буквално, учествовали у одређивању европске судбине. И зато с правом стоје уз раме најмоћнијих европских владарских кућа.

Уосталом, огромно царство које је касније наследио Совјетски Савез, и злоупотребио, створили су Романови. С мањим, неважним изузецима. Истина, они су и наследили огромно пространство, али та величина није имала, тада, много везе с постојањем државе као јединственог механизма. Њега су, у те 304 године, одржавали управо Романови.

Рецимо, шестину Земљиног шара којом је управљао последњи Романов насељавало је 130 милиона поданика. А до 1914. године девет милиона руских породица имало је сопствене поседе. Русија не само да је могла да исхрани саму себе, већ је претекла САД као највећи светски извозник житарица.

Не сме се заборавити ни да је Николај II 1899. године позвао на разоружање и „универзални мир“, што је био предуслов за одржавање прве мировне конференције у Хагу и стварање Међународног суда правде.

Русија је у време Романових била без националних и верских сукоба. Странци су хрилили у њу. Рус је у руском врху био реткост. Током времена, око 70 одсто свих кључних места у Царству заузимали су странци, а од тога су 40 одсто били лутерани. Суворов је, на пример, био Швеђанин, Кутузов Немац, Врангел такође Швеђанин, Де Толи Шкотланђанин, Беринг Немац, Толстој Монгол, Пушкин Арапин. Разуме се, њихови су преци по позиву Романових стизали у Русију, ту оснивали породице и живот посвећивали земљи која им је нудила услове за живот.

У сваком случају, без Романових данас би и Европа и свет изгледали сасвим другачије. Више него довољно чак и за колону царева с Истока. Уосталом, Русија им се враћа, помало ■

Петар Милашовић

— петнаест



КУД СЕ ДЕДЕ СИЛНО БЛАГО?

Неспорно је да су Романови били једна од најбогатијих европских династија. После Октобарске револуције благо је кренуло буквално на све стране света. Зна се да је цар Николај уочи Револуције послао у Велику Британију 144 тоне и 775 килограма злата. У Стокхолм је, отприлике у исто време,



ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ



С незапамћеним занимањем Мексико Сити је ишчекивао меч за титулу светског првака у велтер категорији између њиховог љубимца Теда Шавеза, изазивача, и светског шампиона Хенрија Армстронга. По правилима Светског боксерског савеза било је предвиђено да борба траје 15 рунди.

Двадесетпетогодишњи Тед Шавез био је изузетно омиљен у Мексико Ситију, пре свега због своје чисте борбе. Никада се није десило да се у суровој професионалној тучи послужи неким од трикова којима су многи боксери били склони.

„Наш Тед вечерас боксује борбу свог живота!”, писало је на насловној страни једног вечерњег листа. „У тамнопутном шампиону Хенрију Армстронгу имаће изузетно опасног противника, најопаснијег од свих са којима се до сада срео. Верујемо да ће наш човек вечерас широм света пронети славу Мексика. Срећно, Тед.”

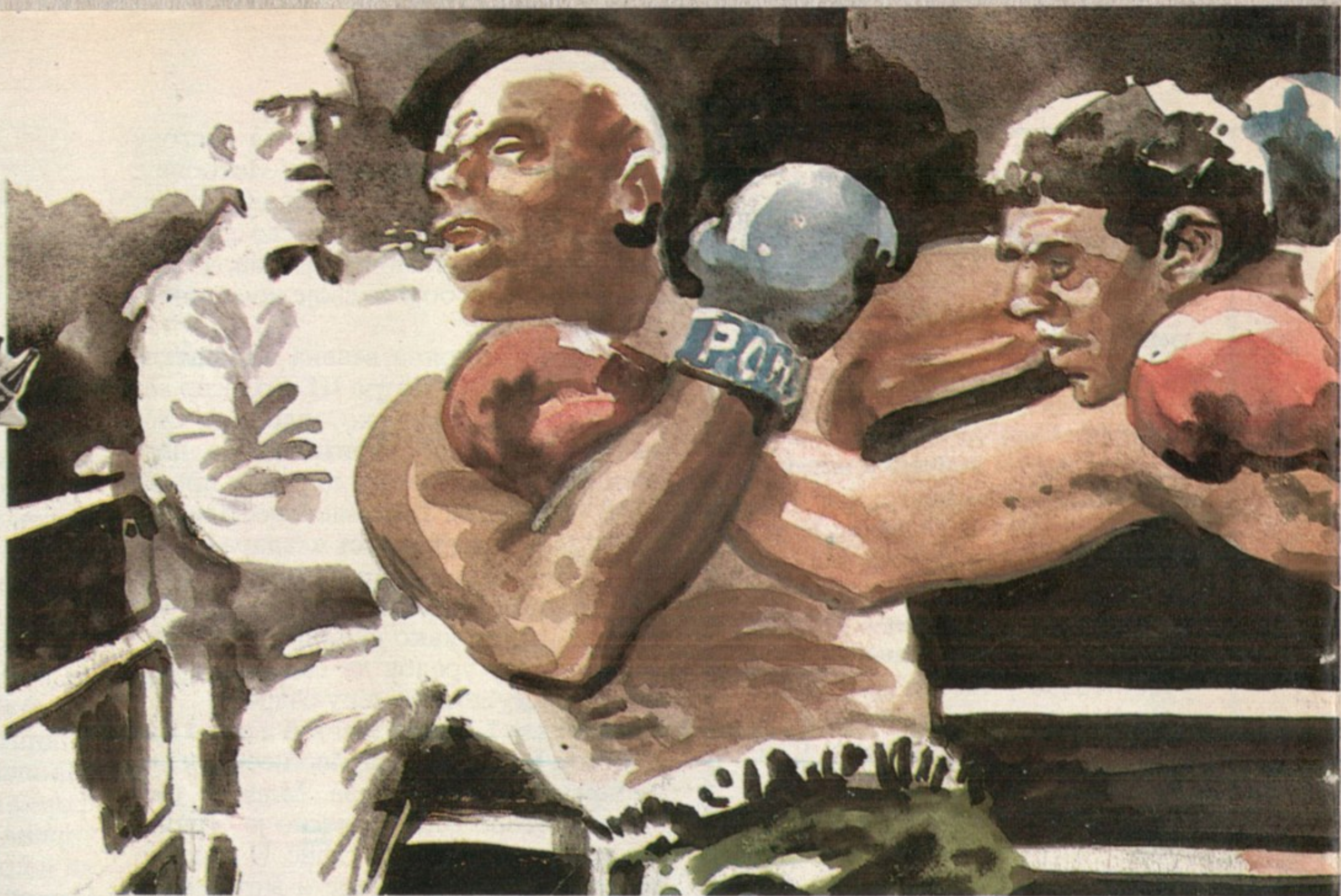
Мак Фил, менаџер Теда Шавеза, имао је тог дана пуне руке посла, а на улици су га пресретали људи с неизбежним питањем да ли је све у реду. Менаџер се само смешкао уверавајући их да су и Теду и њему вечерас звезде наклоњене.

— Слушај, Филе, могу ли да ставим на Теда сто долара? — питао га је један од радозналаца.

— Како да не. И хиљаду ако хоћеш!

Хенри Армстронг је доле-тео на сам дан меча. Одмах га је салетела гомила новинара и фоторепортера. Самоуверено се смешкао окупљенима и изјављивао да му је овај меч само лакши тренинг. Мак Фил се уплашио Армстронговог изгледа, а дошник му је јавио да Хенри

шеснаест



НОКАУТИ самог себе

Армстронг не личи на себе — изнурила га је недавна маларија и зато Тед Шавез неће имати никаквих тешкоћа да се докопа титуле светског првака.

Удри га, Теде!

Нешто доцније, кад се нашао са Шавезом, Мак Фил му је рекао бучно, по обичају:

— Видео сам га, Теде. Вуче се као пребијен, трагови маларије виде му се и на лицу. Завршићеш борбу за три рунде.

Буран плесак препуне дворане дочекао је оба боксера. Тед Шавез задовољно је гледао у прве редове самоуверено отпоздрављајући својим пријатељима и познаницима. Хенри Армстронг је мирно стајао у углу очекујући почетак борбе. Био је убеђен да ће за час завршити са Мексиканцем који хоће да на свом буњишту постане светски првак.

Кад је одјекнуо гонг, Тед Шавез је — мимо неписаног правила да се у првим минутима борбе противници само испитују — навалио свом сна-

У мечу за титулу светског првака изазивач Тед Шавез сатирао је свог противника. И кад се спремао да зада завршни ударац, догодило се нешто невероватно...





Илустровао Брана Јовановић

ници уморили. Изненадни Армстронгов кроше изгледа да је у дворани видео само Тед Шавез. На време је одскочио у страну и одмах узвратио новим разорним ударцима.

Светски првак се заљуљао. Чинило му се да му тло бежи испод ногу. Покрети су му постајали све успоренији док је покушавао да рукавицом обрише крв с лица. Лево око било му је затворено, усне као да су процветале.

— Леви директ! — викао је Мак Фил из свог угла.

Страховит ударац зауставио се на лицу немоћног шампиона. Армстронг се заљуљао и одлетео у конопце. Мислио је да га је гром погодио. Бучало му је и у глави и у ушима. Непрестано је тресао главом покушавајући да види свог неухватљивог противника.

— Сад, Теде, сад! — од бучних гласова гомиле Тед Шавез је једва успео да чује Мака Фила.

Цела дворана је била на ногама. Чак су и судије поред ринга устале. Сви су непогрешиво осетили да ће овога тренутка пасти одлука.

Тед је био спреман за завршни ударац. Његова десница је фијукнула кроз ваздух. Био је то ударац који ни бик не би издржао на ногама!

Полуошамућен, али свестан да му се стреловитом брзином приближава опасност, Армстронг је последњим делићима снаге одскочио у страну.

— Уф — ухватио се Мак Фил од очајања за главу. Тедов ударац није погодио циљ. Песница је прозупала кроз ваздух и запетљала се у конопце. Од силног замаха, увевши сву снагу у тај ударац, Тед је изгубио равнотежу, заaneo се, посрнуо и пао. При паду је тако несрећно ударио о стуб који је држао ринг да се као клада простро по поду.

— Шест... седам... осам...

Светски првак је стајао у супротном углу тресући главом, несвестан шта се око њега збива. Дворана је утихнула, чуло се само судијино:

— Девет... нокаут!

— Хенри Армстронг је победио нокаут у трећој рунди! — објавио је судија у мртвој тишини ■

Шест... седам... осам...

Почела је и трећа рунда у којој је, у почетку, владало затишје, као да су се против-

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

ПРОЧИТАЈ ПРОСКИТАЈ



МИШЕВИ И ЦРКВЕ

Провалија између католика и протестаната у Ирској протегла се и на следеће мишеве. Смеђи дугоухи слепи миш борава искључиво у католичким црквама, док његов рођак, Франzenов слепи миш, посећује само евангелистичке цркве.

Ова занимљива појава приписује се разлици у изгледу грађевина како је

установила Кејт Мекени, водећи ирски стручњак за следеће мишеве. Смеђи дугоухи слепи миш најрадије обитава у пукотинама дрвета, какве имају кровови на католичким црквама, док се Франzenов слепи миш удобније осећа у пространим грађевинама од камена. А то су цркве протестаната ■



Илустровао Зоран Петканић Петко

ВЕСТИ ИЗ СВЕТА ИНТЕРНЕТА

ГЛУПИ ЗАКОНИ

<http://www.dumblaws.com> права је адреса на којој ће те сазнати бесмислене законе који у САД још важе. Ево само неких:

● У Кармелу, држава Њујорк, мушкарац не сме да се појави у јавности ако нема одговарајуће панталоне и сако.

● Житељима Канзаса забрањено је да на мазгама крећу у лов на дивље патке.

● Тешко оном ко одлучи да се брије у центру града Тајлertaуна у Мисисипију.

● У Оклахоми нико не сме да прави гримасе и кези се на кучиће. Онима који се не придржавају закона изриче се новчана казна, али могу да заврше и у затвору.

● Они који присуствују даћи у Масачусетсу треба строго да воде рачуна да не поједу више од три сендвича.

● У Кентакију је противзаконито полицајцу пуцати у кравату.

● У затворима у Висконсину осуђеницима није дозвољено служити маргарин или било коју другу замену за бутер ■



НЕВЕРОВАТНО

АЛИ ИСТИНИТО

Године 1890. шведском центлмену који ће остати неименован понестало је новца и, шта да ради, са Институтом Каролина у Стокхолму – Медицинском академијом која додељује Нобелову награду за медицину – потписао је уговор према коме овој установи за одређену своту готовог новца одмах исплаћеног оставља своје тело, када умре, да студенти на њему вежбају. Исти господин је 1910. године изненада наследио лепо богатство и предомислио се што се тиче сецирања свог будућег леша, па је покушао да га откупи, али су лекари Института Каролина то одлучно одбили. Господин их је тужио суду и не само да је изгубио парницу и право на сопствени леш, већ је Институту морао да исплати и одштету јер је без питања и дозволе извадио два покварена зуба.

ПОГРЕБ ОМЊЕНЕ МУВЕ

Римски песник Публије Вергилије Маро, краће Вергилије (70–19. пре н.е), чувен по „Енејиди“, једном од најлепших јуначких епова, приредио је раскошан погреб угинулој обичној муви која је, како се јадао, била његов

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ИЗГУБИО СВОЈ ЛЕШ

подели је ратним ветеранима. Једини изузетак била су имања на којима би се затекао макар само један гроб. И, када је закон изгласан, Вергилије је тражио, и добио, изузеће свога поседа због мувиног маузолеја на њему.

НИЈЕ ЛАКО ПИСАЦ БИТИ

Највећи француски романтичарски књижевник Виктор Иго (1802–1885) није имао тешкоћа да напише дела каква су, рецимо, „Јадници“ или „Звонар Богородичине цркве“, али је понекад западао у стваралачке кризе и тада му је од руке ишло све осим писања. Да би ипак радио, он је у таквим случајевима наређивао послужу да га свуку до гола и нипошто му не враћају одећу одређен број сати. Остављен тако на милост и немилост саме себи, у друштву једино

најдражи кућни љубимац. Погреб је одржан на Вергилијевој имању на римском брду Есквилину. Музиком која се једва чула оркестар је те-

шио изнајмљене ожалаштене. Многи чувени људи нашли су се ту, међу њима и Вергилијев покровитељ Мекензена који је покојној муви одржао дирљив опроштајни говор. И сам Вергилије читао је стихове написане за ту тужну прилику. Мува је сахрањена у раскошном маузолеју, а цела парада коштала је Вергилија 800.000 сестерција, око 300.000 данашњих долара. И чему све то? Постоје само два прихватљива објашњења. Као прво, песник је волео да на себе скреће пажњу. Као друго, и вероватније, он је унапред сазнао да владајући тријумвират – који су чинили Октавије, Лепид и Марко Антоније – намерава да богатима одузме земљу и

оловке и хартије, Иго није могао ништа друго осим да пише.

ДВА ЧОВЕКА У ЧАМЦУ

Тридесетшестогодишњи Американац Френк Семјуелсон и тридесетједногодишњи Норвежанин Џорџ Харво испловили су 6. јуна давне 1897. године из њујоршке луке у малом, отвореном чамцу на весла с циљем да преплове Атлантски океан. Њихов чамац „Ричард К. Фокс“ био је 5,4 метра дугачак и 1,5 метара широк и није имао ни јарбола ни једара, само резервни пар весала. И тако су њих двојица, веслајући, за 55 дана савладали океан преваливши више од 5500 ки-

Песник Вергилије је љубав према кућном љубимцу искористио у пословне сврхе



ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК





Виктор Иго
снимљен
у тренутку
када није имао
стваралачку кризу

лометара и безбедно упловили у место Сејнт Мери на једном од острва Сили југозападно од Енглеске што је био невероватан успех.

КОЊИЦОМ НА ФЛОТУ

Да чета коњице победи и зароби флоту бродова, прилично је немогуће, али се догодио и такав случај и то у Холандији 20. јануара 1795. године када су Холандија, Британија и Аустрија ратовале против Француске. Француски генерал Шарл Пишгри на челу својих хусара ујахао је по цичи зими у Амстердам и видео да је код острва Тексел цела холандска флота окована тешким ледом. Коњица је без преомишљања прешла са копна на залеђено море, опколила холандске бродове и морнаре и све их заробила. После овога холандска влада морала је да се преда и одустане од даљих непријатељстава.

НИЧИЈА ДЕВОЈЧИЦА

Чувени циркус „Ринглинг Брадерс енд Барнам енд Бејли“ давао је 6. јула 1944. године представу у Хартфорду, америчка држава Конектикат, пред 7000 посетилаца када је у шатри избио пожар у коме је погинуло 168 особа, а 487 је задобило тешке повреде. Једну од жртава, девојчицу од око шест година, нико није дошао да тражи, а како јој ватра није унаказила лице, снимљена је фотографија која се појавила најпре у локалним, затим у свим новинама широм Америке. Пролазили су дани, недеље, месеци и нико се није ни јавио ни појавио да каже ко је она — као да није имала ни родитеље, ни рођаке, ни суседе, ни другове и другарице. Сахрањена је о државном трошку и њено име никада се није сазнало. Као да је пала с неке друге планете ■

Б. Дожић



ТОПЛО, ТОПЛИЈЕ – ЖАРКО ЛЕТО

ПАСЈИ ДАНИ

ШТА СЕ СВЕ ДЕШАВА КАДА
ТЕМПЕРАТУРА ПРЕЂЕ 30 СТЕПЕНИ
ЦЕЛЗИЈУСА У ХЛАДУ?

● Како температура расте, захуктава се продаја сладоледа: на сваки степен Целзијуса порасте за 10 одсто ■

● Рударима у аустралијском градићу Вага Вага толико је досадило да се, кад заврше смену у руднику, целе године пеку на 32 степена Целзијуса да су одлучили нешто да предузму. Подигли су подземни град у коме сада проводе највећи део времена ■

● *Arianta arbustorum*, врста пужа који је живео у швајцарском граду Базелу, изумрла је због претеране врућине ■

● У древном Риму изузетно спарни и топли дани били су познати као пасји зато што се Сиријус јаком светлошћу издвајао од свих звезда на небу. Иначе, Сиријус се налази у сазвежђу Великог пса (*Canis Maior*) ■

● Од јуна до краја септембра, према подацима забележеним у досијеима FBI, долази до пораста убиства, крађа и свих осталих преступа ■

● Када наступе жарки дани, холестерол у крви пада, али зато се повећава количина тестостерона, мушког полног хормона ■

● Последњих 30 година, показују испитивања урађена широм САД, лишће на дрвећу отвара се 11 дана раније него некада. То се приписује загревању наше планете ■

● Змија звечарка добила је тај назив зато што, померајући реп, испушта препознатљив звук. Што је температура виша, све је раздражљивија: на сваки степен 2,7 пута брже врти репом ■

● На обалама Велике Британије све је више корњача. Ову острвску земљу оне су доскора заобилазиле јер им није погодвала сувише хладна клима ■

● Средом се очекује виша температура него недељом. Зашто? Зато што је средином недеље веће загревање услед индустријских испарења ■

● Шести јул 1949. године још се памти у Португалу. Тог дана, нико тачно не зна због чега, два града погодио је врели талас који је, срећом, трајао само два минута. Над Фигеиром и Коимбром температура је са 38 нагло порасла на 70 степени Целзијуса. Нико није страдао, сем неколико кокошака, а река Мондего исушила се на неколико места ■ В. С.



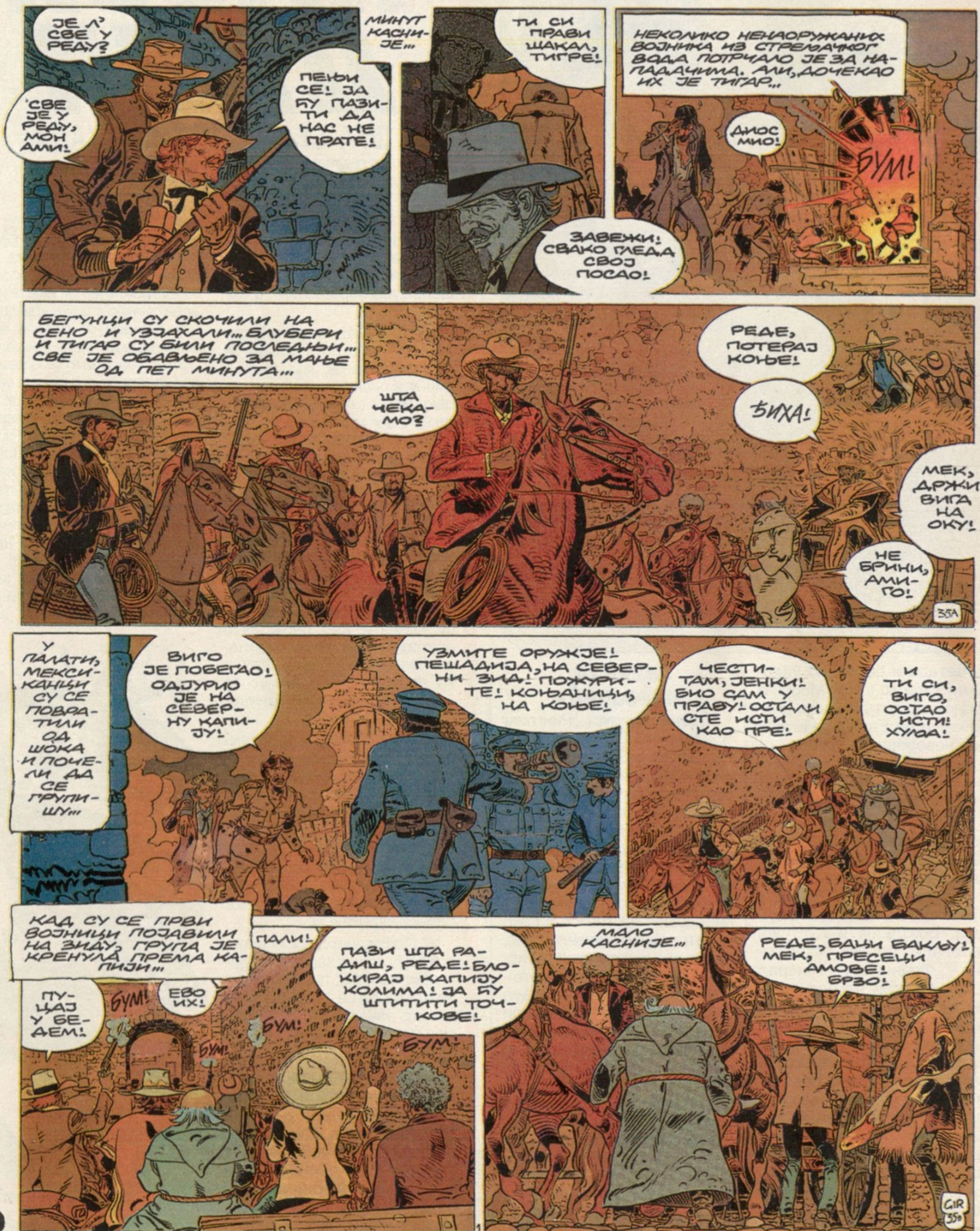
Илустровао Добросав Боб Живковић

деветнаест

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ

ПОСЛЕДЊИ АДУТ ^{IV} ДЕО

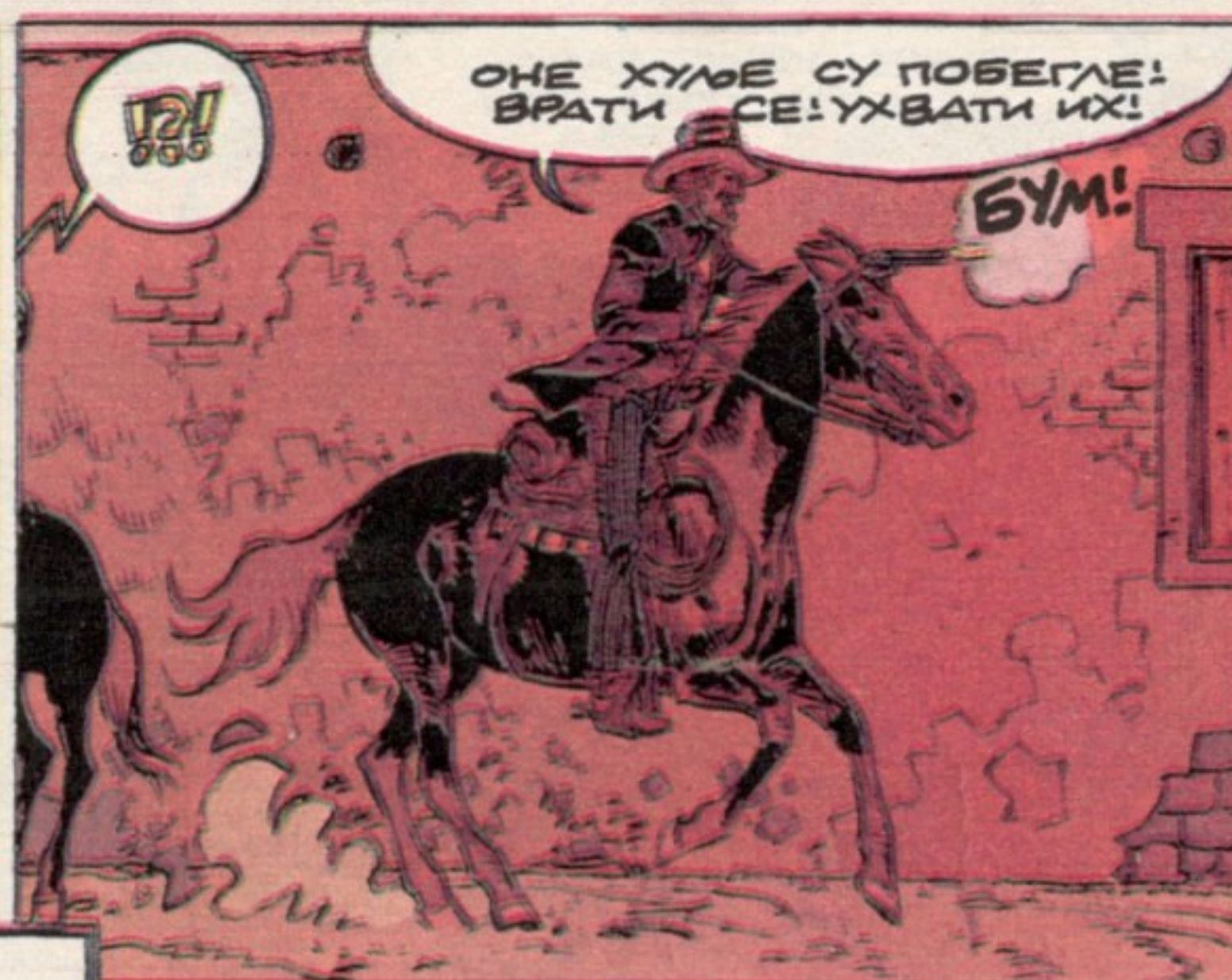
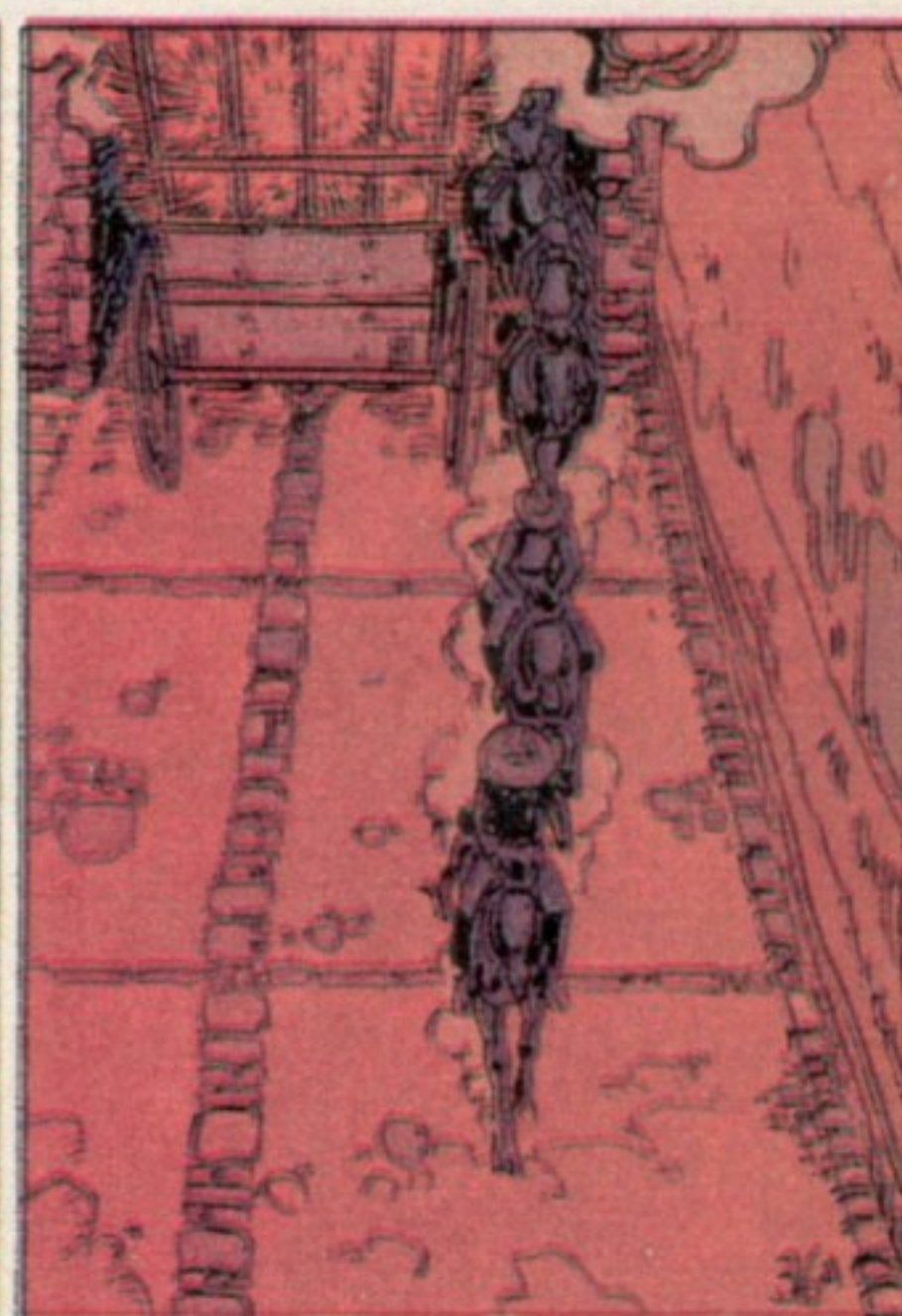
НАПИСАО И НАЦРТАО ЖАН ЖИРО

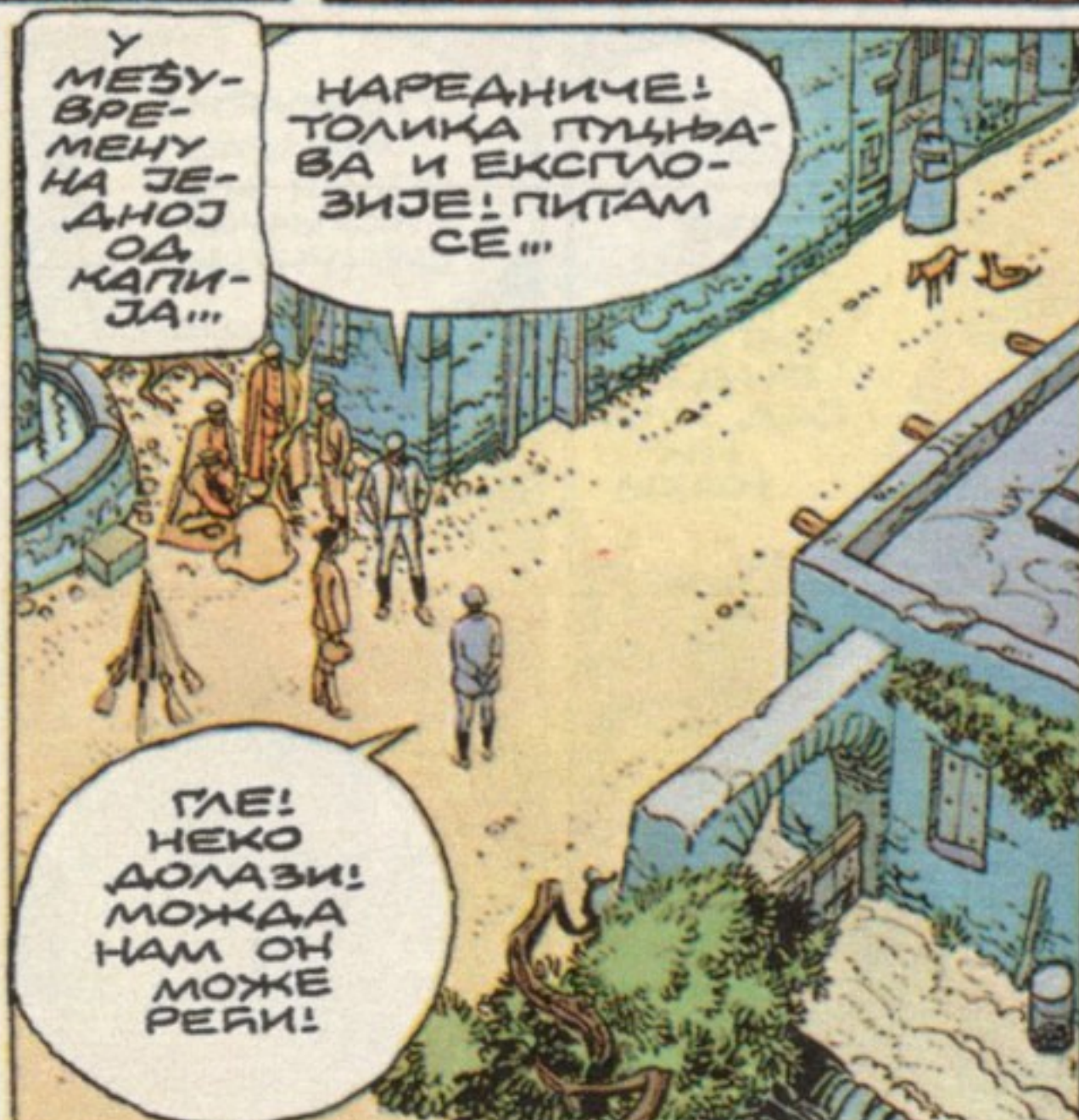
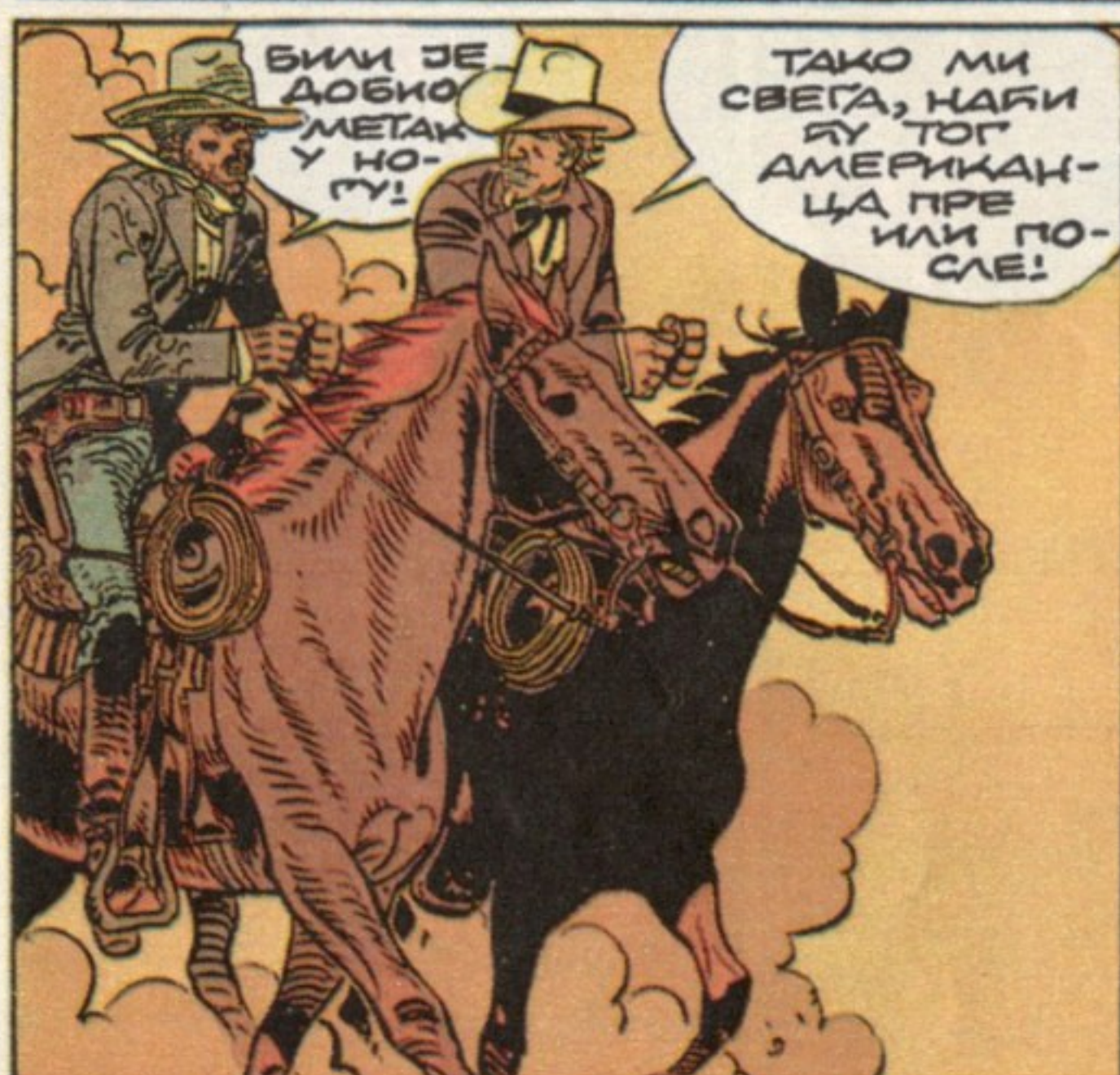


1

двадесет

ПОДАТНИК
ЗАБАВНИК







ДИОС МИО!

ТО ЈЕ ВИГО! ЗАКЛЕО САМ СЕ ДА ЋУ УБИТИ ТУ СВИЊУ ЈЕДНОГ ДАКА!



ХАЈДЕ-МО!

И ПОЖУРИМО АКО ХОЋЕМО ДА ЗАВАРАМО ТРАГ У ПЛАНИНАМА!



ОХ!



ПРО-КЛЕТСТВО! ВИГУ ЈЕ НЕКО ЗАБИО НОЖ У ЛЕЂА!

НИСАМ ВИДЕО КО...

ИЗВУЦИ ГА, БЛУВЕРИ! МАДРЕ МИА!

ПОЖУРИМО, ИНАЧЕ ЋЕ ЦЕО ГАРНИЗОН БИТИ ЗА НАМА!



УБИЦО! СВИЊО! НЕЋЕШ ДАЛЕКО СТИЊИ!



БРЗО! ДАЈ УЗЕЊУ У ГАРНИЗОНУ!

ЈЕДАН ОД ТВОЈИХ ОБОЖАВАЛАЦА СЕ РАСПОМАМИО, ВИГО! ХА! ХА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...



ПОРТИЈО-ВА КОЊИЦА ЈЕ ЗА НАМА!

ПОЛАКО! МИРНО! ЗА ИМЕ БОГА, ПОНАШАЈТЕ СЕ КАО БЕЗАВЛЕНА ЗАГЊАД!

СТОП, КАБАЛОЕ-РОСИ!



ПРОПУСТИЦУ, СЕЊОР!



НА-РАВНО!

НА-ПРЕД!



ПУЦАЈ! ПУЦАЈ!

БУМ! БУМ!

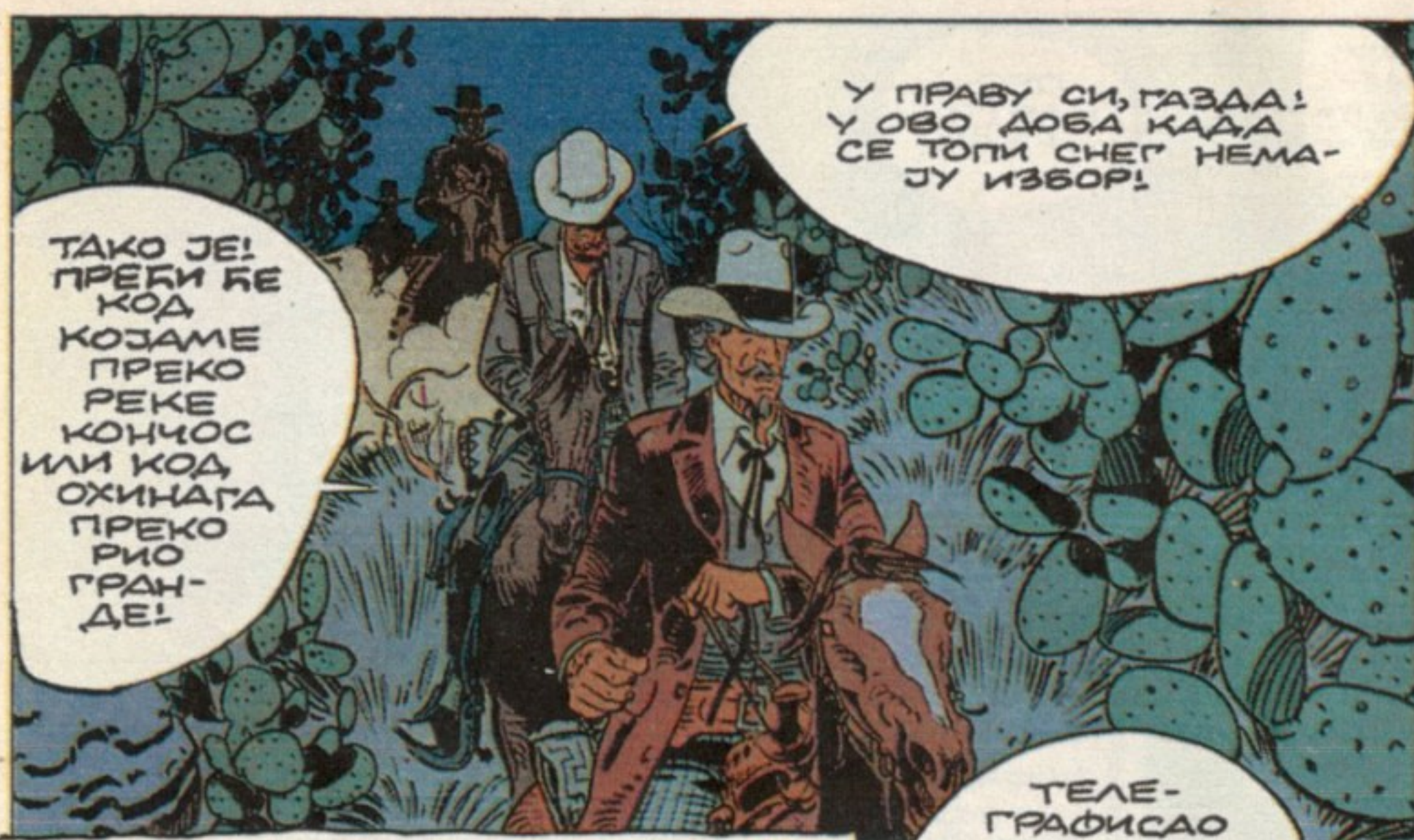
СВЕ ИХ УБИЈ!

БУМ! БУМ!

ГОСПОДЕ!

!?





ТАКО ЈЕ!
ПРЕГНУЋЕ
КОД
КОЗАМЕ
ПРЕКО
РЕКЕ
КОНЧОС
ИЛИ КОД
ОХИНАГА
ПРЕКО
РИО
ГРАН-
ДЕ!

У ПРАВУ СИ, ГАЗДА!
У ОВО ДОБА КАДА
СЕ ТОПИ СНЕГ НЕМА-
ЈУ ИЗБОР!



ТАЧНО!
АКО ИХ
ПРЕСТИ-
ГНЕМО,
ТАМО
БЕМО
ИХ УХ-
ВАТИ-
ТИ!

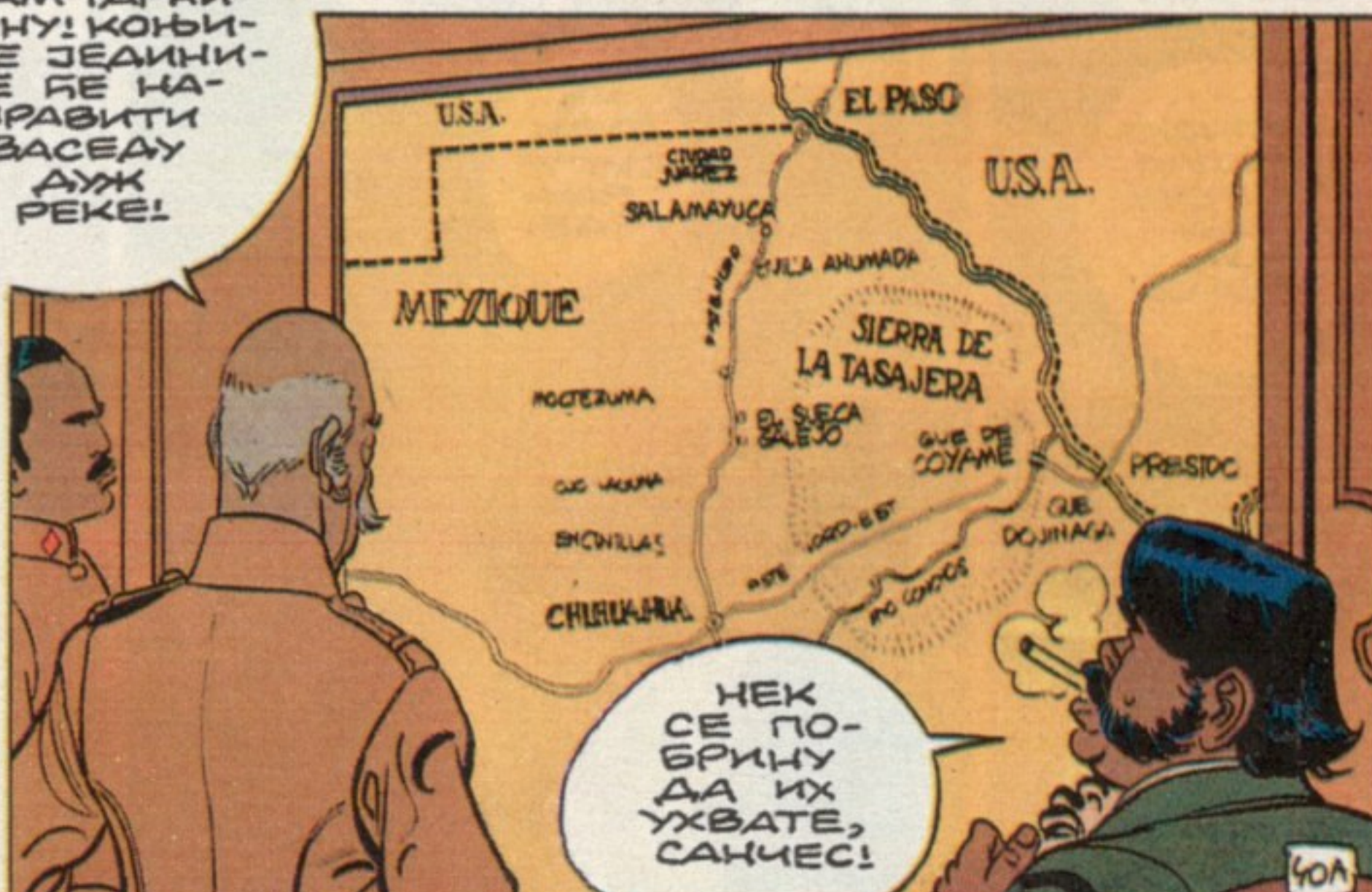


МОРА
ДА СУ
КРЕНУЛИ
НА СЕВЕР
ЗА ЕЛ ПА-
СО!

ПРЕ
БЕ
БИ-
ТИ
ЗА
ПРЕСИ-
ДИО!

АКО ИДУ
НА СЕВЕРО-
ИСТОК, МО-
РАЈУ ДА ПРЕ-
БУ РИО ГРАН-
ДЕ КОД
ОХИНАГА!

ТЕЛЕ-
ГРАФИСАО
САМ ГАРНИ-
ЗОНУ! КОЊИ-
ЧКЕ ЈЕДИНИ-
ЦЕ БЕ НА-
ПРАВИТИ
ЗАСЕДУ
ДУЖ
РЕКЕ!



НЕК
СЕ ПО-
БРИНУ
ДА ИХ
УХВАТЕ,
САНЧЕС!



ИЗБЕГАВАЈУЋИ ПУТЕ-
ВЕ И ПОНЕКО СЕЛО, БЕЗ
ПРЕДАХА, БЛУБЕРИ И
ОСТАЛИ СУ ПРЕШЛИ
ПРЕКО СЈЕРА ДЕ ЛА
ТАСАХЕРА!"

СТАНИ-
ТЕ! ВИ-
ГО ЈЕ
ИСПР-
ПОВЕН!

БЕЗ
ХРАНЕ
СМО! АЛИ,
СТИЋИ
БЕМО
НА ГРАНИ-
ЦУ СУТРА
УВЕЧЕ!



УСКО-
РО!"

ТО
НИЈЕ
ДО-
БРО!

МОРА
ДА У
КОЗАМИ
ИМА ЛЕ-
КАРА!
ТРЕБА-
ЛО ВИ!"

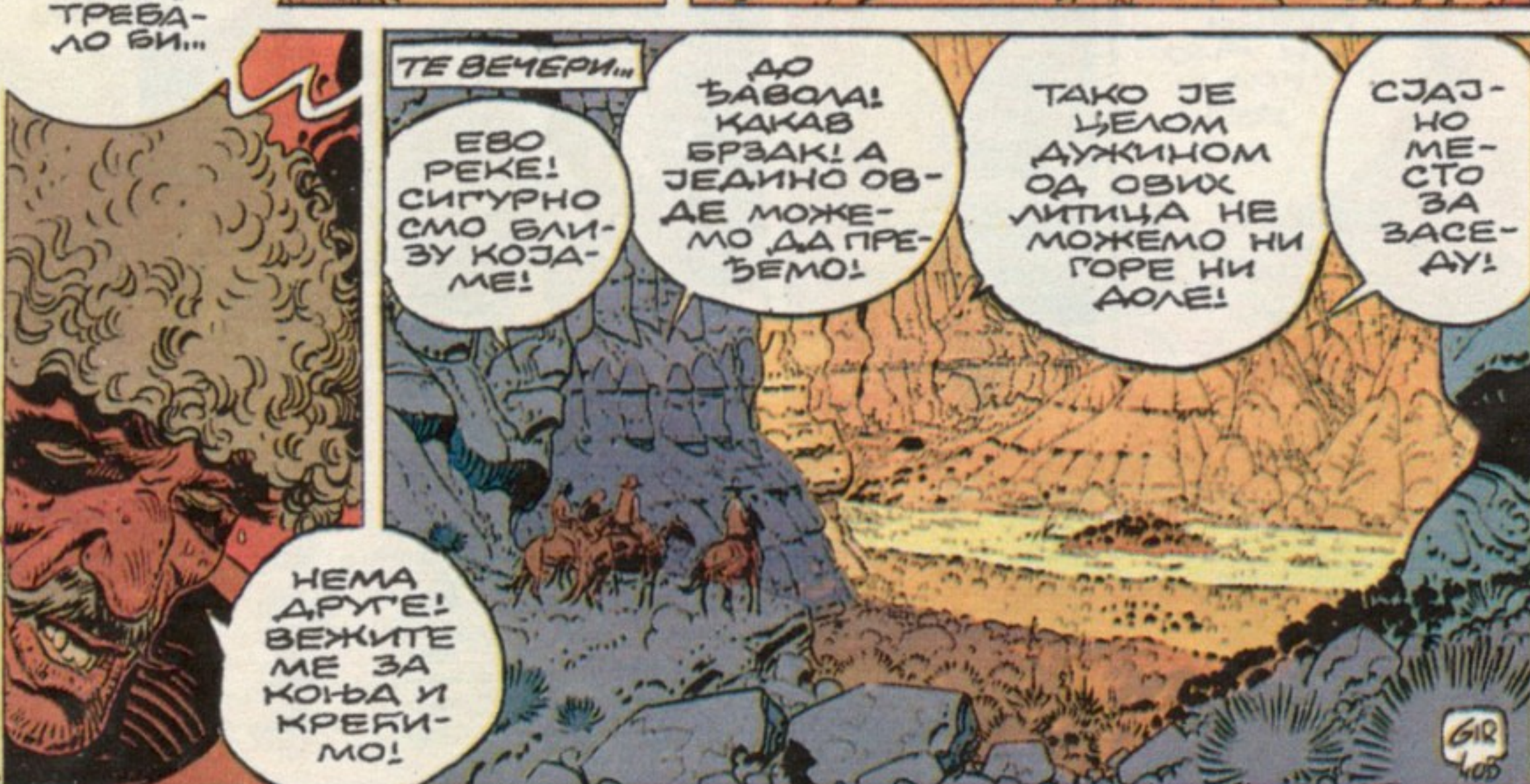


ЈАОО!

ИЗВИНИ,
ВИГО!
НЕМАМО
ДРУГИ ЛЕК,
А РАНА ТИ
ЈЕ ЗАГА-
ЂЕНА!

ПРЕ-
ЛИЗ СА
АЛКОХОЛОМ!
РЕДЕ, ДРЖИ
ГА ДО-
БРО!

ПРО-
КЛЕТ-
СТВО!
ОН ГО-
РИ!



ТЕ ВЕЧЕРИ!"

ЕВО
РЕКЕ!
СИГУРНО
СМО БЛИ-
ЗУ КОЗА-
МЕ!

ДО
ЂАВОЛА!
КАКАВ
БРЗАК! А
ЈЕДИНО ОВ-
ДЕ МОЖЕ-
МО ДА ПРЕ-
ЂЕМО!

ТАКО ЈЕ
ЦЕЛОМ
ДУЖИНОМ
ОД ОВИХ
ЛИТИЦА НЕ
МОЖЕМО НИ
ГОРЕ НИ
ДОЛЕ!

СЈАЈ-
НО
МЕ-
СТО
ЗА
ЗАСЕ-
ДУ!

НЕМА
ДРУГЕ!
ВЕЖИТЕ
МЕ ЗА
КОЊА И
КРЕЊИ-
МО!



КАД СЕ СМРКНЕ,
ЈА ЋУ КРЕНУТИ
ПРВИ А ВИ ЧЕКАЈ-
ТЕ МОЈ ЗНАК!
РЕДЕ,ТИ КРЕ-
НИ ЗА ВИГОМ,
А ЗАТИМ МЕК!

КАКО
ТИ КА-
ЖЕШ!



САТ
КА-
СНИ-
ЈЕ...

ПРО-
КЛЕТИ
БРЗАК!



УСКРО
СЕ ПРО-
ЛОМНО
УРАИК...

СИГНАЛ!
ПРЕШАО
ЈЕ РЕКУ!
САД
ТИ,
РЕДЕ!



РЕД
И ВИГО
СУ
ПРЕ-
ШЛИ...

ЕТО
ВИДИШ!
НЕМА ЗА-
СЕДЕ!

НЕ
БУДИ
СИГУ-
РАН,
РЕДЕ!



УПРКОС ПОМР-
ЧИНИ, БУДНЕ
ОЧИ СУ СВЕ
ВИДЕЛЕ...

И
ПОСЛЕДЊИ
ЈЕ ПРЕШАО,
ГАЗДА! ШТА ЧЕ-
КАМО?

КРЕТЕНУ!
НЕ ЗНАМО ДА
ЛИ ЈЕ ВИГО
НАШАО СВОЈЕ
ЗЛАТО!



АКО ИХ
УХВАТИМО,
ХУБА
ЋЕ УМРЕ-
ТИ ПРЕ
НЕГО
ШТО
ОТКРИ-
ЈЕ ГДЕ
ЈЕ
ЗЛАТО!

НЕК НАС
ОДВЕДЕ
ДО СКРО-
ВИШТА!



У ЦИК ЗОРЕ...

ДОБРО
СМО
ПРО-
ШЛИ!

УСКРО
РО ЋЕ-
МО
БИТИ НА
ГРАНИ-
ЦИ!

ЧЕКАЈ-
ТЕ! НАЈ-
ГОРЕ
ТЕК ДО-
ЛАЗИ!
МОРАМО
ПРЕГИ
И РИО
ГРАН-
ДЕ!



ОДЈЕДНОМ...

ХЕЈ!
ВОДО-
ПАД!

ШТА?
ВОДО-
ПАД?
СТОЈ-
ТЕ!



БАШ
ЛЕПО
МЕ-
СТО!

ТО ЈЕ
МОЈЕ
ТАЈНО
МЕСТО!

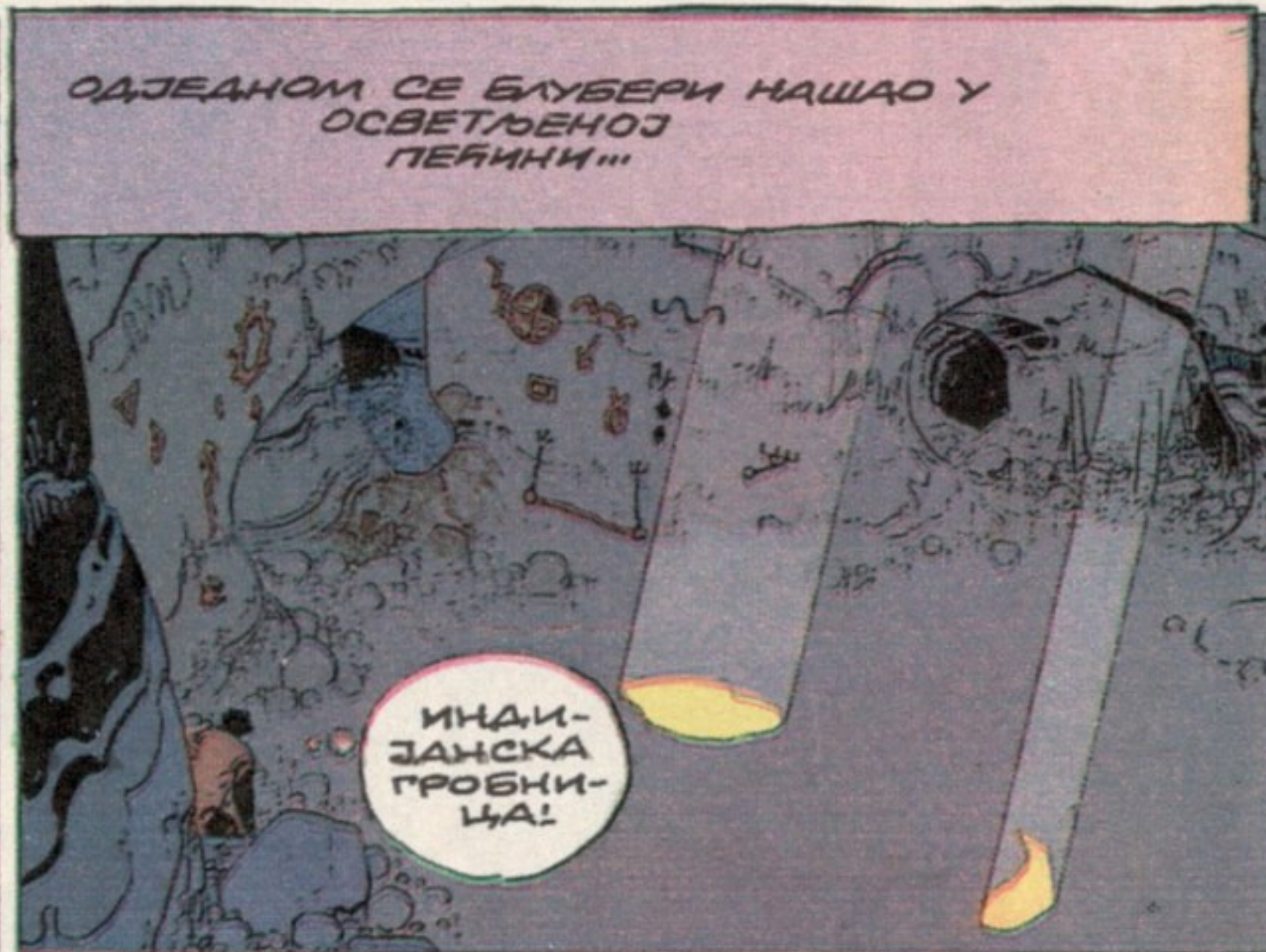
СЛУ-
ШАЈ,
МАЈК...

ТАМО
ИСПОД
ВОДОПАДА
ЈЕ ТАЈНИ
ПРОЛАЗ!
ШАМАН!
ОХ... МОЈА
ГЛАВА... МУКА
МИ ЈЕ!



ОИ
БУНЦА!

ПРИ-
ПАЗИ ГА!
ИДЕМ ДА
ИЗВИДИМ!





БАЦИ ПИШТОЛ, БЛУБЕРИ,
И РУКЕ УВИС!

ТИГАР!

МИСЛИО
СИ ДА
МОЖЕШ
ДА ПРЕ-
ВАРИШ
МАРКИЗА,
ГЛУПИ АМЕ-
РИКАНЦЕ!



ЗАНИМЛИВО
ОТКРИЉЕ! СПУСТИ
ТО НА ОВО ОСВЕ-
ТЉЕНО МЕСТО!

ШТА СТЕ
УРАДИ-
ЛИ ВИГУ
И ОСТА-
ЛИМА?



ТВОЈИ ПРИЈАТЕ-
ЉИ СУ БИЛИ ТА-
КО ЗАОКУПЉЕ-
НИ РАЊЕНИКОМ,
ПА СМО ИХ
ЈЕДНОСТАВНО
ЗАБИШЛИ! ОТВО-
РИ ТАЈ КОВ-
ЧЕГ!

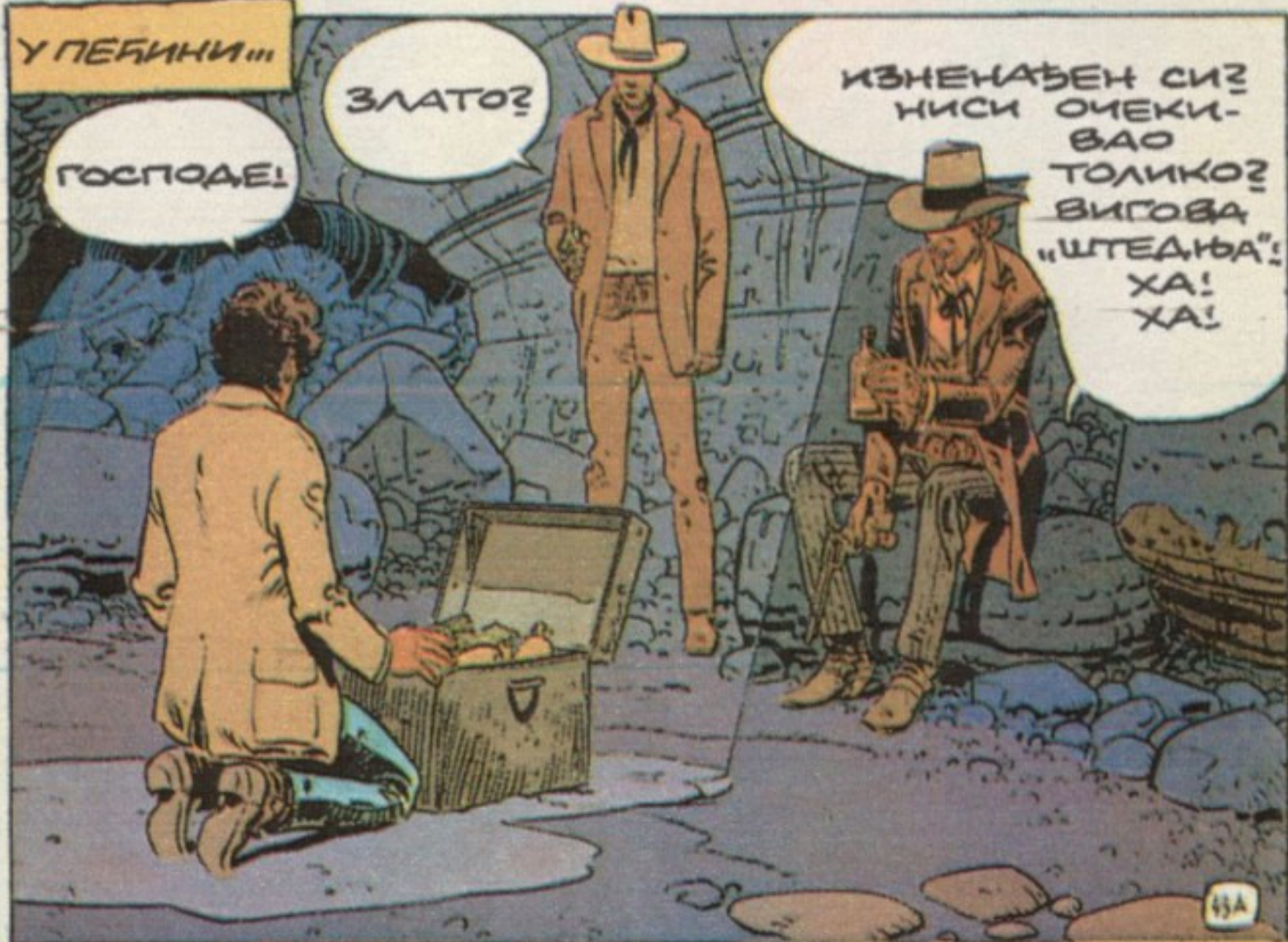


А
ТАДА...

МЕК! ОН СЕ ГУШИ!
ГОРЕ МУ ЈЕ!

ГАНГРЕ-
НА! УМИ-
РЕ!

СВИ БЕТЕ
УМРЕТИ, АМИ-
ГОС! ТИГАР НЕ
ОСТАВЉА СВЕ-
ДОКЕ! ХА! ХА!



У ПЕЋИНИ...

ЗЛАТО?

ГОСПОДЕ!

ИЗНЕЧАЈЕН СИ?
НИСИ ОЧЕКИ-
ВАО
ТОЛИКО?
ВИГОВА
„ШТЕДЉА“!
ХА!
ХА!

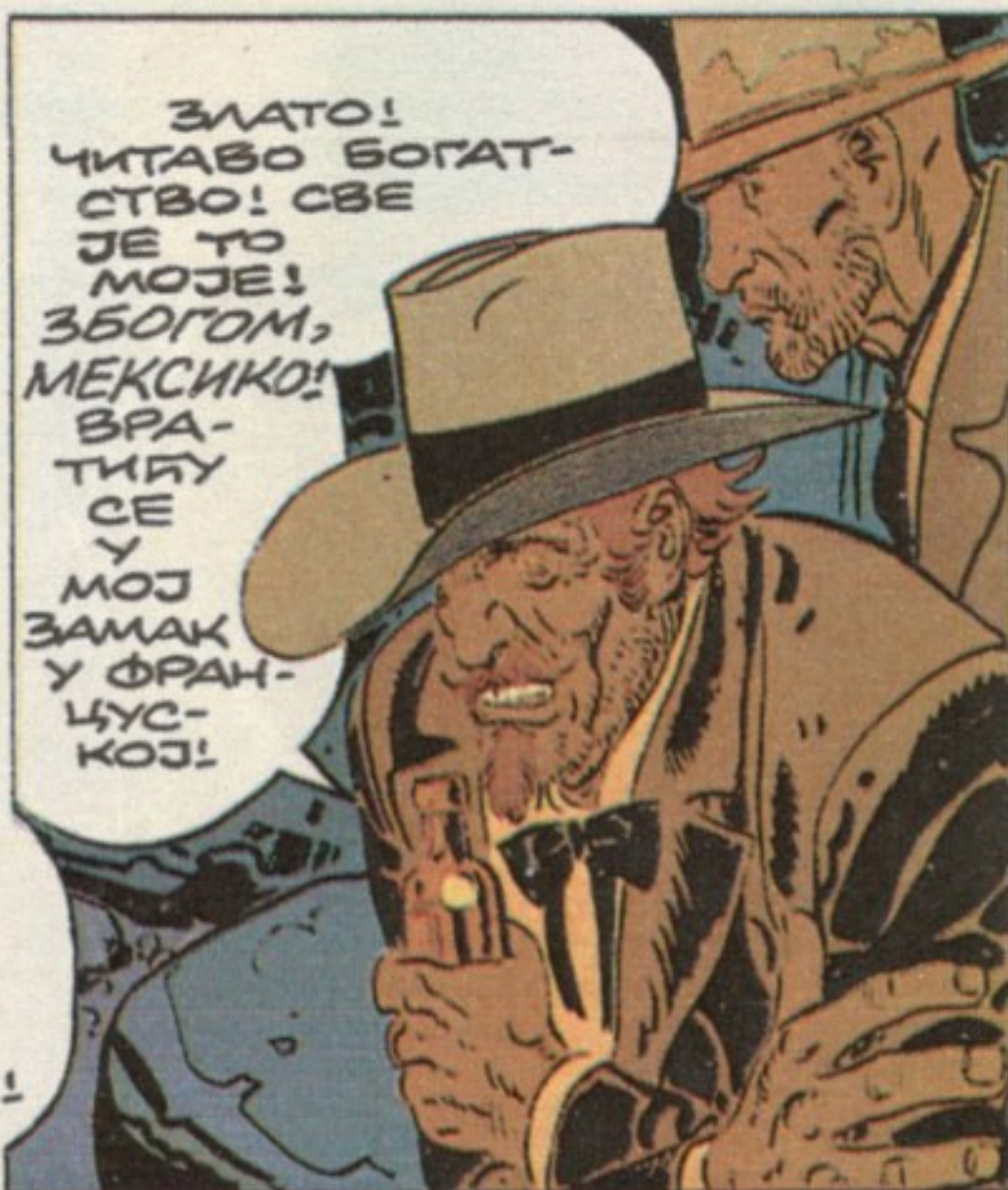


ЗЛАТО И
СВЕЖИИ
ДОЛА-
РА!

ДО-
БАЦИ
МИ
ЈЕН-
КИ!

ЗЛАТО!
ЧИТАВО БОГАТ-
СТВО! СВЕ
ЈЕ ТО
МОЈЕ!
ЗБОГОМ,
МЕКСИКО!
ВРА-
ТИЉУ
СЕ
У МОЈ
ЗАМАК
У ФРАН-
ЦУС-
КОЈ!

И НАПУ-
ЊЕНИ
КОЛТ!
ВИГО ЈЕ
НА СВЕ
МИСЛИО!



ТИГРЕ,
ОПЕТ
ИМАШ
НАПАД!
ЛОШЕ ТИ
ЈЕ!

ШТА СИ
РЕКАО?

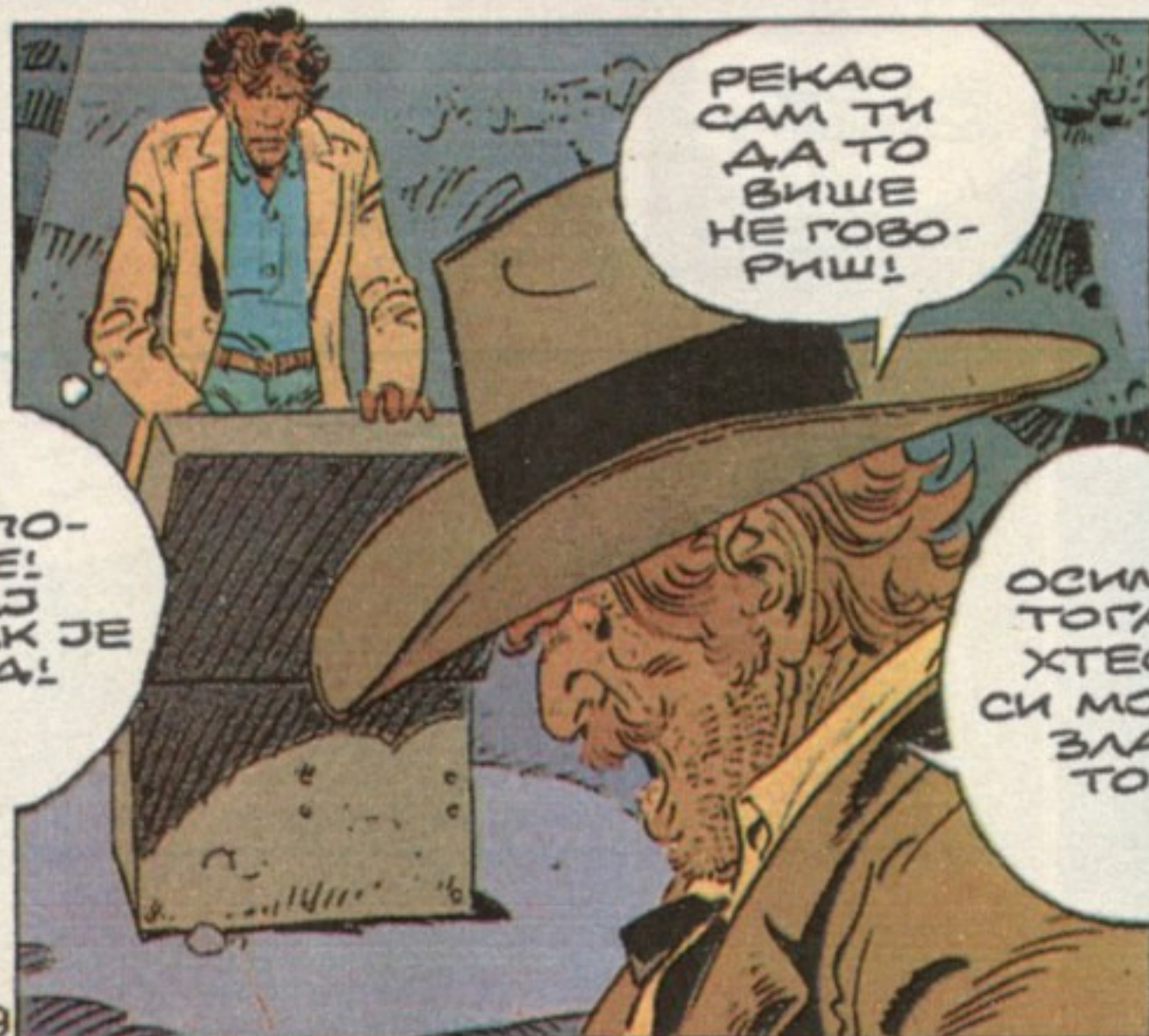


БОЛЕ-
СТАН СИ,
ТИГРЕ!
ТРЕБА
ТИ...

АЈ!

БУМ!

ГОСПО-
ДЕ!
ОВАЈ
МОМАК ЈЕ
ЛУД!



РЕКАО
САМ ТИ
ДА ТО
ВИШЕ
НЕ ГОВО-
РИШ!

ОСИМ
ТОГА,
ХТЕО
СИ МОЈЕ
ЗЛА-
ТО!



БУМ!

А
И ТИ,
АМЕРИ-
КАНЦЕ!
УМРИ!



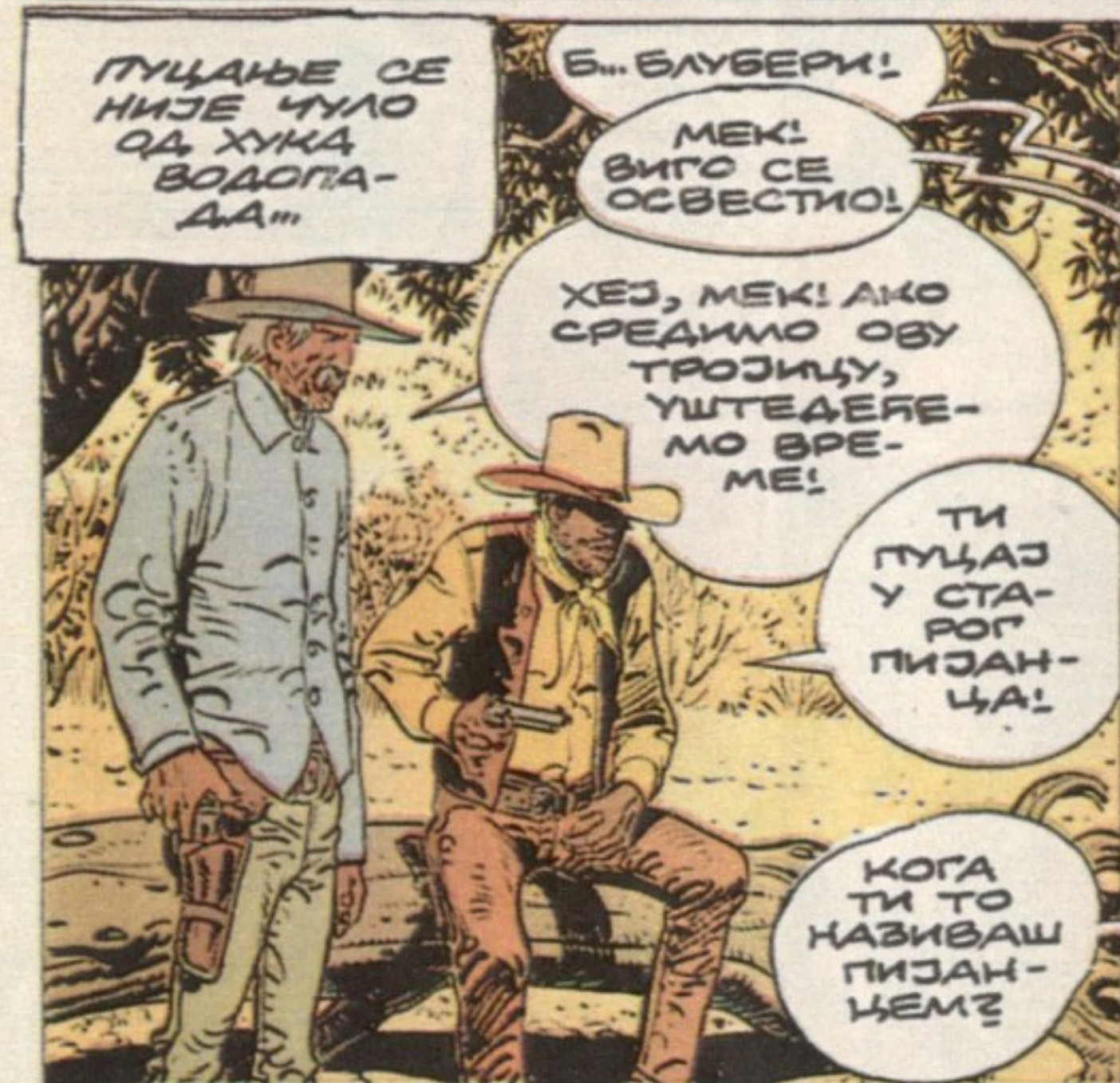
ФРАНЦУЗ
ЈЕ БИО
У ГРОЗ-
НИЦИ.
БЛУБЕ-
РИ ЈЕ
ТО ИСКО-
РИСТИО
ДА МУЊЕ-
ВИТО
УЗ-
ВРА-
ТИ...

БУМ!

БУМ!
БУМ!
БУМ!



ЗБОГОМ,
МАРКИ-
ЖЕ!



ПУЦАЊЕ СЕ
НИЈЕ ЧУЛО
ОД ХУКА
ВОДОПА-
ДА...

Б... БЛУБЕРИ!
МЕК!
ВИГО СЕ
ОСВЕСТИО!

ХЕЈ, МЕК! АКО
СРЕДИМО ОВУ
ТРОЈИЦУ,
УШТЕДЕЋЕ-
МО ВРЕ-
МЕ!

ТИ
ПУЦАЈ
У СТА-
РОГ
ПИЈАН-
ЦА!

КОГА
ТИ ТО
НАЗИВАШ
ПИЈАН-
ЦЕМ?



НЕ МРАДЈТЕ!
БАЦИТЕ ПИШТО-
ЉЕ!

!!!

МАЈК!

ШТА?!



ДВА ПРОГНАНИКА
СУ НАПРАВИЛА
БРЗ
ОКРЕТ...

ПАЗИ,
МАЈК!

БУМ!

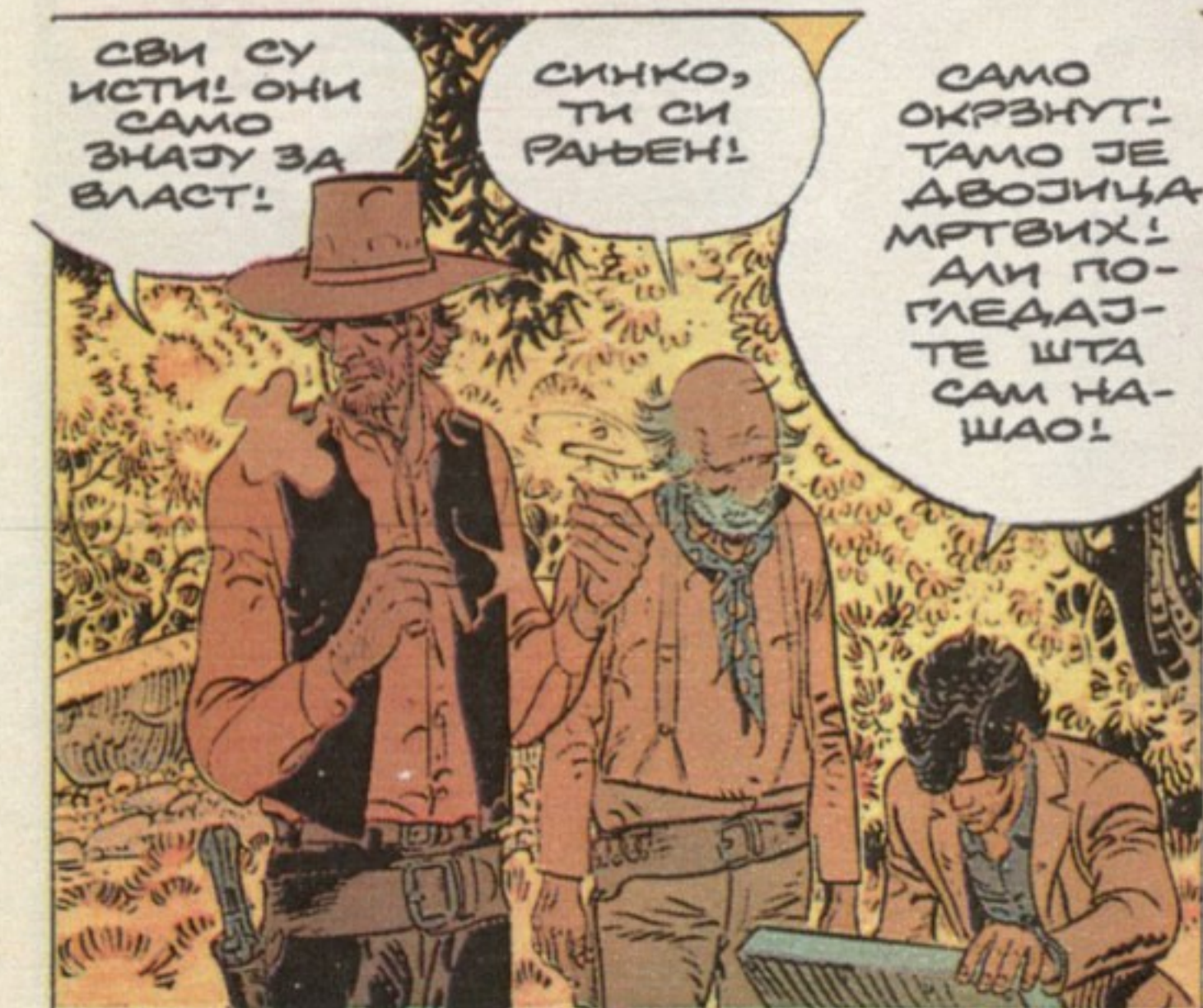


АЛИ
БЛУБЕ-
РИ ЈЕ
БИО
БРЖИ
И ЊЕ-
ГОВ
КОЛТ
ПРЕ-
ЦИЗНО
ЈЕ
ПОГА-
ЂАО...

БУМ!
БУМ!

ОВО ЈЕ
ЗВАНИЧНА ПО-
ТВРДА КОЈА ДОКА-
ЗУЈЕ ДА НИСАМ
УКРАО КОНФЕДЕРАЛ-
НО ЗЛАТО И ВИГОВ
ИЗВЕШТАЈ
СА ПОТПИСИМА
ДНАСА
И ХУАРЕ-
СА!

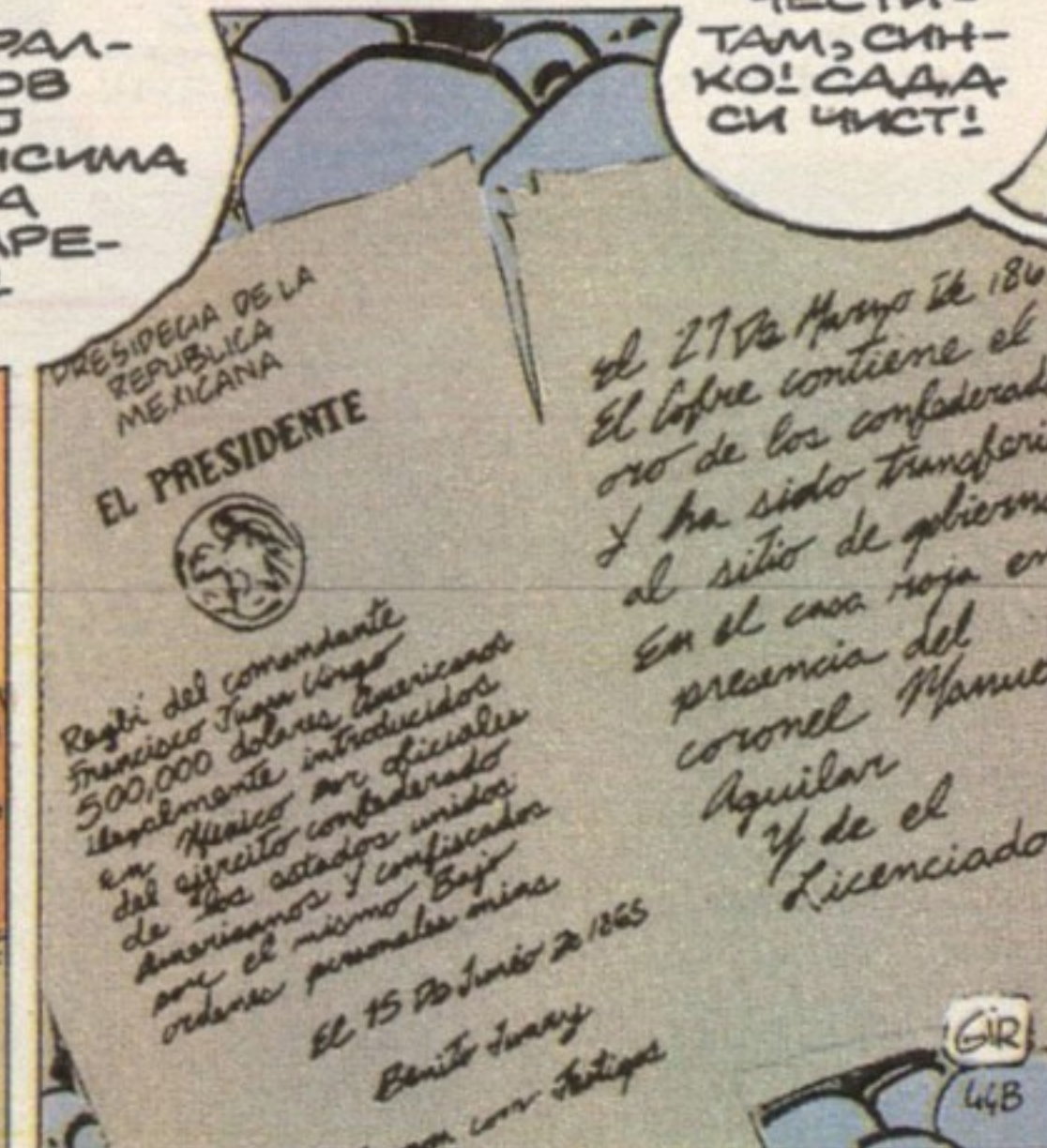
ЧЕСТИ-
ТАМ, СИН-
КО! САДА
СИ ЧИСТ!



СВИ СУ
ИСТИ! ОНИ
САМО
ЗНАЈУ ЗА
ВЛАСТ!

СИНКО,
ТИ СИ
РАЂЕН!

САМО
ОКРЗНУТ!
ТАМО ЈЕ
ДВОЈИЦА
МРТВИХ!
АЛИ ПО-
ГЛЕДАЈ-
ТЕ ШТА
САМ НА-
ЏАО!



PRESIDENCIA DE LA
REPUBLICA
MEXICANA
EL PRESIDENTE

Regio del comandante
Francisco Javier Vazquez
500,000 dólares introducidos
desembarcación por oficiales
del ejército confederado
de los estados unidos
americanos y confiscados
por el mismo. Bajo
ordenes personales mías
El 15 de Junio de 1865
Benito Juárez
con un Anteproyecto

El 27 de Mayo de 1865.
El libro contiene el
oro de los confederados
y ha sido transferido
al sitio de gobierno
en el caso rojo en
presencia del
coronel Manuel
Aguilar
y de el
Licenciado



КАШИЈЕ...

ТВОЈ НОВАЦ ЈЕ ОВДЕ,
ВИГО! НИСМО УЗЕЛИ НИ
ЦЕНТИ! ЧИМ ПРЕБЕМО
РИО ГРАНДЕ, ОД-
ВЕШЕМО ТЕ
ЛЕКАРУ!

КАШНО...
ГОТОВ САМ
И С... СВЕ
ЈЕ УЗАЛУД...
Ч... ЧАК И
ЗЛАТО!



СВЕ ЈЕ ТВОЈЕ, ЈЕНКИ!
МОЖДА БУ ТИМЕ ПЛА-
ТИТИ ЗА НЕШТО ОД
ОНОГА ШТО САМ
УМИНИО!

ШТА?

У... УЗМИ И ОСТАВИ
МЕ! ХОЋУ САМ
ДА УМРЕМ!

ВИГО!

ХАЈДЕ,
СИНКО! УНИИ
ШТА ТИ КАЖЕ!

НЕ
МОГУ
ВИШЕ...
ОСТАВИ
МИ ПИ-
ШТОЛО И
ИДИ!



ХВАЛА!
У С... СЛУШТИНИ,
УВЕК САМ
ТЕ ЦЕНИО,
ЈЕНКИ!
ВАЈА КОН
ДИОС!

НЕК
ТИ
БОГ
ПО-
МО-
ГНЕ!



НЕ ЗНАМ ЗАШТО СИ
УЗНЕМИРЕН ШТО ТИ
ЈЕ ВИГО ОСТАВИО
ЗЛАТО?

БУМ!

УСКО-
РО...



ВИГО?

ДА,
ОДЛУЧИО
ЈЕ ДА ПРЕ-
КРАТИ
МУЖЕ! НЕК
МУ БОГ
ОПРО-
СТИ!



КАШИЈЕ...

ХЕЈ!
МАЖК!
ОХИНА-
ГА ЈЕ
ТАМО!

ДА,
И МЕКСИ-
КАНЦИ!
БОЈЕ ДА
ПРЕБЕМО
РИО ГРАН-
ДЕ НА
ДРУГОМ
МЕСТУ!



АЛИ НЕМА
ДРУГОГ
ПРЕЛАЗА!
РЕКА ЈЕ СУ-
ВИШЕ БРЗА!

НЕ
БРИНИ,
МЕК! ИМАМ
ИДЕ-
ЈУ!



У ПОНОС, У ОХИНАГИ...

НЕ МОЖЕ
НИ ПАЦОВ
ДА ПРЕБЕ А
ДА ГА НЕ
ПРИМЕТИ-
МО!

А АКО
ПРИНГОСИ
ПРЕПЛИВАЈУ?

НЕ-
МОГУЋЕ!
СТРУЈА ЋЕ
ИХ ОДНЕТИ
У ВИРОВЕ
И УТОПИ-
ЋЕ СЕ!

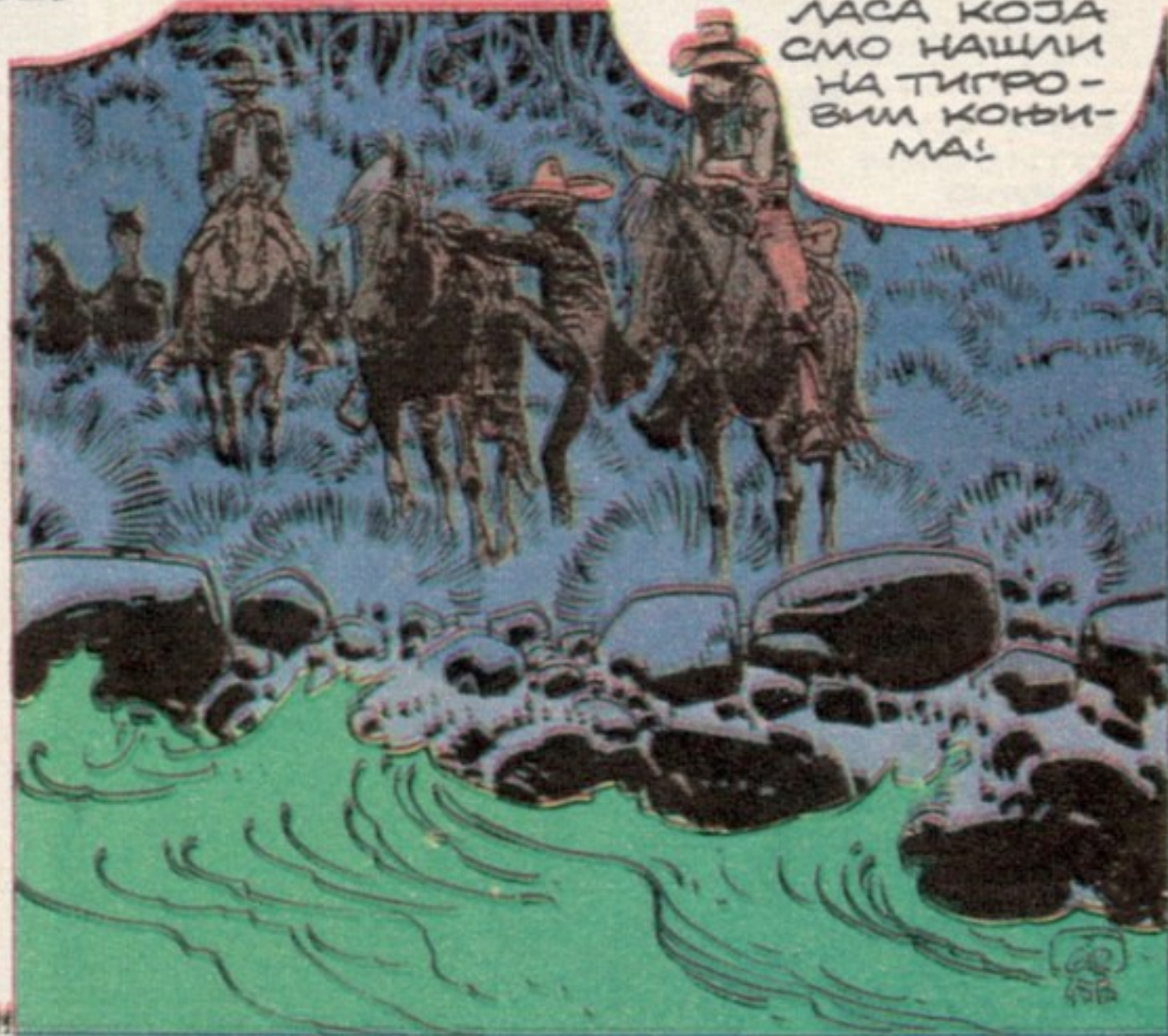
ОСТАВИЋЕМО
ИХ ОВДЕ! КУ-
ПИЋЕМО ДРУ-
ГЕ У ПРЕСИДКУ!
КОРИСТИЋЕМО
ЛАСА КОЈА
СМО НАШЛИ
НА ТИГРО-
ВИИ КОЊИ-
МА!

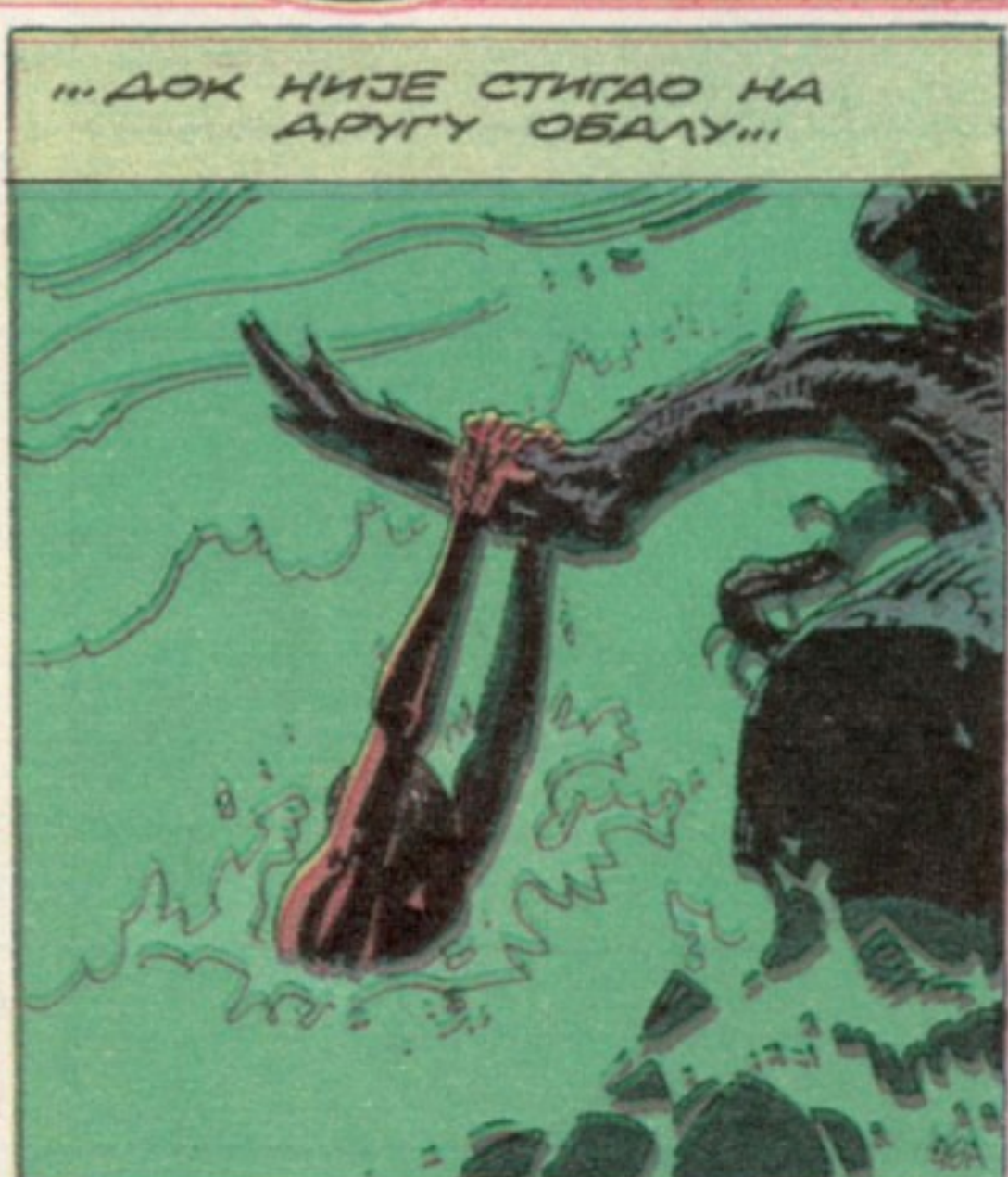


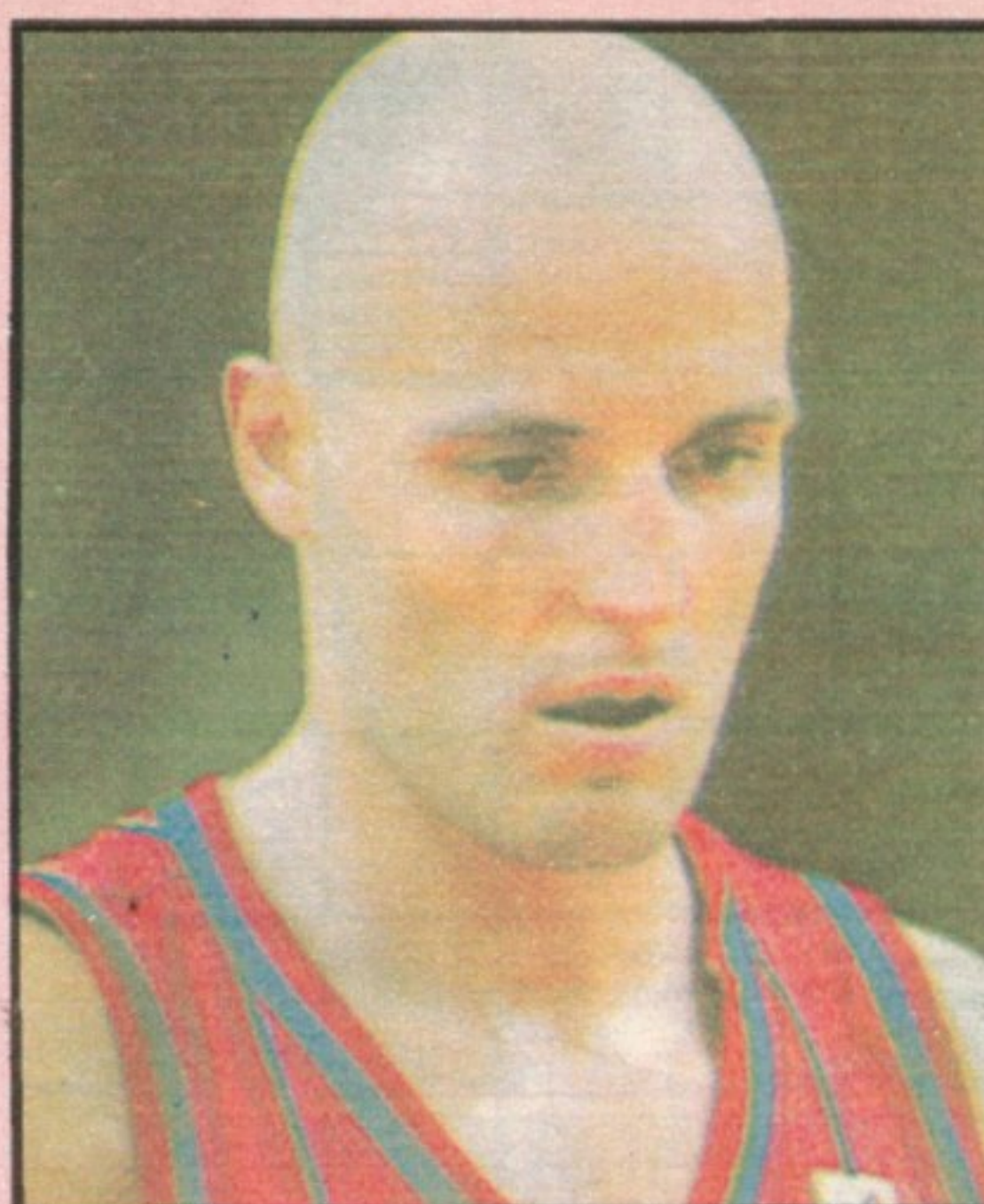
ДЕСЕТ
МИЛА
ЛУЖНИЈЕ...

ОВДЕ
БЕМО
ПРЕЋИ!

ЛУД СИ!
КОЊИ НЕЋЕ
МОЋИ ПРЕКО
РЕКЕ!





	ПОЛИТИКНИ ЗЛАВНИК	МЕКСИЧКА СЛИКАРКА (1907-1954)	СТРАЖЊИ ДЕО ТЕЛА ЖИВОТИЊА	БАРО- МЕТАР БЕЗ ЖИВЕ	ИТАЛИ- ЈАНСКИ ГЛУМАЦ, ФРАНКО	ЦЕНТИГРАМ	КАМЕН (песч.)	САВЕТНИК У ДИПЛО- МАТСКОМ ПРЕДСТАВ- НИШТВУ	ФРАНЦУСКА	ИМЕ ПЕВАЧА РИЧАРДА	ПОГОДБЕНИ ВЕЗНИК				
	АУСТРИЈ- СКИ ПИСАЦ ("Процес")	F	R	A	N	C	K	A	F	K	A				
	ОТПА- ДНИК ОД ВЕРЕ	R	e	N	e	G	A	T	ЛИЧНА КАРТА ПОСТАВЉАЧ НАЈБОЉЕГ РЕЗУЛТАТА	L	K				
	ФРАН- ЦУСКА ГЛУМИЦА, ИЗАБЕЛ	A	P	e	R	ПЕВАЧ, ДЕЛ МОНАКО	М	A	R	I	O				
	ДИНАР	D	РОДБИНА ВРСТА ХРАСТА (мн.)	R	O	A	СТАРЕ- ШИНА ФУДБАЛЕР, АЛБЕРТ	S	e	F	ФУДБАЛЕР, МИРОСЛАВ				
	ВУЛКАН НА ОСТРВУ МИНДАНАО	A	I	МЕСТО КОД КОЧЕВЈА	O	N	e	K	СЕВЕР ПРЕКРИ- ВАТИ СЕ РЉОМ	S					
ИГРА НА 64 ПОЉА															
ПОЛИТИКНИ ЗЛАВНИК	ПОЗИВ С МОЛБОМ	ВРСТА ЦВЕТА, ТУЛИПАН	ГАС ЗА УСПАВЉИ- ВАЊЕ	ГОРЊИ ДЕО КУЉЕ	ПАРЧЕ ХЛЕБА РЕКА У ФРАН- ЦУСКОЈ	X	R	I	S	K	A	ЈЕДИНИЧНИ ВЕКТОР 4. И 5. ВОКАЛ	O	R	T
НАШ КОШАРКАШ СА СЛИКЕ	A	L	e	K	S	S	N	D	A	R	A	D	R	A	e
ОДРЕД КОЈИ ВРШИ ПАТРОЛНУ СЛУЖБУ	P	A	T	R	O	L	A	ХЕКТАР АВЕНИЈА	H	A	ВЕЛИКА ЗМИЈА, ПИТОН АНКОНА	U	D	A	V
ПЕВАЧИЦА, БАРУЦИЈА	e	L	E	O	N	O	R	A	ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА ОБИМ	S	A	ЕНГЛЕСКИ СЛИКАР, ВИЛИЈАМ ДАМА У ШАХУ	e	T	I
СТАДИЈУМ У РАЗВОЈУ ИНСЕКТА	L	A	R	V	A	НАШ ПИСАЦ ("На Дрини хуприја")	I	V	O	A	N	D	R	I	C

ЗА БИСТРООКЕ



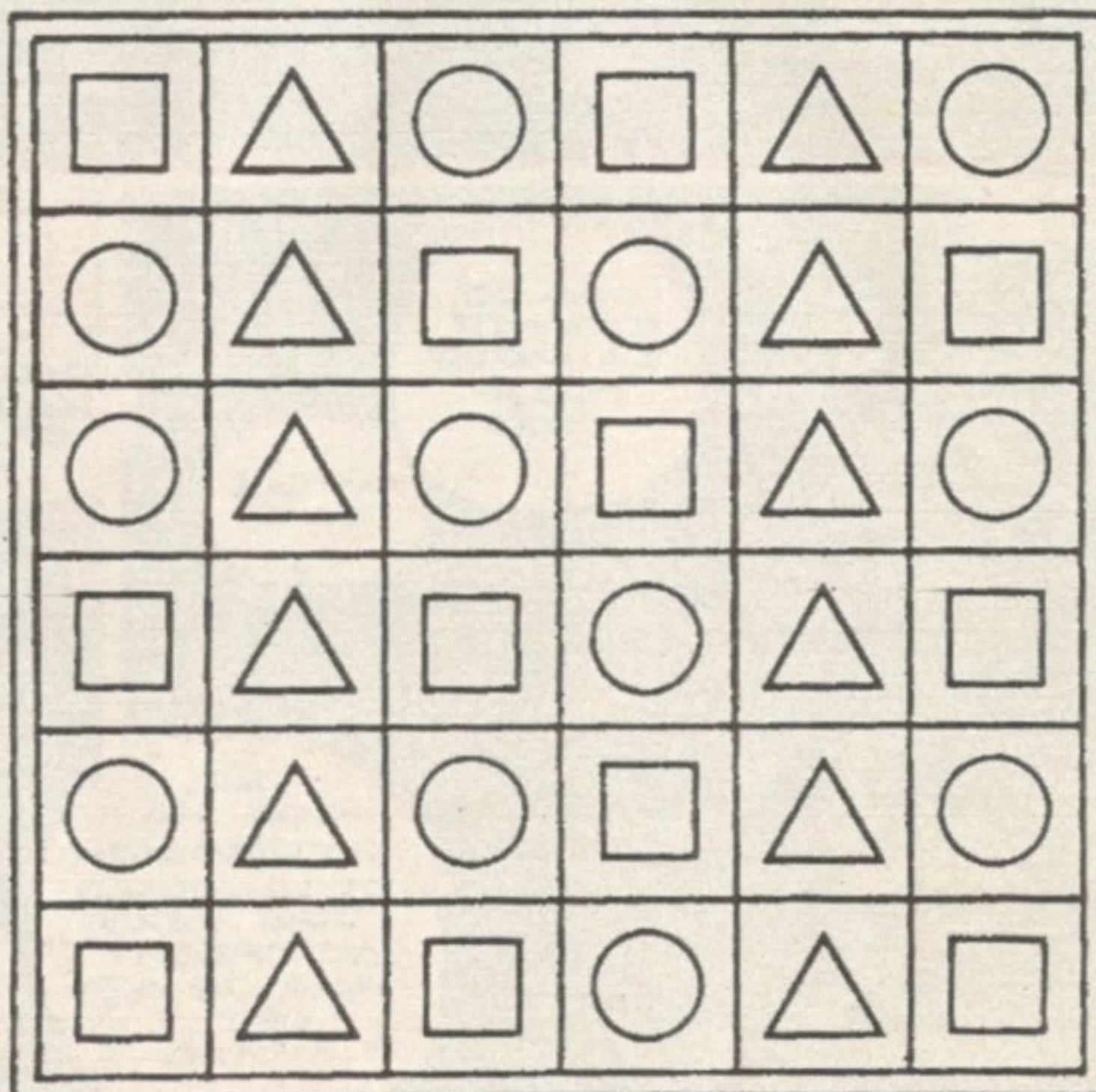
Амблем једног немачког фудбалског клуба налази се међу заштитним знаковима фабрика које производе аутомобиле. Знате ли који је то клуб и који је његов грб?

Решења се налазе на странацама "Мале поште".

ОБАВЕЗАН ПУТ

Умете ли да пређете целу ову шему тако што ћете ићи наизменично из кућице са троуглом у кућицу с кругом, па са квадратом и тако до краја. Ниједном не смете два пута да прођете кроз исту кућицу, то јест сваку фигуру треба прећи само једанпут.

Дозвољено је да се крећете и усправно и водоравно и дијагонално ■



УКРШТЕНИЦА С ПРЕЧКАМА

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	B	R	A	N	I	S	L	A
2	V	P	R	A	V	U	A	T
3	G	R	K	Z	O	R	B	A
4	A	V	E	R	S	A	R	K
5	R	O	B	E	R	T	I	S
6	S	T	U	T	K	A	T	I
7	K	A	T	I	C	R	A	O
8	A	R	A	N	T	I	M	A

ВОДОРАВНО: 1. Име писца Нушића; 2. Руководити; 3. Филм Е. Квина – Симбол калијума; 4. Предња страна новца – Нојева барка; 5. Име глумца Редфорда – Острво у Јадрану; 6. Сабити, склупчати – Радијус (скр.); 7. Новинар, Горан – Бесправан живаљ у Турском царству; 8. Биљка траторак (мн.) – Немачки писац, Томас.

УСПРАВНО: 1. Балканска држава; 2. Реомир (скр.) – Првенац, првина; 3. Врста старе пушке; 4. Нејасно видети – Непер (скр.); 5. Име писца Андрића – Гутљај – Суседна слова у азбуци; 6. 21. и 14. слово азбуке – Земљорадници; 7. Река на Космету – Равномерно понављање; 8. Болесна неспособност удова за правилно кретање; 9. Лична заменица – Тер, смола.

ОСМОСМЕРКА



У осмосмерци заокружите имена цртаних јунака из пописа. Неискоришћена слова, читана редом, дају име лика са слике.

АЛАН ФОРД, АСТЕРИКС, БАЈА, БАМБИ, БЕЛКА, БЕТМЕН, БЛАФ, БЛЕК, ГАРФИЛД, ГУСТАВ, ДАСТИ, ДИКАН, ДУШКО ДУГОУШКО, КАЛИМЕРО, КАСПЕР, КОЈА, КОНАН, ЛЕОНАРДО, ЛОТАР, МАЗА, МАНДРАК, МАРТИ, МИКИ, МИНИ, НАТАША, ОСКАР, ПАЈА ПАТАК, ПИКСИ, ПИНОКИО, ПОПАЈ, ПРОКА, РОБИН, СНУПИ, СТРИПИ, СУПЕРМЕН, ФАНТОМ, ФЕЛИКС, ФЛОК, ШИЉА.

К	А	Л	И	М	Е	Р	О	Б	И	Н	Н	Б	П	И	К	С	И
С	У	П	Е	Р	М	Е	Н	И	Н	А	Т	А	Ш	А	К	И	Н
К	О	И	К	О	Н	И	П	С	К	А	Ј	М	А	З	А	З	Е
Г	О	Г	Т	Н	Н	У	К	И	К	А	Љ	Б	И	Т	Р	А	М
А	Ј	Н	У	Р	Н	А	Д	О	П	И	М	И	К	И	Д	И	Т
Р	А	К	А	С	П	Е	Р	А	Ј	И	Р	О	Ш	А	Н	Р	Е
Ф	П	Т	Б	Н	Т	П	Т	Д	Г	А	Р	Е	С	И	А	К	Б
И	О	У	Л	А	Л	А	Н	Ф	О	Р	Д	Т	Т	К	М	О	А
Л	П	Б	Е	Л	К	А	В	Ф	Е	Л	И	К	С	С	Д	Л	Ј
Д	У	Ш	К	О	Д	У	Г	О	У	Ш	К	О	Б	Л	А	Ф	А

РЕБУС (5,4)



АНАГРАМНА ПИТАЛИЦА

1, 2, 3, 4, 5 је страх глумца и певача
4, 3, 1, 5, 2 је мера зидара и кројача!

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА

Називе пет спортова са слика упишите водоравно да бисте у пољима обележеним бројевима (1–8) добили назив шестог спорта. У пољима са кружићима добићете још један тематски појам.



				8		4
		3		1		
					7	
						5
2				6		

ПОЛИТИКИ
ЗЛАБНИК

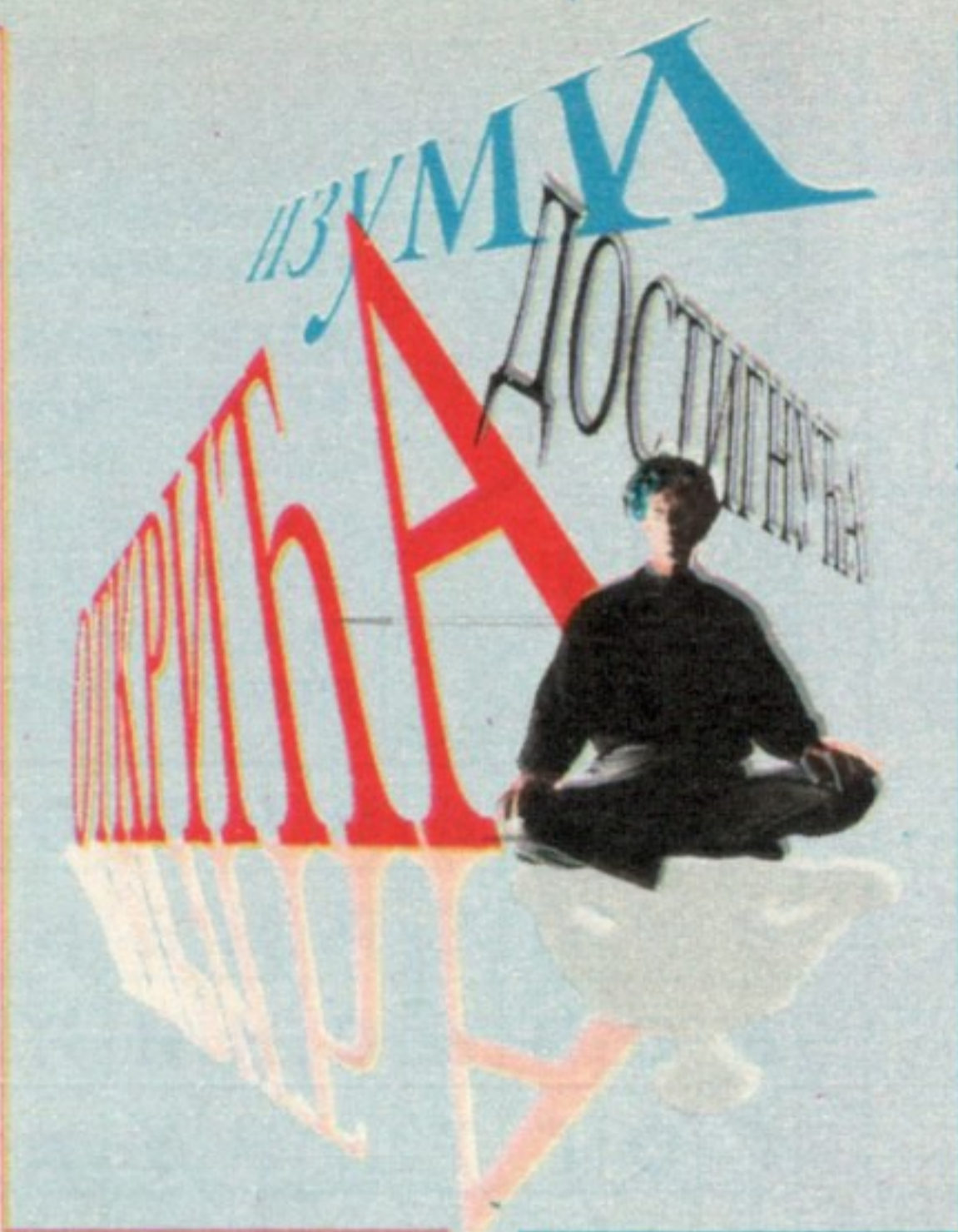
СПОЈИТЕ ПАР

- | | |
|--------------------|------------------------|
| 1. Ђ. Верди | а. "Севилски берберин" |
| 2. Ж. Бизе | б. "Русалка" |
| 3. П. И. Чајковски | в. "Норма" |
| 4. В. А. Моцарт | г. "Трубадур" |
| 5. Ђ. Пучини | д. "Љубавни напиток" |
| 6. Ђ. Росини | ђ. "Кармен" |
| 7. Б. Сметана | е. "Чаробна фрула" |
| 8. А. Дворжак | ж. "Пикова дама" |
| 9. Г. Доницети | з. "Тоска" |
| 10. В. Белини | и. "Продана невеста" |



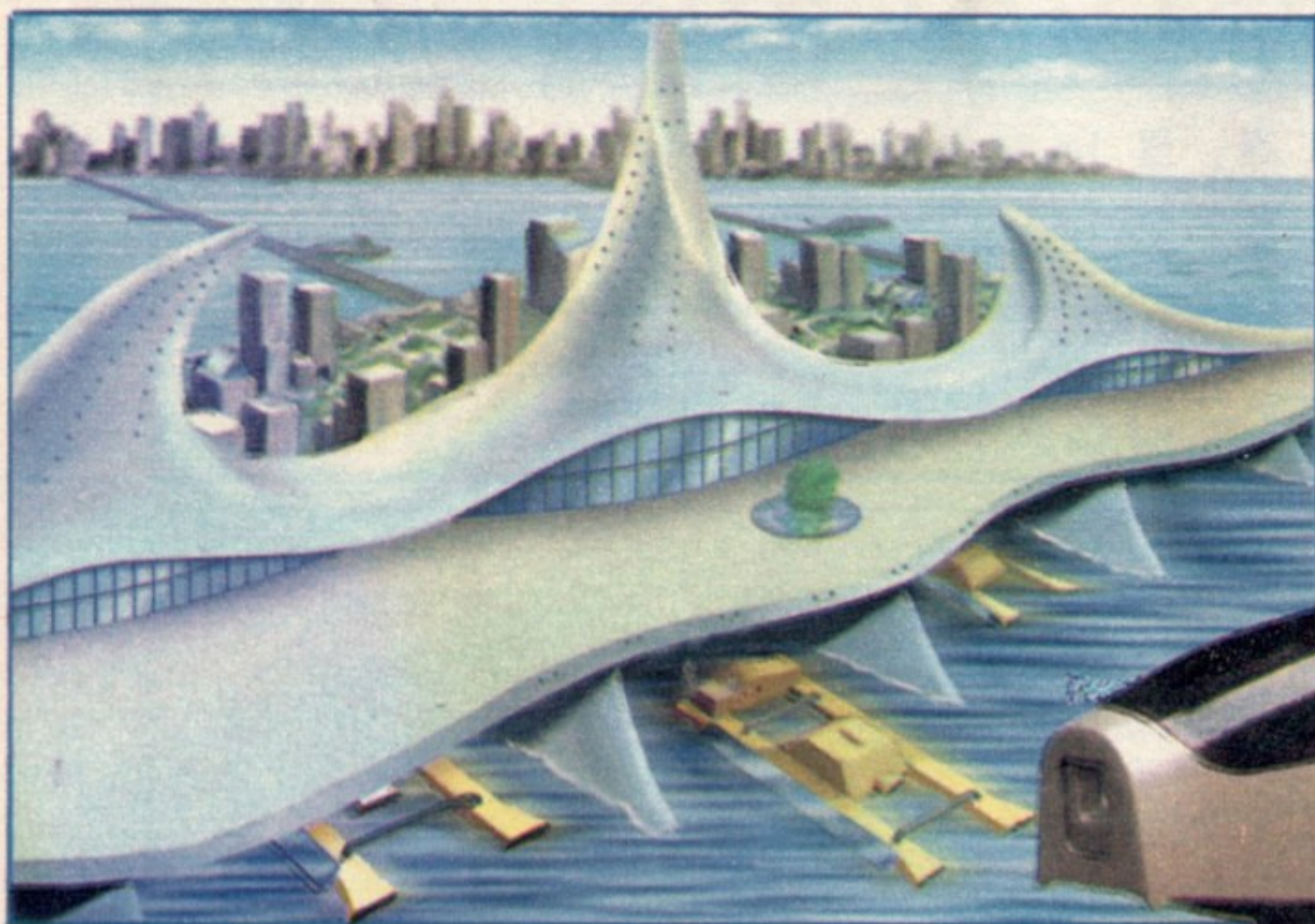
НА УЗИЦУ

Они који имају мобилне телефоне не морају више да брину да ли је батерија потрошена или не. Тих брига ослободио их је немачки изумитељ Кристофер Јунг који се досетио да у телефон угради динамо као онај за светла на бициклу. За напајање енергијом користи се „канапче“ које, кад се повуче, окреће динамо, што се већ увелико примењује на неким дечијим играчкама. Како је и Јунг прорачунао, са петнаест повлачења овим новим телефоном (на фотографији) могуће је обавити разговор од пет минута■



ПИШЕ И ПАМТИ

Некада су се научници трудили да у рачунар унесу што више података. Данас се догађа нешто друго: покушавају да рачунар сместе у разне предмете. То су урадили и са оловком израђеном у истраживачкој лабораторији компаније „Бритиш телеком“. Њом се пише по обичној хартији, а у стању је да запамти све што је написано. Ти подаци потом се уносе у компјутер и штампају на штампачу. Паметна оловка још се није појавила у продаји. Кажу: усавршава се, а моћи ће да се купи за две године■



ПЛОВЕЋИ ГРАДОВИ

Зауздај ветар и искористи његову снагу! То се ради одвајкада и не би била никаква новост да се људи поново не окрећу овом природном „гориву“. У прошлој години забележен је пораст употребе снаге ветра, док се смањила потрошња угља и атомске енергије. Ако ветар може да се заузда, могу и таласи.

Зашто би се, у већ претрпаним градовима, подизале све више стамбене зграде у које треба увести и грејање и осветљење кад на пловечим платформама то исто може да се постигне уз помоћ ветра и таласа? „Мириад Технолоџис“, америчка компанија из Њу Џерсија, већ је направила (успешну) пробу са посебно грађеним платформама, довољно издржљивим да могу да поднесу тежину мање варошице. Ти пловечки градови, додуше смештени у близини саме обале, користе снагу таласа и ветра која ће се, у посебним генераторима, претварати у електричну струју. Можда није далеко дан кад ће пловечки градови постати стварност■

Многи воле псе, али нису спремни да се одрекну много чега због љубави према четвороношцима које неколико пута дневно треба изводити у шетњу, затим нахранити, правити им друштво, о длакама које остављају свуда по кући да се и не говори. Како би било имати пса коме би човек само понекад, кад то стварно пожели, посветио пажњу?

Са потписом „Сони“ на тржишту се појавио Аибо (на јапанском – другар), механички пас који, као да има врхунски педигре, кошта око 3000 DEM. Аибо, велик отприлике као чивава, врти репићем, јурца за лоптом, може и ногу да подигне или да пружи предњу шапу. Пристиском на дугме кученцету-роботу

издају се различите наредбе, али понекад се деси да се Аибо узјогуни и не жели да послуша господара. Може да лаје или да се, ако власник запева, огласи необичним завијајућим звуком. Желите ли да сазнате још појединости о њему, ево

АИБО, МЕХАНИЧКИ ДРУГАР



адресе на Интернету: www.world.sony.com/robot■

Пре 610
Видовдана

КО ЈЕ ИЗДАО НА КОСОВУ?

И свети кнез Лазар и његов зет Вук Бранковић умрли су мученичком смрћу. Обојици су главе дошли Турци. Ипак, смрт првог уздигнута је до Христове жртве и онда је, разуме се, требало наћи Јуду...



Више није било узмицања, али ни претварања. И док су остали околни хришћански владари, чак и деспот Стефан Лазаревић, син кнеза Лазара и брат његове жене Маре, пристајали да буду вазали све бројнијим и све нестрпљивијим Турцима, Вук Бранковић се није тек тако мирио с неизбежним.

Област којом је владао током осме и девете деценије 14. века – а којој су припадали Косово и Метохија, део Полимља и Пештерске висоравни, са Скопљем на југоистоку и Приштином као престоним градом – била је изложена непрестаном турском притиску. Султан Бајазит I најпре му је узео Скопље и запретио покоравањем осталих делова области. И Вук Бранковић, мада и сам већ турски вазал, тражи спас на другој страни. Код Венеције, султановог супарника на Леванту и Балканском полуострву.

Турци тада постају још милосрднији и Вук 1395. године део породичног блага пребацује у Дубровник. Наредне године је заробљен, а султан највећи део његове земље даје Лазаревићима. Историчар Мавро Орбин чак тврди да се кнегиња Милица „обратила Турчину, па је он одузео земљу Вуку Бранковићу и предао је његовим шурацима, синовима кнеза Лазара“.

Зна се да је Вук од тада до краја живота био турски суџањ, а само он зна шта је све преживео у тамници. У њој је и умро, 6. октобра 1397. године, када је са Свете Горе дошао његов брат, калуђер Герасим, однео његово тело и сахранио га у Хиландару или у Светом Павлу, у коме је и сам живео.

Данас се не зна где леже остаци „највећег српског издајника“, како га је за векове обележио народни песник: „Бог убио Вука

Бранковића / он издаде таста на Косову / И одведе дванаест хиљада / Побратиме, љута оклопника“. А не зна се ни ко је, пре равно 610 Видовдана, издао на Косову. Понајмање се то, како тврди историчар проф. др Момчило Спремић, може приписати једино Вуку Бранковићу.

Косово пре Косова

Бранковићи су били стара и угледна породица која је спадала у прву српску господу и, по свој прилици, вукла везе од Немањића. Њихова баштинска земља било је Косово. Младен, родоначелник Бранковића, био је жупан под краљем Милутином и војвода краља Стефана Дечанског. Његов син Бранко, по коме је породица добила име, био је велики севастократор српског цара у Охриду.

А управо ту, на обали језера, младе дане је проводио и Бранков син Вук. У

охридској цркви Богородице Перилетве, у припрати посвећеној светом Григорију Богослову – поред цара Уроша Нејаког – налазе се ликови Вука и брата му Гргура. То је уједно и његов једини сачувани портрет. Живописан пред 1365. годину на том месту и у друштву цара, несумњиво је сведочанство да су Бранкови синови у то доба били и господари града.

Под притиском краља Вукашина Мрњавчевића из оближњег Прилепа браћа врло брзо морају да се повуку на север, ка својој косовској Дреници. Били су то несумњиво тешки дани за Бранковиће. Умногome и понижавајући јер се, рецимо, Вукашинов син Марко (гласовити јунак народног певача) дрзнуо да Гргуру Бранковићу преотме жену Теодору. О Гргуру се од тада ништа не зна. Остају Вук и Герасим, монах у Светој Гори. Судећи по охридском



портрету, Вук Бранковић је рођен пред 1345. годину. После повлачења на своју косовску земљу, оженио се Маром, најстаријом кћери кнеза Лазара. И то је, вероватно, био превасходно политички брак, као што је био обичај међу моћницима не само тог времена. Била је то и јединствена прилика да и кнез Лазар и господин Вук, како се званично звао у старим повељама, удруже снаге против краља Вукашина и његових присталица.

Између њих се догодио и бој на Косову, двадесет година пре одсудног окршаја с Турцима на истом месту. Кнез Лазар је и ту битку изгубио, а не зна се да ли је господин Вук учествовао. Зна се, међутим, да су, после погубије краља Вукашина на

Марици 1371. године, обојица постали најмоћније личности тадашње Србије.

Црква уз Лазара

Не сметајући један другом, таст и зет су се усредсредили на ширење својих државица: Лазар према северу ка Мачви, Кучеву и Браничеву, а Вук на југ, према поседима Балшића и Вукашинових синова. Од првих је одузео Призрен, а од краља Марка Скопље вративши му тако дуг за раније рачуне.

Зет је, ипак, морао да уступи првенство моћнијем тасту. Али, како у часопису „Српско наслеђе“ тврди професор Спремић, разлика међу њима није била само у величини моћи. Кнез је имао нешто што Вук није. Имао је подршку цркве. Као најмоћнији српски господар после 1373. године Лазар је могао више него било ко други да истакне права врховног српског господара, права на наслеђе Немањића. Његово настојање да обнови немањичку владарску идеологију

поклапало се и са жељама цркве. И то ће, можда, касније допринети да име Вука Бранковића постане у нас синоним издајништва. До данас.

Прича о Косовској бици мање-више је општепозната, бар на основу оно мало историјских извора који су дотекли до наших дана. Зна се да је кнез Лазар довео своју војску у област зета Вука Бранковића. Осим њих двојице, стигли су и Босанци. У то време обично је свако заповедао својим ратницима. По каснијим турским изворима, Вук је, наводно, држао десно крило.

Тадашњи извори не пружају готово никакве податке о току саме битке. То што ћуте такође је нека чињеница. Једно је сигурно: битка је била крвава. Кнез Лазар је имао частан крај, погинуо је за отаџбину.

Крив што је жив?

За разлику од кнеза Лазара, Вук није погинуо, а нема података ни да је рањен, ни да је заробљен. Био је најистакнутија личност која је преживела крвави бој. На-

равно, могао је бити крив и само зато што је остао жив. Можда је, ако је веровати тврдњи да је остао изван битке, чувао војску за даљу борбу коју је, што је неспорно, и водио после Косовског боја.

После Видовдана 1389. године Лазаревићи су преживљавали тешке дане. Погибијом кнеза кућа је остала без оца и мужа, а земља без искусног и признатог владара. Лазареви синови Стефан и Вук били су малолетни, па је вођење државних послова преузела удовица Милица. Земљом су харали Турци, а са севера нападали Угари. Уз то, преживела властела међусобно се разрачунавала. Још жешће и немилосрдније него пре Косовске битке.

Вук је тада био несумњиво најмоћнија српска личност и тешко је било очекивати да се после битке потчини нејаким синовима. Напротив, настојао је да искористи време велике неизвесности, што је, без сумње, ишло на штету Лазаревића.

И прво што је након 28. јуна 1389. године учинио било





је да за патријарха доведе Јефрема кога је кнез Лазар најпре изабрао за највишу српску духовну личност, па после збацио. Вуку се супротставио сам врх Српске цркве који је одлучно стао уз Лазаревиће. Дело кнеза Лазара било је исувише велико, сада још крунисано и његовом мученичком смрћу. Црквени врхови, и не само они, прихватили су малолетног кнеза Стефана за законитог Лазаревог наследника.

После нагодбе са султаном племићи окупљени око кнегиње Милице омогућили су „младом кнезу“ да се користи правом које је стекао његов отац и да сазове државни сабор. На њему се Јефрем по други пут повукао. То је до данас јединствен случај у историји Српске православне цркве да један човек два пута буде изабран за патријарха, у начелу доживотно звање, и да се два пута повуче с тог места.

Истовремено, почео је да се ствара култ кнеза Лазара. Његово тело пренето је из Приштине у кнежевину Раваницу. Зна се да је у поворци која је кренула из његове престонице био и Вук Бранковић. Кнез је убрзо постао свети кнез. И та канонизација, по свој прилици,

послужила је Лазаревићима као заштита од владарских жеља Бранковића. Јер, против цркве се није могло.

За утеху, Вук Бранковић је присвојио немањићи владарски придевак Стефан.

Наговештаји издаје

Да ли је Вук издао и шта је, уопште, у историјским изворима записано о издаји? У књижевним текстовима, насталим само неколико година после битке, јављају се уздржани и бојажљиви наговештаји издаје. Писац Пећког летописа, после приказа боја, додаје: „И на крају боја тога, не знам шта истинито рећи о Лазару, да ли је издан од неког из његове дружине или се напротив суд Божји испунио на њему“.

Каснији Студенички летопис помиње бежање: „а неки страха ли ради или неверства свога побегоше“.

Још нигде помена ниједног имена. Тек после смрти Вука Бранковића лагано почиње да се уобличава име онога „ко издаде цара на Косову“.

Занимљива је прича из средине 15. века извесног Јерга из Нирнберга, иначе пушкар херцега Стефана Вукчића, о сукобу два зета кнеза Лазара уочи битке, а коју је он чуо да кола међу светом. И још је додао да Срби, иако су убили цара Мурата, нису победили јер „како су се они сви борили међусобно, Турчин остаде победником“.

Прво „издајничко“ име које се појавило, а то се збило крајем 15. века, гласило је Драгослав Пробишић за кога се, касније, сазнало да је био вазал Вука Бранковића.

Пуно име Вука Бранковића као издајце први пут помиње Мавро Орбин у свом делу „Краљевство Словена“, штампаном у Пезару 1601. године. Три године после њега Дубровчанин Јаков Лукаревић пише како је цар Мурат провалио на Косово „и убио Лазара, кнеза Србије, пошто га је издао Вук Бранковић, његов зет“.

Питања као одговор?!

И што су извори каснији, лик Вука Бранковића је све лошији. А онда га се докопао народни певач и несрећни Вук Бранковић више није могао да се брани. Вековима.

Историја, пак, стидљиво и махом узгредно, покушава да одбрани име

Вука Бранковића. Не толико непосредним историјским изворима – који су из тог времена више него оскудни – колико оним који, прилично поуздано, могу околишно да сведоче о неком времену, догађају или људима. Поставља питалице на основу познатих чињеница и из тога, понекад, може и уме да састави прилично речит мозаик.

Да ли би издајица одсудне битке на Косову учествовао и у свечаном преносу моштију кнеза Лазара? Посебно што се у тим догађајима помиње похвалним и бираним речима.

Да је Вук Бранковић био издајник, зар би деспот Стефан Лазаревић усинио његовог сина Ђурђа и предао му своју деспотовину?

Зар једини Вук Бранковић није одбио позив султана Бајазита I, у зиму 1393/94. године, да дође у Сер? А стигли су византијски цар Манојло II Палеолог, његов савладар Јован VII, деспот Теодор Палеолог, господин Константин Драгаш, кнез Стефан Лазаревић?

Уз то, у бици на Ровинама, маја 1395, уз султана су се борили: краљ Марко, Константин Драгаш (обојица су ту погинула), Константин Балшић, Стефан Лазаревић, али Вука опет није било.

Следеће године, у бици код Никопоља, Стефан Лазаревић, син кнеза Лазара, учествовао је и, по изричитим сведочанствима извора, тако се храбро борио да је највише допринео победи свог врховног турског господара. Вука опет није било.

Зар господин Вук, с владарским придевком Стефан, није од, и због, Турака одбегао као вазал Венецији побунивши се против султана?! И зар, кад су га Турци победили, његове земље нису дали – Лазаревићима?

Зар није заробљен и тешко мучен завршио у турској тамници? Зар није и његова смрт мученичка, од исте руке, умногоме слична мученичком страдању кнеза Лазара?

Уосталом, зар сваки мученик – а црква је Лазара прогласила за свеца, с несумњивим разлозима – није неки нови Христ? А где па има Христа без Јуде?

Питалица је, наравно, много. А оне су, саме по себи, углавном, најбољи одговор ■

Приредио
Петар Милатовић





Уређује
Јова
Радовановић

КОЛИКО БОЛИ КАД МЕ БОЛИ?



Однедавно се сви жале на неке тегобе и болове. Драги „Забавнице“, волела бих да знам да ли постоји начин да се бол измери?
ЗАБРИНУТА
ОЉА

Постоји, али ништа слично, рецимо, лабораторијским испитивањима крви или графичком бележењу рада срца уз помоћ електрокардиограма (ЕКГ). Јачина бола – ако он уопште може да се измери – утврђује се на основу упитника познатог као Мекгилов.

Тај упитник састоји се од низа речи што описују бол, а предочавају се особи која осећа неке тегобе. Сваки низ од 3 до 6 речи из тог упитника носи одређене „бодове“, од 1 (незнатни болови) до 20 (несношљиви болови). Коначан збир испитивачу показује да ли је пацијент у озбиљном стању и коју врсту болова осећа. Реч „лупање срца“ носи 1 „поен“, док се „мучење“ оцењује са 20.

Кад се заврши испитивање, на основу броја бодова зна се у коју од пет група болови испитаног пацијента могу да се сврстају: 1 – благи болови; 2 – узнемирујући; 3 – забрињавајући; 4 – ужасни; 5 – неподношљиви. Испитивач ће моћи још нешто да одреди – да ли пацијент има тегобе због херпеса, зубобоље, артритиса или неких тежих обољења ■

И КРАЉИЦА ВИКТОРИЈА ЈЕ ИГРАЛА ПОКЕР



Недавно сам имао прилику да гледам како Мет Дејмон излази „на црту“ Џону Малковичу у једном од окршаја у филму „Покераши“. Занима ме како је покер настао, затим правила игре и које врсте покера данас постоје.

ИВАН ЗЕЧЕВИЋ
Младеновац



Покер је стар скоро пет векова, а први пут се помиње још 1526. године. Тада се ова карташка игра поприлично разликовала од данашње и сваки њен учесник добијао је три карте.

Француски досељеници у Луизијани почели су 1803. године да време прекраћују уз игру коју су звали роџе. Наредних тридесетак година и пристигли Енглези прихватили су ову карташку игру, променили јој име у покер и дали јој основни облик који данас има.

Од 1829. године важи правило да сваки од играча добија по пет карата, а пет година касније усвојено је да се покер игра са 52 карте.

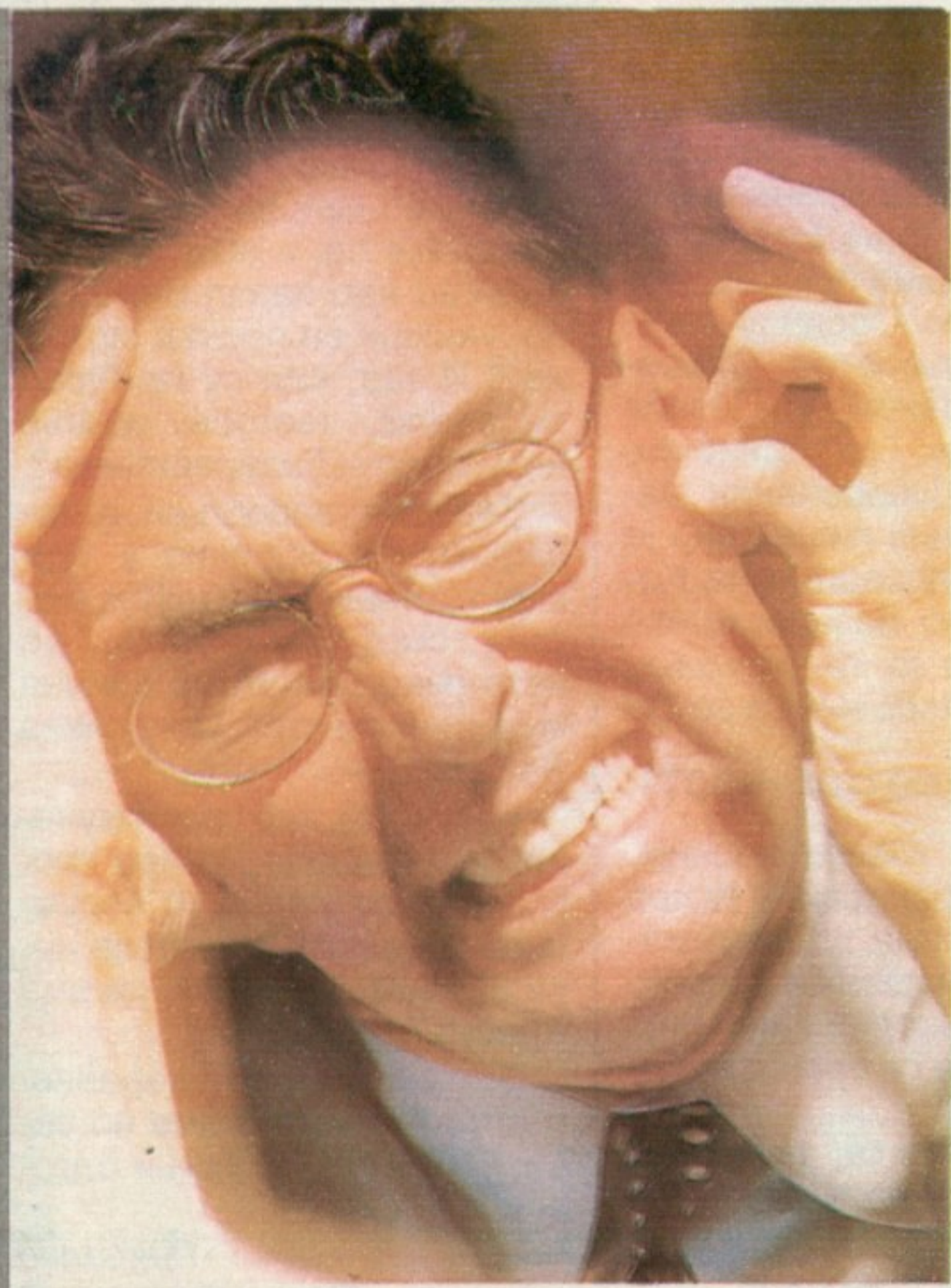
Ширење покера изван Америке почело је 1871. године. Тада је Џекоб Шенк, представник САД у Великој Британији, показао лондонској господи како се игра покер. Међу њима су били и неки људи са двора, па је тако вест

о овој игри стигла и до тадашње британске краљице Викторије (1819-1901). Покер јој се толико допао да је захтевала да јој Шенк достави писана правила игре.

Данас је покер распрострањен у читавом свету, али највише се игра у земљама енглеског говорног подручја. Игра се на безброј начина од којих је бар 150 описано у литератури о тој игри, али сви се, ипак, могу свести на неколико основних. Први је да се готово увек игра са 52 карте. Број играча износи од два до 14, а најбоље је када их има шест, седам или осам.

Свака покерашка „рука“ има пет карата. Вредност једне такве „руке“ је утолико већа што је необичнија комбинација карата. Најјачи је такозвани „ројал флеш“ (карте: А, К, Q, J, 10 у истој боји). Следе: четири исте карте, „фул“ (3+2 исте карте), „флеш“ (пет карата у истој боји), пет карата у низу у две или више боја, „трилинг“ (три исте карте), два пара и један пар.

Најјаче карте у подели односе сав улог, такозвани „пот“ који се састоји од „чипова“, почетног улога сваког играча ■



тридесет осам



ПОЛИТИКНИ
ЗАБАВНИК



КРАЉЕВСКА ДИСЦИПЛИНА



Чуо сам да је недавно оборен светски рекорд у десетобоју. Занима ме ко је рекордер, а желео бих да што више сазнам и о самој тој дисциплини и начину бодовања резултата у њој.

РАША Л.
Крагујевац



Овај изузетно вредан резултат у такозваној краљевској атлетској дисциплини остварио је двадесетседмогодишњи чешки десетобојац Томаш Дворжак. Тај младић је у финалу Европског купа, одржаног почетком јула на стадиону „Страхов“ у Прагу, сакупио чак 8.994 бода, што је за 103 бода бољи резултат од ранијег рекорда. Њега је од 1992. године држао данас тридесеттворогодишњи Американац Ден О' Брајен.

Дворжак је и светски шампион у десетобоју са последњег атлетског првенства света одржаног пре две године у Атини, а ту титулу ће – од 21. до 29. августа – бранити на новом светском шампионату у Севиљи. Чешки атлетичар тренутно је у изванредној форми о чему сведочи и чињеница да је, приликом обарања светског рекорда, у чак шест дисциплина остварио и своје личне рекорде.

Такмичење у десетобоју који је, уз маратон, сигурно најнапорнија грана атлетике, први пут је одржано 1912. године на Олимпијади у Стокхолму.

Надметања у тој дисциплини трају два дана. Првог су на програму: трчање на 100 метара, скок увис, скок удаљ, бацање кугле и трчање на 400 метара. Другог дана десетобојци се такмиче у: трчању на 110 метара с препонама, бацању диска, скоку с мотком, бацању копља и у трчању на 1500 метара.

Бодовање постигнутих резултата у десетобоју обавља се према посебним вишебојским таблицама Светске атлетске федерације ■

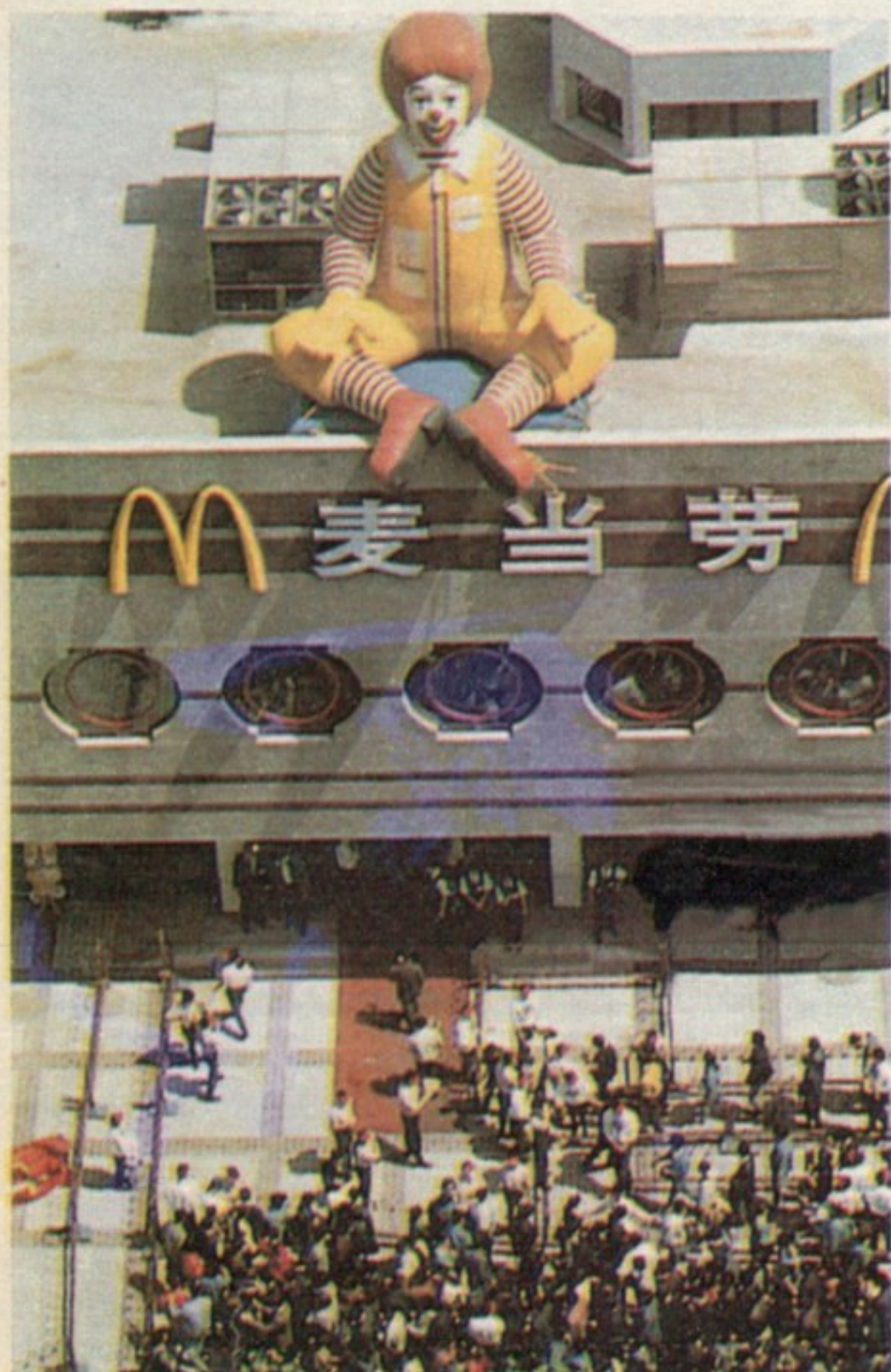


МАХАРАЦА-МЕК



Волим с друштвом да свратим у „Мек“, кад имамо пара, занима ме да ли постоји нека земља у свету где млади немају прилике да пробају послатице из овог чувеног ресторана брзе хране?

РУЖИЦА МАНДИЋ
Београд



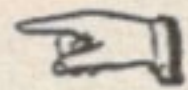
„Мекдоналдс“, основан 1953. године, има ланац својих ресторана у 91 земљи. А према најновијим подацима Уједињених нација, у свету сада (званично) постоје 192 државе. Дакле, Ружице, рачуница је једноставна – у 101 земљи на нашој планети млади нису у могућности да пробају „биг-мек“ или неку другу послатицу из „Мека“.

Очекивало би се да је Индија једна од држава у којој сигурно не постоје ресторани с препознатљивим жутим словом „М“ јер Индусима вера забрањује да једу јунетину. Сети се, у овој земљи крава је света животиња. Али, решење је нађено: уместо јунетине, хамбургери ће се правити од јагњетине. У „Мекдоналдсу“ у Њу Делхију, где се искључиво служе јагњетини хамбургери, најтраженији је „махараца-мек“.

Иначе, најпознатије земље у којима нема „Мекдоналдс“ ресторана су Непал, Сејшели, Авганистан, Либија, Северна Кореја, Ирак, Иран...

Ево још једне занимљивости: Кина је имала ресторан на чијем се крову налазила фигура Роналда Мекдоналда направљена од плексигласа. Роналд, маскота „Мекдоналдса“ је, слично Буди, седео прекрштених ногу, у такозваној лотус пози. Градским властима Шангаја то се није допадало, па су наредиле да се Роналд уклони ■





Неколико пута читао сам суморна предвиђања о томе шта нас чека кад се потроше залихе нафте на нашој планети. Тада ће, кажу, све стати. Да ли је истина да ће извори нафте пресушити?

ЈОВАН МАРКОВИЋ
Горњи Милановац

НАФТА НЕЋЕ ПРЕСУШИТИ



Стручњаци са Масачусетског технолошког института (MIT) дају утешне изјаве: залихе нафте вероватно се никада неће потрошити. Предвиђа се да се током наредних 20 година потражња повећава, тако да ће се 2020. године трошити око 110 милиона барела нафте дневно (1 барел = 159 литара). А ове године из дубине земље дневно би требало да се вади око 75 милиона барела. Нове бушотине у Мексичком заливу, Бразилу и Анголи тек су почеле да се користе, из њих ће се присти најмање 75 милиона барела. А шта тек крију морске дубине! Стручњаци претпостављају да се само испод Каспијског мора налази најмање 200 милиона барела нафте.

Кад би се ипак десило да нафта пресуши, да ли би читава индустрија стала? Не, поручују из MIT-а, и за то постоји решење. Има довољно природног гаса од кога би могло да се добије 1,6 трилиона барела нафте! ■



МИС ПИГИ МОЛИ ЗА ПОМОЋ



Тек сам недавно из видеотеке узела филм „Бејб“ и, размишљајући о овом љупком прасету и о Мис Пиги, мом омиљеном лику из „Мапетоваца“, запитала се зашто људи гледају на свиње само као на добар залагај, пре свега печење. Зар ове животиње нису заслужиле бољу судбину?

ЗДРАВКА Ж.
Лесковац

Свиња припада реду сисара папкара (Artiodactyla) и једна је од првих животиња које је човек припитомио. Порекло води од дивље свиње која Земљом лута већ 45 милиона година.

О породици Suidae, којој припадају и Мис Пиги и Бејб, људи немају баш најбоље мишљење. Начин живота домаће свиње, нажалост, погрешно се тумачи и веома погрешно износи у нашем речнику,

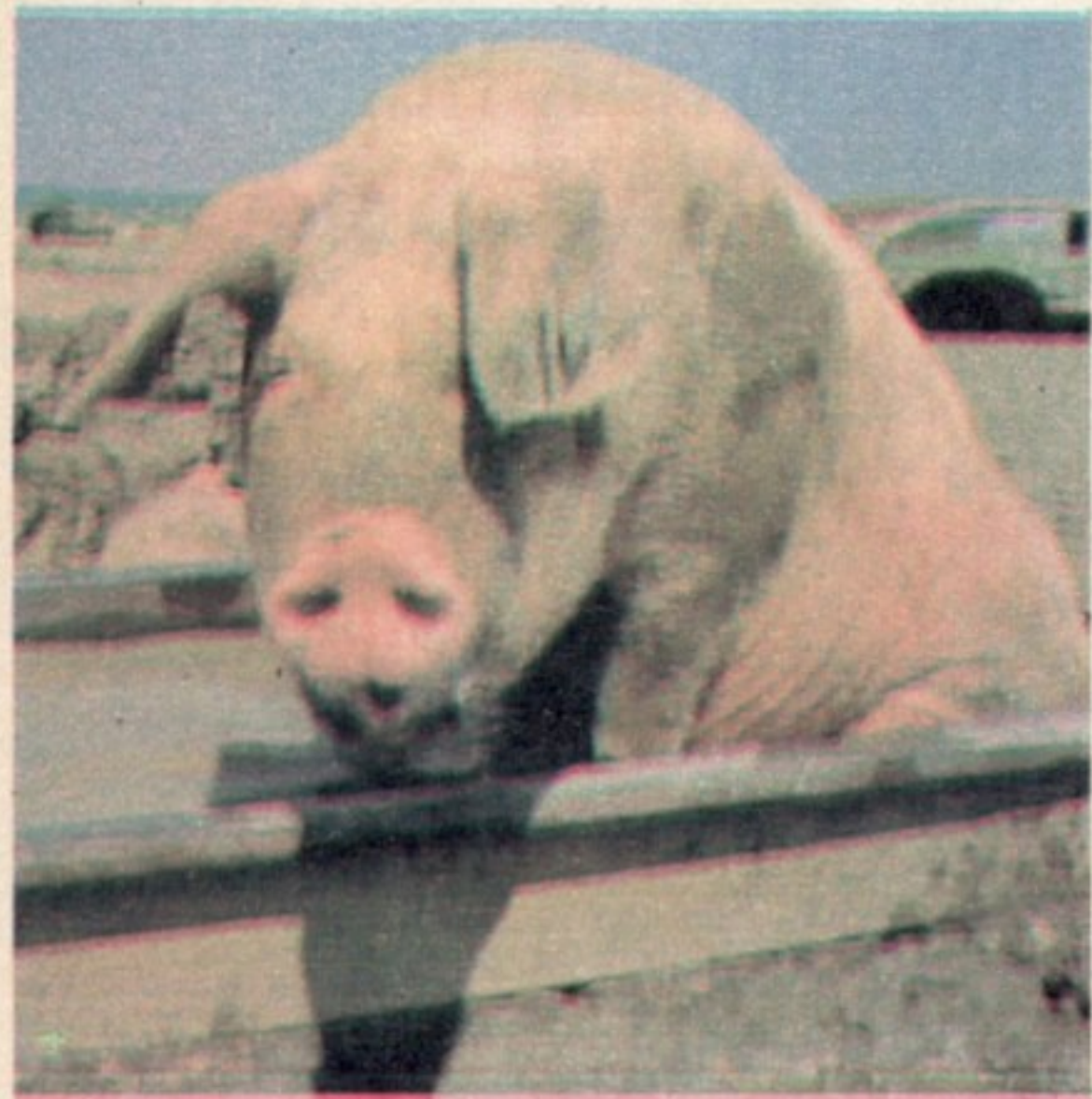
ПОЛИТИКЛА

ДАН ПОЧИЊЕ СА “ПОЛИТИКОМ”

обичајима, историји, чак и у стручним књигама. Пре свега, свиња је доказала интелигенцију сличну човековој, и то другу по реду после човеколиких мајмуна. Тврдњу да неко „живи као свиња“ требало би прихватити као похвалу пошто ове животиње, само ако их ми у томе не спречавамо, воде уредан живот и веома су чисте. То што праве каљуге у којима се током лета хладе и ослобађају спољних паразита не значи да воле да буду прљаве. Ништа није чистије од добре земље, нарочито блата, то ће потврдити сви произвођачи скуких козметичких производа.

Различити народи у далекој прошлости различито су се понашали према свињи. У Египту је овај папкар био посвећен Изиди, као великој мајци. Грци су свиње жртвовали Кори и Деметри, као богињама плодности. У хебрејској и исламској вери прасетина се сматра нечистом, забрањеном храном.

У нашем народном веровању свиња је моћан утук – лек против демона, њена крв и неки делови користе се у народној медицини, посебно од свиње заклане за Божић. Она може да предскаже кишу, снег, весеље, али и несрећу, смрт.



Свиња је ушла и у историју ратовања. Између САД и Канаде 1859. године избио је дванаестогодишњи рат познат као Рат свиња, а у нашој историји познат је такозвани Царински рат који је Аустро-Угарска 1906. године започела против Србије отказивањем трговинских уговора и забраном увоза стоке – пре свега свиња – из Србије. Тај рат с прекидима је трајао све до 1911. године ■

Е
К
С
П
Р
Е
С

експресно
онстантно
вакодневно
рофесионално
ационално
нергично
игурно

...са "Политиком експрес",
у новом руху вечерњег листа!



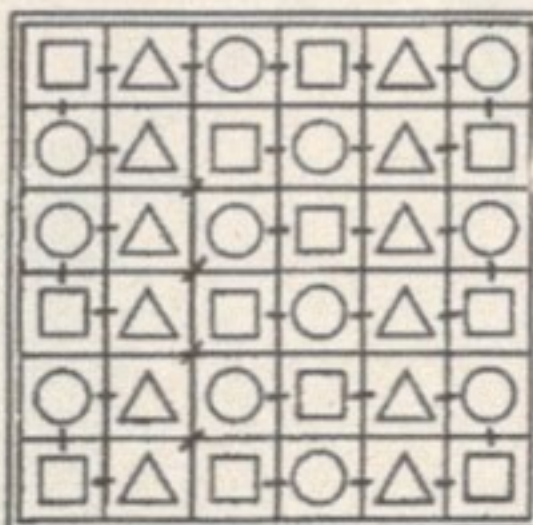
РЕШЕЊА

Скандинавка: Франц Кафка, ренегат, ЛК, Ипер, Марио, д, род, шеф, Апо, Онек, С, кришка, орт, Александар Ђорђе(вић), патрола, Ха, удав, Елеонора, ја, Ети, ларва, Иво Андрић; **За бистрооке:** "Борусија" (четврти у трећем реду)

Укрштеница са пречкама: Бранислав, управљати, "Грк, Зорба", К, аветс, арка, Роберт, Ист, стуткати, Р, Козић, раја, аканти, Ман, **Осмосмерка:** Изногуд; **Ребус:** Стара пара ("СТ" ара, "П" ара); **Спојите пар:** 1г, 2ђ, 3ж, 4е, 5з, 6а, 7и, 8б, 9д, 10в; **Анаграмна питалица:** трема, метар; **Илустрована испуњаљка:** скијање, пливање, одбојка, рукомет, тенис (атлетика, спорт).

Енигматске стране припрема:
ЕД "Ђорђе Натошевић", Сомбор
Уређује Славко Бован

ОБАВЕЗАН ПУТ



ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

— четрдесет један

на ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

БРОЈ 2480

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је
28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни
уредник Зефирино Граси
Генерални директор
„ПОЛИТИКЕ А.Д.“ Хаџи Драган Антић

Оснивач и издавач „ПОЛИТИКА“ А.Д.
Штампа Штампарија Политике А.Д.
11000 Београд, Македонска 29

Заменик главног и
одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички
уредник Душан Глушац

Графички уредник
серија Редакција Горан Војиновић
Олга Вукадиновић
Бојана Дожић
Слободанка Делибашић
Мина Илић
Петар Милатовић
Весна Минић
Вито Недељковић
Биљана Орловић
Љубомир Патриогић
Јова Радовановић
Весна Софреновић
Миленко Тодоровић
Бранислава Црномарковић
Слободанка Вујић
Зоран Петканић
Радоје Савић
Зорица Филиповић

Техничка редакција

Секретаријат

Дописници
„ПОЛИТИКЕ“
из иностранства

Редакција

Телефони

Маркетинг агенција

Руккописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата
за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1
1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 78,00 дин. 3 месеца 234,00 дин. 6 месеци 468,00 дин.
Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280,
уз обавезну назнаку: „ПОЛИТИКА“ А.Д. – ПРЕТ-
ПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 136 DEM или противвредност
осталих валута. Полугодишња/авионом: I група –
Европа: 216 DEM. II група – Азија – Африка: 231
DEM. III група – Америка – Аустралија: 242 DEM
или противвредност осталих валута.

ПРЕТПЛАТА СЕ ВРШИ ПРЕКО: COM-
MERZBANK AG, FRANKFURT/M, FR GER-
MANY, SWIFT: COBADEFF, на рачун број: 1400
8871 196 00 DEM/WEXIM BANK, MOSCOW, RUSS-
IAN FEDERATION, SWIFT: WJSCRUMM, у ко-
рист: 13011228 -025 / 07021747. Код уплате обавезно
навести: „СВРХА ПЛАЋАЊА“ - Претплата на
лист. Копију уплате обавезно послати на факс ++381
11 3228 776 или на адресу: „ПОЛИТИКА“ АД, 11000
Београд, 29. новембра 24/1, Yugoslavia.

● Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун, а
копију уплате на факс:
++381 11 3228 353 или ++381 11 3249 293
Годинињу претплату на лист не примамо.

Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

Насловна страна
Горан Ђукић

Издавача и уредника одговорних за садржину • ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину

**АКО ЧОВЕК КРЕНЕ
ПОГРЕШНИМ ПУТЕМ,
ЛУТАЋЕ УТОЛИКО ВИШЕ
УКОЛИКО БРЖЕ КОРАЧА.**

Денис Дидро
француски књижевник
(1713–1784)

**ВИДЕТИ СВЕТ ТАКАВ
КАКАВ ЈЕ, А ЗАТИМ ГА
ВОЛЕТИ – ТО ЈЕ
НАЈВЕЋА УМЕТНОСТ.**

Ромен Ролан
француски књижевник
(1866–1944)

**ЗАВИСТ ЈЕ СНАЖНИЈИ
ПОДСТРЕКАЧ ОД НОВЦА.**

Џон Геј
енглески песник
(1685–1732)

**АКО ЖЕЛИШ МУДАР
ОДГОВОР, МОРАШ ПОСТАВИТИ
РАЗУМНО ПИТАЊЕ.**

Јохан Волфганг фон Гете
немачки песник
(1749–1832)

**ЦЕНЗУРА ЈЕ МЛАЂА
ОД ДВЕ СРАМНЕ
СЕСТРЕ: СТАРИЈА СЕ
ЗОВЕ ИНКВИЗИЦИЈА**

Јохан Нестрој
аустријски комедиограф и
гумац
(1801–1862)

**НИКО НИЈЕ ПРЕМА
ЖЕНАМА ОШТРИЈИ ИЛИ
ПОПУСТЉИВИЈИ ОД
МУШКАРЦА КОЈИ НИЈЕ
САСВИМ СИГУРАН У
СВОЈУ МУШКОСТ.**

Симон де Бовоар
француска књижевница
(1908–1988)

**ЗА РАЗНЕ НЕПОДОПШТИНЕ
КОЈЕ СЕ ДЕШАВАЈУ НИСУ
КРИВИ САМО ОНИ КОЈИ ИХ
ЧИНЕ, НЕГО И ОНИ КОЈИ ИХ
НЕ СПРЕЧАВАЈУ.**

Ерих Кестнер
немачки књижевник
(1899–1974)

РЕКЛИ су

**ЧОВЕКА КОЈИ ЖЕЛИ ДА
ЧУЈЕ ИСТИНУ ТРЕБАЛО
БИ НАЈПРЕ УПИТАТИ ДА
ЛИ МОЖЕ ДА ЈЕ
ПОДНЕСЕ.**

Ернст Хаушка
немачки афористичар
(рођен 1926)

**АКО НЕКА ЗАМИСАО УЋЕ У
НЕКУ ШУПЉУ ГЛАВУ, ОНА ЈЕ
ПОТПУНО ИСПУНИ – ЗАТО
ШТО НИЈЕДНА ДРУГА НИЈЕ ТУ
ДА БИ ЈОЈ ОСПОРИЛА МЕСТО.**

Шарл де Монтескје
француски књижевник и филозоф
(1689–1755)

**ЧОВЕК СЕ НАЈВИШЕ
РАДУЈЕ ДОБРОМ ГЛАСУ
КОЈИ НИЈЕ ЗАСЛУЖИО.**

Франсоаз Саган
француска књижевница
(рођена 1935)



**ТАЈНА АГИТАТОРА САСТОЈИ
СЕ У ТОМЕ ДА СЕ НАПРАВИ
ТОЛИКО ГЛУП КОЛИКО СУ И
ОНИ КОЈИ ГА СЛУШАЈУ, КАКО
БИ ПОВЕРОВАЛИ ДА СУ
ПАМЕТНИ ТОЛИКО КАО И ОН.**

Карл Краус
аустријски књижевник
(1847–1936)

**ИСТОРИЧАР ЈЕ
РЕПОРТЕР КОЈИ НИЈЕ
БИО НА МЕСТУ ГДЕ СЕ
НЕШТО ДЕШАВАЛО.**

Џорџ Бернард Шоу
ирски драмски писац
(1856–1950)

**МНОГО ЈЕ ЛАКШЕ
БИТИ ЈУНАК НЕГО
ПРИСТОЈАН ЧОВЕК.**

Луиџи Пиранделло
италијански књижевник
(1867–1936)

**ЧОВЕК МОЖЕ БЕЗ ЉУБАВИ
ДА ЦЕПА ДРВА, СЛАЖЕ
ЦИГЛЕ, КУЈЕ ГВОЖЂЕ. АЛИ,
БЕЗ ЉУБАВИ СЕ НЕ МОЖЕ
ОПХОДИТИ С ЉУДИМА.**

Лав Толстој
руски књижевник
(1828–1910)

**ХЕМИЈСКА АНАЛИЗА
ТАКОЗВАНЕ СНАЖНЕ
ПЕСНИЧКЕ ИНСПИРАЦИЈЕ
ПОКАЗУЈЕ ДА ЈЕ ВИСКИ
УЧЕСТВОВАО СА 99 ОДСТО, А
ЗНОЈ СА ЈЕДВА 1 ОДСТО.**

Вилијам Фокнер
амерички књижевник
(1897–1962)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД

GARFIELD

